

העולם הזה

גם' 981
כיד באב תשמיז 1,8.56
האחיד 400 מר'
שוח 10

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל אביב, טלפון 26785, ת.ד. 136. מען למברקיס: "עולמפרט". המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 62239.

המלכת איננה אחראית עבור חובו ה' מודעות, כולל מודעות המתפרסמת תחת הכותרת "דו"ח לצרכן", "דו"ח לנסוע" וכו', המוכנות ונערכות על ידי המערכת.

העורך הראשי: אורי אבנרי

ראש המערכת: שלום כהן

עורכי-משנה: דוב איתן, אורי סלע

עורך כיתוב: עורך תבנית: סירבי קשת

הכתב הראשי: צלם המערכת: אריה קרו

חברי המערכת: ישראל ביבר, ניצה נבי, איתן נכירוף, לילי גלילי, דוד הורוביץ, רותי ורדי, רוגי וזהר, אברהם חומון, אוסקר סאוכר, משה ליש, אביבה ססן, עמוס קינן, שלמה קרו, אלי תבור.

הציר הראשי: עורך דפוס: מנהל מעבדה: שמואל ברתור אריה אריאל נתן רון

העתון הנקרא ביותר במדינה

2.16 י"ב

השבוע נקרא אחד הכוחות הסכניים הח' שובים בארץ, מאנשי סדום לשעבר, להעיד בפני ועדת-החקירה שהוקמה על-ידי שר הפיתוח להקור את השעוררייה של מפעל האשלג. הוא הצטייד בגליון האחרון של העולם הזה ושם את פעמיו אל אולם-הישיב' בות. יתכן ועלה על דעתו כי הגליון יעזור לו להסביר לחברי הוועדה כמה עובדות. כשנישבע להעיד, נוכח לדעת כי בזכו 400 פרוטה לריק, ליד כל אחד מחברי הוועדה היה מונח גליון של העולם הזה.

אם תעזור חקירתו היסודית של העולם הזה שהיא מטבעה בלתי-תלויה ובלתי-משוחדת, לצלול למעמקי האמת בפרשה מסתורית זו, הרי שהיא עשויה לשרת שרות חשוב את כלכלת הארץ. דומני שהיא כבר רכשה את האמון של כל הנוגעים בדבר.

אחד הסיפורים שסופרו לאנשינו בסדום: כשאן נגמנה מרדכי מקלף לתפקידו כמני הל כללי של מפעלי ים החמה, ביקש לכנס את ראשי המחלקות ומנהלי קבוצות הפוע' לים לאסיפה. שם קם, ואמר להם בכך כך: "בזמן שהייתי בהשתלמות באמריקה, בי קרתי בכמה מחנות צבא. סיפרו לי על גנרל אחד, נמוך-קומה וקרח, שנשמנה כמפקד זה החוש של אחת הדיביזיות. הוא דרש להקים לו במה גבוהה במרכז מגרש המפק' דים, וכינס את כל הדיביזיה למיסדה.

— אין לי מה להגיד לכם עדיין, אמר לחיליו. אני עוד חדש כאן. הקמתה את ה' במה הואת כדי שכל אחד מכם יוכל לראות אותי. כשאסתובב מעתה במחנה, לא תצטר' כו לשאול זה את זה: מי השמן הקטן הזה המסתובב כאן?

ובכן, הוסיף מקלף, גם אני חדש כאן. עוד אין מה להגיד לכם. אני רק רוצה שתראו אותי וזהו תצטרכו לשאול מחר: מי ה' צוציק הזה המסתובב במפעל?"

אחד האישים המעניינים ביותר המעורבים בפרשת סדום הוא יוחנן ("יאנוש") פלך, השהיה עתה באוסטרליה. נתקלנו בשמו כמה פעמים במשך החקירה. בכל פעם נזכרתי

כיום בו הכרתי את יאנוש פלך בפעם ה' ראשונה. זה היה במלחמת תשי"ח, ואני הייתי חייל ביחידה שתנתה באחד המחנות בדרום. באחד הלילות שמרתי על שער המחנה, יחד עם חבר. שנינו התאחדנו עם שני אנשי הסיוור הנע. חילקנו את השמירה בין אר' בעתנו, כך ששלושה יכלו לישון ואחד שמר בתורנות. אלא שרוע המזל לא פעל ה' קשר — שומר אחד העיר את השני ונרדם מידי. השני לא התעורר כלל. כשישנו אר' בעתנו שנת ישרים, בא המסכף, לקח מאר' בעתנו את הרוכבים. לפנות בוקר העיר אר' חנו ופקד עלינו להתייצב לפני מפקדהמתנה. הלכנו לצריפו של המפקד, אולם הלה עוד ישן. התישבנו לפני חלונו, והחילונו

קיבוץ מנרה וחבר חבורת האש. בתור ש' כזה צולם לא פעם בעתונים. בין היתר בפורים (העולם הזה 909) תשס"ו (ראה תמונה). כאיש שעבר למעלה משנתיים בשיקום מפ' על האשלג, על לברככם ביישירכוה על ה' העוה שניליתם בפירסום מעשי-השחיתות ה' אופפים את סדום והמסלילים את צילם על קבוצה לא קטנה של חלוצים אפיתיים. ש' נגנו למפעל האשלג את מיטב כוחם. לא הנאתם במאמרכם אפילו את חלקם הקטן של מעשי סולל-כונה. הקבלן העיקרי של מפעל האשלג, מיליונים רבים בזובו בכונה תחילה כדי להאריך את תקופת ה' שיקום ועל-ידי זה להגדיל את רווחיו של סולל-כונה. הנשת דו"חיים כזוהים על חומרים וכוה-העבודה היו בבחינת מעשים יומיומיים. פועל לשעבר, תליאביב

איש השנה
השנה, כמו בכל שנה: הויד בוגריוון. אליהו עמיר, יפו

לצערי הרב, רק רודו מצרים, נמאל עבר אלנאצה, ראוי לתואר זה. לא רק מבחינה ישראלית, אלא גם מבחינה עולמית. הוא הפך לחלוטין את מאזן הכוחות המרחבי לעתנו והעמיד את העולם מערבי על ה' ראש, תוך כדי פליטים מסחרר עם הרוב המוסקכאי.

לוי אשכול, סמל המדינה בשנתה השמי' נית: ציניות, מפתחות סחיטה וזילוול ביניע כפיו של איש העמל'... אלחנן גור, חיפה

לוי אשכול, אלוף הדייש. תדי חיימסון, נהריה

למה לא השבו שלי? הוא אדם ישר, מסכן, שנייל שני בניים לצה"ל, משיג את כל ה' מסים ומסכב מדי חודש חוד חרש בחגורתו. רפאל לוי, תל-אביב

הכנסות בינ"י
תו קטע בתשובתו של דוד בוגריוון בכנסת על ענין דירות השרד, בו ניסה להסביר מדוע לא ישלם מסי-הכנסה על זכותי להשי' תמש בדירת-השרד, כפי שתובע החוק. בן גוריון אמר שמישהו מחשב לו את השכר, ואין הוא יודע איד משהו זה מחשב לו. אני רוצה לשאול שאלה פשוטה: מה היה קורה לו לא תסם אותי מסי-הכנסה בהעלמת הכנסות, ולו הייתי מצטרף בזה שמישהו

"מוטקה פונטון" בסדום ועם חבורת-האש בתל-אביב (במרכז)

להתווכח מי אשם בענין, תוך שימוש חופשי במונחי-עזר רוסיים, בלגריים וערביים. כש' ויכוח קולני זה הגיע לשיאו, יצא מפקד' המחנה, לבוש בסיגימה סגנונית, "מי שלח אתכם הנה להפריע ל?" הוא רעם.

מושפט אשכול
בחור מושבע במיטתם הלאומי (העולם הזה 979) הרני מוצא אותו אישם בכנייה ב' ארצו, על כי הוציא אותם ל"י לדרורה ב' שרד בומס שיש כמדניה מעברות ומיורעב, ישראל העלו את יהדות פרוקו בסענה של חוסר כסף.

חיב — חיב — חיב
אברהם אלקיס, רמת החייל

זכאונו מי שהיה צריך לישב במקומו על כסא הנאשמים הוא מר מוסס. מבקר המ' דינה... אם כל קיוד בדרינה חמש לא יוכל לישן... אם אין לו נאז, ופקיד בדרינה ארבע לא אין לו פרינ'ירר בעוד פקיד סדרנה שלש מרגיש את עצמו סמופה אם אין בר' שותו סיור-פרייור או שלפחות באים לפחת אותו מן הבית במכונית — הרי גם שר אינו יכול ללכת מחוץ לחלם.

לעומת זאת, לא התנדד בסקר המדינה אף פעם לרבישת דירות-השרד, אין הוא יכול גם לטעון להננתו כי לא ידע על עצם הפעולות. מאחר ואחר מתפקידיו הראשונים הוא לע'

אורי אבנרי

מכתבים

כאן קבור כלב יקר מאד, רבותי. כי לא רק 28 המיליון (אתם יודעים כמה מסים זהו) והוטמו בסדום. אילו היה המפעל מיי' צר כחלכת, היתה כלכלתנו הוזלתה יבולה להתחיל לפחות לצלוע על רגל אחת. עד ש' יפותחו עוד מפעלים ועוד מקורות הכנסה שיאפשרו לה לעמוד אינתה על רגליה. אלחנן פרב, תל-אביב

מעשי סדום
ובכן, האולקוס של דב יוסף עלה למדינה 28 מיליון לירות (העולם הזה 980)... כמה סוגות של אשלג אפשר היה לקנות מאמרי' קה בכסום כזה?
דויד כהן, חיפה

תושבי סדום העתיקה כוודאי מתים מחרש — הפעם מקנאה. שחיתות ומיטתום בממרים כאלה לא היו מעולם. אפילו בימים הטובים ההם... חיה גולדברג, חולון

קראתי את פרטי חקירתכם בחררה. אולי בחייתי כל כך עזיר (56) לא יכולתי להשי' תחרר מעושה האיומה. האמנם לא ימצאו אפילו עשרה צדיקים בסדום. לפעו הצילעה מתורבו שני?

אליהו רטנר, נהריה

רוד ביקורת על סעיפים החקייבים השונים ולראו לשימוש בכספים למטרות המפורשות בתקציב. פסח אונגר, באר-שבע

הונה צרפתי מלפני המהפכה אמר כי ה' רשע שסובלים אותו כל הוסם שהוא בלתי-נמנע נעשה ללא-נשוא, כאשר מנצנצת קרן אור. קרן אור זאת במציאות שלנו היא ה' עולם הזה.

צחוק ודמיע
כתבתם של שייע נלאור על המישחק ב' מוסקבה (העולם הזה 980) היתה ממש מני' נה עתונאית. שמא יפסיק לבעוט בכדור — ואני כמין שבומה האחרון לא נתנו לו ש' רבים והזמנויות לכך. ויתחיל למשוך בעמ' הכדור יתגלגל אמנם קצת פחות, אבל במקומו יתגלגלו רבבות קוראים — מצחוק. שמואל קלמן, תל-אביב

כתבתם: "הם נלחמו על כבוד ישראל ויצ' או מהסאבב בכבוד" (העולם הזה 978). מה דמות תיראה לכבוד, השטרק פעם המישיח? היהודי שהויל דמעה באותו מעמד של ניזון המסנו התקווה לפני תחיה המישחק. הויל לאחר המישחק מינימום כוס דמעות...

ישן, לא ישן
בכתבה האחרונה על המיטרה (העולם ה' זה 978) תיארתם את מרש' מר שמחה שרצקי, כ"אחד מיני פרחי הקצונה שגדמו מול דורת פנקס המנות, שעה שהולמה בה מצעה" מרשי פועו כי שקר וודון הוא כי אילו... נרדם בחיותו בשרות המיטרה על מיטרתו כמתואר בעתונכם.

עויד איסר לובצקי, תל-אביב
בית-המשפט המחוזי קבע כי שמחה שרצקי וחברו ישנו בתפקיד, דבר שגור לזיכוי ה' נאשמים בדין. בית-המשפט העליון הביע דעתו שקביעה זו היתה מוסעית, אולם לא ביטל את הזיכוי.

מי אחראי?
בעקבות פכתבה של המורה שרה ש' ש' התלוננה על ניסה למילואים בתקופת ה' חומשה (העולם הזה 980): סימתי השנה את בית-הספר התיכון וני' נשתי לבחינות בגרות. לפני סיום הלימוד דים, היינו כולנו עדים לגל' של מודעות פירסומת מטעם משרד החינוך, שהציגו ילד עולה מוסיס ידיו מעל ספר לימוד תמות ושואל, תמה: "מי לזמרינו?" מעל פורעות אלו קראו לנוער בוגר הנימסכיות להרשם לבתי-המרש המפלכתיים ולצאת בתום הש' נתיים אל מושבי העולים להינד ולחוראה. למודעות-ענק אלו נוספו הרצאות המתכנים וההנהלה בבית-הספרנו, שקראו לנוער להקי' דיש עצמו לתפקיד הנעלה של חינוד בישי'

... פניתי לבית-המרש המפלכתי בחיפה ונרשמתי וכשיבדתי, לאחר שבעות מספר, הודעה המאשרת את קבלתי למוסד — לא היה אדם מאושר ממני. לא ישיה סכס ל' תאר לעצמכם את האצובה שנפלה בחיקי, שעה שנועד לי במשרד בית-המרש כי שמי אינו מופיע בין רשימת הבנות שקיבלו דחיה כשפרד הכפחון לצרכי הלימודים. עתה אני שואלת: אם ידוע היה כי אין לתת דחוי למשך שנתיים בלבד לצעירה ה' שואפת ללימוד והוראה — מדוע בזובו כספים מרובים כל כך לצרכי העמולה? מדוע הוסרתו מורים לוחר על שעוריים חיוניים לפני בחינות הבגרות על מנת לעודר הריש' מה רחבה לפסינריים? מדוע בכלל נתקבלתי? לא אקבל את הטענה המתקחת כי החר' שמה עלתה על המיכסה שנקבעה קודם לכן, מאחר שנגמלו לי בצורה שקופה ביותר כי אשתרל כלשכת-החינוך לקבל דחיה על ספר תרועים אישיים. זאת לא אעשה!

בית-הספר לכלכה
אינני כלכל' את ירועתי הכלכלית רכש' תי בדיוק באותו מקור של מר יוסף אלמוני (העולם הזה 978). לאחר שובתי לחיות ב' שיתוף אתו ארבע שנים שבתי הנרמני. רבר אחד ברור לי, כי כל עוד יסתובבו בעיריות ובמסשלה אלפי פסיים בלתי-יעילים, לא יבא סקועי, אינדקס יעלה ויעלה — באם נרצה או לא נרצה — ומשלה הסמים יכרע תחת עול המסים.

ד"ש מרחוק
רב תורתו על השורות שכתבתם עלי. שמח' תי גם לקראו הרבה הישות מענינות ונרמה היה לי כי נמצאת אנוני בארץ.

חנה אהרוני, פאריס

מי רוצה פרקד 51?

מאות רבות של תשובות נתקבלו כבר בשבועיים הראשונים של תחרות "ראלי". הפורטים, מגיוסר עד אילת ומתל-אביב עד יתיים, יודעים על-פירוב היכן מקברת נערת "ראלי" והם מנסים את מלם בשניה ובשלישית — כדי להשתתף מספר פעמים בכל האפשר בהגדלת פרסי הענק.

כי, כמוכן, רוצה כל פותר לזכות בפרס הראשון — אופני פלדה "ראלי". מדוע? פשוט מאד. כוחבת חילת מנתניה: "חשקתי באופני ראלי" כדי שאוכל לסייר בארץ במקומות בהם מסירת נערת "ראלי". חשקתי באופני ראלי" כדי שאוכל לסייר בארץ מבין עניין: "כשם שאני מעדיף פארקר 51 על פני כל עט אחר, כך אני מעדיף אופני ראלי" על פני כל אופניים אחרים!

לכן הוא גם החליט להשתתף בתחרות מדי שבוע. התוצאות שלו עד כה משמ' חות: מתוך שלושה פתרונות — שלשה בולים, אולי יוכה הוא בפרס הגדול. ואולי אתה! לכן השתתף עוד השבוע בתחרות "ראלי" (ראה עמוד 18).

ענין זועמת

ה עין המתבוננת בך מעל גבי עמוד זה היא עינו של שרהפנים ישראל ב"יהודה. עין זו גרמה החודש לידיעה חשובה, שהתגלגלה בשבוע שעבר עד לאולם הכנסת. הענין התחיל כאשר אמר דובר משרד-הפנים כי הוא מעכב עתה את כל הדרכונים והיתרי-היציאה של אזרחי ישראל כראות עיניו. כי, אמר דוברו של שרהפנים, משרד דו רואה את הנסיעות של אזרחי ישראל לחוץ-לארץ "בעין זועמת".

זוהי, הודעה מעניינת מאד מאד.

ל א הצד האנאטומי או האסתטי שבגישת שרהפנים מעניין אותנו ברגע זה. הוא לא נבחר לתפקידו הרם בגלל עיניו היפות, אלא בגלל מציאות מפלגתית מסוימת. או תנו מעניין הצד העקרוני שבדבר.

אדם שגדל בארץ אינו יכול להרשות לי עצמו לזלזל בהבעת עיניהם של אנשים חשודים. פרק שלם של היסטוריה ארצישראלית נקבע עלידי משפט אחד בהצהרת בלפור, האומר כי "ממשלת הוד מלכותו רואה ב"עין יפה את הקמתו של בית-לאומי לעם היהודי בארץ-ישראל".

עין יפה, ממש כמו עין זועמת, יכולה להיות השוכה מאד.

מה, אם כן, התכוון מר ישראל ב"יהודה לבטא בברק הוועם של עינו הממושקפת? הוא לא רצה להביע דעה אישית. רבים יש דעה אישית מסוימת על האנשים המבזיזים את הון האומה על נסיעות לחוץ-לארץ, ודעה מסוימת עוד יותר על הורדים, המפקירים את מולדתם. גם שרהפנים זכאי לדעה פרטית משלו.

אלא שהשר לא התכוון לכך. הוא התכוון לומר כי הוא ישתמש ב"מנגנון הממלכתי של מדינת-ישרא"ל להגשמת דעותיו הפרטיות.

מ טעיה הצלב הפרטי של שר הפנים מאינו נראה מעשי יותר מאשר מסע המלחמה המפורסם של דון-קישוט.

אם יש ברצונו להילחם בירודה, הרי זו שטות גמורה. אדם שהחליט לנטוש את הספינה, שום עיכוב של היתרי-יציאה לא יניא אותו. אדרבא, התבונה מחייבת כי לא ייעשה דבר לעכב אדם הירא להישאר ב"ישראל או החרד לגורלו. כפי שקבע המחוקק העתיק, בספר דברים: "מי האיש הירא ורץ-הלבב, ילך וישוב לביתו, ולא ימס את לבב אחיו כלבבו". אבר מורעל, מוטב להרץ חיקו, לטובת בריאות שאר האברים.

אם רוצה השר לעכב את ה"מטיילים, הרי אין כל צורך שירי חיק מבטו. בראש ובראשונה המטיילי לים עומדים שליחי הממשלה וה"מוסדות למיניהם, הנוסעים עלי השבון האומה. המפלגות הפכו מזמן למועדוני-משוטטים בינלאומיים. עסקני מפלגות של שרי הפנים עצמם אינם מפגרים כלל.

ברקי העינים לא יביאו שום תועלת. איר לם לא זה העיקר. לא חשוב כל כך לאן שלוח המבט הלוהט. ברגע זה מעניינת אותנו העין הזועמת עצמה והבעותיה.

אם נחשוף את כוננת שרהפנים מכל מלבושי המליצות, הרי תתגלה מחשבה מאלפת. שרהפנים מתכוון לומר לנו, ב"תכלית הפשטות:

"חוק המדינה נותן לאנשים אלה את הזכות המפורשת לצאת מן הארץ באוות נפשם. אולם זה חוק רע. לכן הבה ונתחכמה להם, פן ירבו. נציק להם, נתעלל בהם, נ"י

ציא להם את הנשמה. אם זה לא יצלחה, נקבל לפחות סיפוק נפשי."

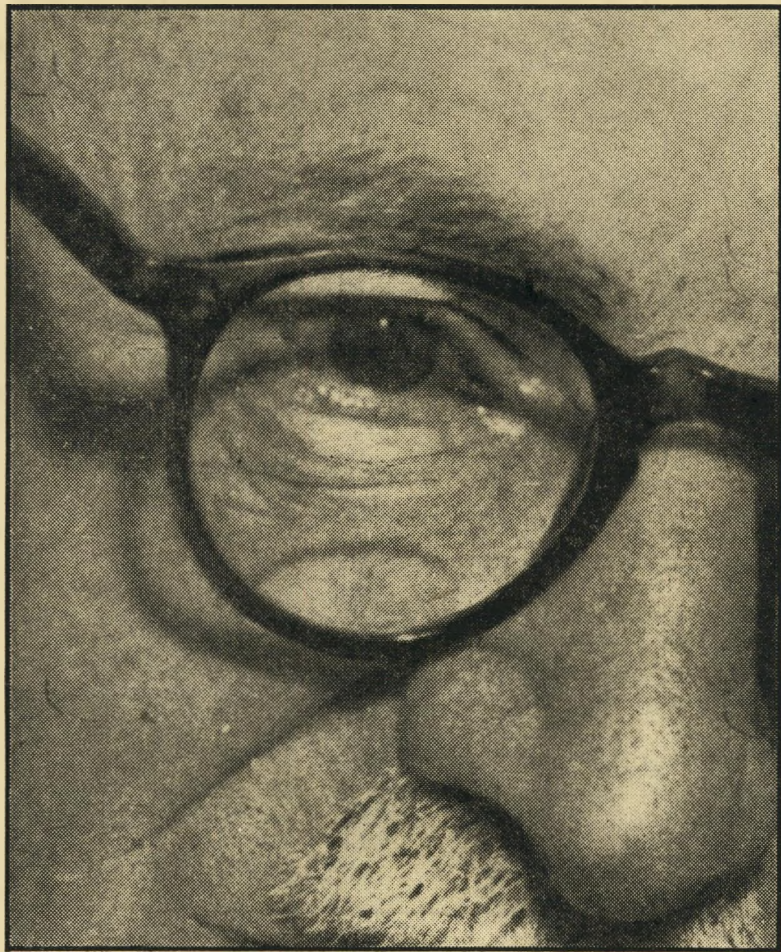
"הבה ונתחכמה להם" — זוהי הסימטה. וזוהי גם הסכנה, אשר מוטב להרהר בה רגע קט. סכנה לבריאות נפשנו, סכנה ל"סדרי חברתנו, סכנה לכבודנו העצמי.

כי מדינה אמיתית אינה מתחכמת. אין היא משחקת באזרחיה, בירידיה באויביה מישחק של התול ועכבר. אין היא מפירה את החוק של עצמה. שהרי אם לא היא תכבד את חוקיה, מי יכבדם? לו היתה זאת מכה אישית, קפריסה פרטית של שרהפנים, אפשר היה לעבור

המספרים והאבירים. בינתיים חלפה מחצית השעה, הנוסעים התרגזו, הנהג יצא מכליו. לרוע מזלו, לא מצא השוטר שום עילה שהיא לרשום דו"ח. הוא נאלץ להחזיר את הרשימות, אחרי שהציק לנהג ככל יכולתו.

מן השוטר אל המשטר. נתייחדנו ל"מרגע עם המוסד המאפיין אותו מאין כמוהו: מחלקת מסי-הכנסה.

הנה דוגמה, שחקרתיה אישית. אחרת לא הייתי מסוגל להאמין לה. אדם מסויים. שמש הכנסה נוכח ממש

כורתו מדי חודש בחודשו, הצהיר בתום ה"שנה על הכנסה נוספת של 700 ל"י. הוא קיבל תשובה בדואר חוזר: עליו לשלם 500 ל"י נוספות למס.

האיש לא האמין למראה עיניו. הוא ניגש למשרד המס, הביע את ההשערה שחלה טעות. הפקיד חישב את המס שנית, הודה שאמנם היתה טעות: על האיש לשלם 550 ל"י. התח 500 ל"י.

עתה פקעה סבלנותו של הלקוח. הוא עשה מעשה שלא חלם עליו קודם לכן: הוא פנה לרואה-חשבונות. הלה התישב מול הפקיד. תוך רבע שעה סיכם כי כל המס המגיע מן הלקוח האומלל אינו עולה אלא 90 ל"י.

מה קרה? הפקיד פשוט העלים מפני ה"לקוח התמים את כל הניכויים והזיכויים ה"מגיעים לו לפי החוק.

הפקיד לא פעל בזדון. הוא פשוט חשב שזה תפקידו, ומן הסתם היה בטוח כי שיטה זו תמצא חן בעיני הממונים עליו. הוא חיבט בעין זועמת על משלם-המסים, ו"סיפמתו היתה "הבה נתחכמה."

ק עין אחת של המדינה נשואה אל האזרח העברי. עינה השניה מביטה ב"אזרח הערבי, והיא זועמת עוד הרבה יותר. לא מכבר ערכה מפ"ם סמינר לאוהדיה הערביים באחד מקיבוציה. המימשל הצבאי ניסה לחסל את התכנית עלידי אימתן רשיונות לנתיניו הערביים לבקר בכינוס. אולם שרהבטחון לא יכול היה למנוע בעד שולחן ממשלתו, להזמין את אוהדיה לקורס ציוני.

בין המאזורים שקיבלו רשיון בכתב מ"טעם המושל הצבאי לנסוע לקורס היה בן משפחת אחד השייכים בנגב המזרחי. יום לפני הנסיעה ביקר פקיד המימשל בבית השייך. הוא יעץ כי האיש לא יסע — אחרת "יהיו צרות". האיש לא נסע.

מה אמר פקיד זה של מדינת-ישראל לאותו שייך? הוא אמר לו שחוק מדינת-ישראל ודיברתו של שרהבטחון אינם שווים כקליפת-השום.

האם מישהו מעלה על דעתו כי פקיד ה"מנט הבריטי היה מבזה בצורה כזאת את שלטונות הוד-מלכותו? האם עשו זאת אפילו העותומנים הרקובים?

אפשר להביא דוגמות כאלה מהווי המדינה הערבי למאותיהן ולאליהן. כל הטיפול בו כפוף לשיטת ההתחכמות — שיטת העין הזועמת של אותם הסבורים כי חוק המדינה, המבטיח שוויון-זכויות לערבים הוא חוק פסול, וכי על כן יש להפירו — בגניבה, בהסתרה, בשיטות של רוכל ערמומי בשוקי הבגדים המשומשים של פינסק.

כ אן קבור הבלב. עלינו להחליט, פעם אחת לתמיד, מה יש לנו כאן: ממשלה או ועד-קהילה, שלטון או חבורת-גבאים, מדינה או גטו.

כבוד המדינה הוא כבוד החוק. כל חוק הוא עול. המדינה המחוקקת אותו, הריהי אומרת: אני מגבילה את עצמי מרצוני החופשי, אני מחליטה שלא להשתמש בכוחי אלא במסגרת קבועה זו, אני אשתמש במ"לוא עוצמתי כדי להבטיח שכל אדם יהיה חופשי לעשות כל דבר אשר החוק מתיר.

אם אמנם נחליט כי רוצים אנו במדינה, במסגרת של ממשלתיות ישראלית, הרי שעלינו ליישר את המכש העקום ולטהר את הכבת העין הזועמת. כי מדינה אינה ער קפת את חוקי עצמה, אינה ירדת לחיי אזרחיה במעשי שררי רות קטנוניים, אינה מתחכמת ל"בניה, לגר הגר בתוכה, ולאויב הצר על גבולותיה.

מדינה אמיתית, המכבדת את עצמה, תפעל נגד אויביה במצח גלוי ובקומה זקופה. היא תקבל על עצמה את מלוא האחריות למעשיה. היא לא תילחם בהם כגנבים ב"לילה. היא לא תרד לרמתה של מדינות לבנטיניות מסוגה של ירדן.

מדינה אמיתית גם אינה זקוקה לשקרים ולחצי-אמיתות. אם קורה מעת לעת שתקי רית נגרמת בגלל שגיאת אזרחיה שלה, הרי היא מודה על כך בפה מלא. לזכר רגליים קצרות מאד. ואילו מדינה הזורעת מסכיבה אימון וכבוד להודעותיה, סופה לצאת מג"צחת בכל מבחן פסיכולוגי.

המוסר הישראלי, שהוא כליל חוכמת הדורות, מצווה על הפרט לכבד את אביו ואת אמו, למען יאריכוני ימיו. מוטב היה לרשום בצידה של מצווה פרטית זו מצ"י וזה לאומית לא פחות חשובה למי דינה כולה: "כבדו את עצמך, ל"מען יכבדוך הזרים!"

• ישראל לא תנצל את תסבוכת הסואף לנקיטת צעדים דרסטיים נגד מצרים. למרות שפעולה אנטי-מצרית קיצונית מצד ישראל היתה יכולה לזכות באהדה רבה בכמה מבריות המערב בימים אלה, תננה ישראל לחוכי מצרים ולברית המועצות כי איננה מוכנה לשמש מכשיר אימפריאליסטי להכשלת צעדיה של מצרים.

• לעומת זאת, אל תצפה לגישה רומה לירדן. כל תקרית נוספת בחזית זו עלולה להתפתח לממדים נרחבים ביותר ולהגיע למצב כזה שכוחות או"ם לא יצליחו להשתלט עליו.

• ישראל תחדש את דרישתה לנשק מערבי. בצמרת הממשלה רווחת עתה הדעה כי דרישה ישראלית מחודשת לנשק כבד ולמטוסי טילון עשויה לרכב על הגל האנטי-מצרי, לזכות גם בתמיכה עיקבית מצד העתונים רבייה השפעה בארצות אלה.

• הצעד האפשרי הבא של מצרים, במקרה של החמרת הסנקציות המערביות נגדה: מסירת שדות תעופה באזור הסואף ואולי גם בסיסים בכמה מהאיים האיסטרטיגיים במוצאה הדרומי של התעלה ליד הסובייטים.

לעומת זאת, אין זה מן הנמנע כי טגן ראש ממשלת ברית המועצות, אנאסטאס מיקואן יבקר בישראל מאוחר יותר.

אורחים נוספים העלולים לבוא למרחב בחודשים הקרובים: שר החוץ דמיטרי שפילוב ונשיא יוגוסלביה המרשאל סיטו. במקרה זה, עשויה ישראל לחיכל בתוכנית הסיוע.

• בריטניה תברר את האפי שרות להשתמש בישראל כתחי ליה לתעלת סואף. בין השאר יבקר בארץ עוזר שר החוץ הבריטי, שייפוש עם ראש הממשלה ועם שרת החוץ, לשיחות בדבר העברת סחורות בריטיות בדרך היבשה מחיפה לאילת.

לתוכנית אחרת, חפירת תעלה חדשה מאשקלון לאילת, במקום תעלת סואף, אין סיכויים מעשיים להתממש, בגלל הקשיים הטכניים העצומים והעובדות ה- פוליטיות הקשורות בה. ביצוע תוכנית זו, אם יוחלט עליו, עשוי לקחת עשר שנים.

• עוד מפלגה תופיע על ה- כמה הישראלית. אליעזר ליבנה, ח"כ מפא"י לשעבר, שהתרחק ממפלגתו, עומד לייסד מפלגה חדשה, שסיסמתה תהיה מלחמה במפלגות הקיימות וב- משטרן. בין העוזרים לליבנה בענין זה נמצאים גם אישים דתיים, ביניהם ד"ר יעשהו לייבוביץ, מרדכי ברזיאר, מ' נהניגי פועלי אגודת ישראל ופנחס פלאי. מתוך מפא"י מקווה ליבנה לקרב למפ' לנתן את ח"כ שלמה הלל ואת ראשי המשמרת הצעירה אברהם עופר ואשר ידלן.

• הדתיים עלולים לפרק את חקואיציה בעיריית ירושלים. הרקע: הסכמת העירייה להעמיד מנרש עירוני לרשותו של הפרופסור נלסון גליק, להקמת בית כנסת רפורמי שנאטר בצורה חריפה על פי פסק דינם של הרבנים הראשיים יצחק הרצוג ויצחק נסים, שאטר בפסקנות את הקמת המוסד.

• חיכוכים בין הדתיים לבין פא"י יתגלו גם בעיריית חיפה. כאשר ידרשו הדתיים לחוקק חוק ערעורני האוסר את גידול ומכירת החזיר יתנגד לכך אבא חושי, בשים לב לרוב החילוני הגדול של תושבי העיר.

• צפויים עקזועים בצמרת ההסתדרות. קבלת תוכניתם הכלכלית של השרים לוי אשכול ופנחס ספיר עלידי מפא"י עלולה להביא להתפתרותו של אהרון בקר, ח"כ מפא"י, מראשות המחלקה לאיגוד המקצועי ומחברות בוועדה המרכזת של ההסתדרות. מלבדו עלולים להתפטר גם נציגי-מפא"י אחרים.

• המאורע הכלכלי החשוב בתקופה הקרובה יהיה פירסום הדו"ח של נגיד בנק ישראל, דויד הורוביץ. הדו"ח, שידון במאון הכספי של המדינה יגרום לבהלה כללית במערכת הכלכלה.

• נפיון רציני ייעשה בקרוב לביים משפט פילי נגד אחר הלוחמים העיקריים נגד חשחיתות במדינה. מביימי המשפט מקוים כי בצורה זו יצליחו להסיח את הדעת מפרשות השחחיות המעסיקות בזמן האחרון את הציבור במידה גוברת והולכת.

• בקרוב תוכל להשקיע את חסכונותיך בערימה חדשה של אגרות-חוב. התעשייה הפרטית עומדת להוציא בקרוב לשוק אגרות בסך 15 מיליון ל"י, אחרי שהשוק קלט בשנה האחרונה אגרות בסך 60 מיליון ל"י מסעט הממשלה. הרשויות המקומיות, הסוכנות וההסתדרות. הרוב הגדול של האגרות נקלט עלידי משקיעים פרטיים, מעדיפים אותן בגלל הרבית הגבוהה (6% וטעלה), הצטדתן למדד יוקרה-חיים או למחיר הדולאר וכן בגלל הפטור החלקי ממש הכנסה. בצורה זו נוטאות האגרות למעשה, רבית של כ' 24%.

העם כד הוזה

ילדה עניה ביקשה לשאוב מים מן הב' אר. לפתע פרצה בבכי מר. הכד נפל למים. בעודה ממרמרת בבכי, ניגשה לבאר ילדה מבנות העשירים, שנשאה כד עשוי מזהב. לפתע נפל גם כד זה לתוך המים. מיד חדלה הילדה העניה מלבכות, פרצה בתרועת שמחה. "המשפחה העשירה תצ' טרך לשלוח מישוה להוציא את כד הזהב," אמרה, "או יוציאו גם את הכד שלי."

השבוע דמתה ישראל לילדה העניה ב' אגדה תלמודית זו. זה כמה שנים מיררה בבכי ליד הבאר — תעלת סואף. איש לא ניגש להציל את כדה — חופש השיט לסי' פינותיה. עתה, אחרי ששקעו בתעלה גם זכויותיהן של המעצמות הגדולות, נמצאה ישראל שוב במשפחה גדולה ועשירה.

מדיניות אל הסואף

מעולם לא היה כל כך ברור שישראל היא ספינה ללא קברניט, מדינה ללא הני

סואף: התעלה והכספים מלחמת מנע או התקפת שלום?

הגה, כמו השבוע. מסביבה התחוללה רעידת אדמה מדינית. סדר-עולם התהפכו. גדולי התבל נחפזו למשרדיהם, מברקים הקיפו את כדור-הארץ, מדינאים אצו מיבשת ליבשת. מוקד הסערה כולה היה במרחק של 210 קילומטרים מניצנה, לא הרבה יותר מן המרחק המפריד בין ניצנה וח'יפה.

אולם דממה עמוקה אפפה את ישראל. כל זה לא נגע לה כלל.

על הרבה-מלה המוריק והקריר, באחד מ' בתי-המלון הנוחים, נפש דויד בן-גוריון הקשיש (69) מתלאות המאבק עם משה שרת. כשבאה אליו הבשורה שחישמלה את העולם, סירב להפסיק את חופשתו לחזור ירושלימה. הסתפק בהקשבה לקול ישראל. בהעדרו התכנסה הממשלה לשיבתה ה' רגילה בהנהלת לוי אשכול, השקוע בעניני תוספת-היוקר. הממשלה שמעה סקירה פני- ליטית, לא הסיקה שום מסקנה שהיא ה' דיון הרציני נדחה.

יתכן כי השבוע חלפה ללא שוב הזדמ' גות היסטורית חרי-פעמית. אם כן, הרי היה זה ללא כל כוונה. פשוט איש ממנהיגי ישראל לא הרגיש בה.

יעירות שד קצינים. הסערה החלה

כאשר קרא במאל עבד אל-נאצר, הסגן אלוף הצעיר (38) בעל קומת-הענק, בקול נוגש, כמה מלים שנחקלו בתרועה מחרי- שה עלידי 300 אלף המצרים שהתקבצו מולו בכיכר הגדולה של אלכסנדריה. מבנה הנאום העיד כי הוכן בחפזון, ללא ארגון יסודי של סעיפיו.

היה זה יום השנה הרביעי מאז גירשו הקצינים הצעירים את המלך פארוק השמן מארמונו באותה עיר. ארבע שנים הן תקופה בחייו של משטר מהפכני. הגיעה שעתו של כל מצרי לערוך את מאון הזכות וה' חובה.

איש לא פיקפק ברצונו הטוב ובכנותו של עבד אל-נאצר כפטריוט מצרי. אולם ב' מצרים גדל דור שלם של משכילים צעירים — רופאים, עורכי-דין, סוחרים, פקידים — ששוב לא הסתפקו בפטריוטיזם. הם ראו כי מיטב המשורות של מנגנון הממשלה תפוסות בידי קצינים צעירים, חסרי נסיון כלכלי או מדיני, שלא הצטיינו ביעילו- תם. חוסר-סבלנותם גבר מיום ליום.

הרפורמה החקלאית — חלוקת אחויות- הענק החונקות את הארץ — כמעט ולא התקדמה כלל. מיבצע "מחוו השחרור", מעין "כיבוש השממה" בנוסח מצרי, הצ' לוח יותר בתעמולה מאשר במעשים. כל- כלת המדינה לא השתפרה במידה ניכרת. ההכנסה הממוצעת של המצרי — 250 ל"י לשנה — לא עלתה בהרבה. בחזית הפנימית לא הצטיינו הקצינים.

ברזל ולחם. הצלחתו המכרעת של עבד אל-נאצר היתה בניה העולמית. מצרים הפכה מבדיחה בינלאומית למעצמה פולי- טית. גדולי העולם הזמינו את הקצין הצעיר וניסחו את גאחתי. עלידי מישחק מפוכח ביק שני הגושים עלה עבד אל-נאצר לפיט- גה, ביה נחל את נצחיתו המזהיר ביותר — יעסקת הנשק הסובייטי.

החשבון היה לגוי לעיני כל מצרי: הכוח הפוליטי יביא את הכוח הכלכלי. עבד אל- נאצר האמין בסיסמתו החותכת של בלאנקי: "מי שיש לו ברזל, יש לו לחם" הוא היה בטוח כי פיתוח מרוץ התחרות בין האמרי- קאים והסובייטים במרחב יכריח את שני הגדלים להגשים את התכנית הכלכלית ש' נועדה לרפא את כל צרותיה של מצרים: הסכר הגבוה באסואן.

תכנית הסכר הפכה אבן-כוחן למשטר. כל עתידו הפוליטי של עבד אל-נאצר, כל אימונו של הדור המשכיל החדש במשטר, היה כרוך ומותנה בהגשמת התוכנית.

בין הכסאות. אולם עבד אל-נאצר, על אף קור-רוחו, הגדיש את הסאת. הוא דרך על יבלות רבות מדי. בנסותו לשבת על כל הכסאות בבת אחת, נפל לפתע בין כל הכסאות.

בחזונו מועידת בריוני עם יוסים טיטן תוצאות, ירדה המהלמה. האמריקאים, שהת' וגוהארלאל נהרו, שהיתה מאכזבת ועקרת- הגזו על פולרט בין המצרי והסובייטים, הודיעו כי לא יתנו כסף לבנין הסכר. מצידם היה זה מישחק-סוקר נועז, בניו על החישוב כי הסובייטים פשוט לא יהיו מסוגלים, מבחינה כלכלית, לבנות את הסכר העצום לבדם. החשבון היה צודק. גם הסוביי- טים הודיעו למחרת שלא ימננו את הסכר.

עתה נשמטה הקרקע מתחת לרגליו הארו- כות של הסגן-אלוף. כדי להציל את כבו- דו בעיני ההמונים היה עליו לעשות בחפזון משהו דרמתי, נמרץ, מלהיב ומשכר. להסיח את הדעת מן היאור, עורק-החיים של ה' ארץ, הפנה אותה אל בבת-עיינה: התעלה. הודיע הרוזן, בנאום שכלל התקפות איש- יות חסרות דוגמה בהיסטוריה הדילפלומטית: מצרים הלאימה את תעלת-סואף.

על חשבון הברזן. בנפש המצרית חופסת התעלה את אותו המקום שנועד בנשמה הציונית לעליה החופשית.

כאשר נחפרה עלידי הצרפתי פרידריאנו דה-לספס, לפני תשעים שנה, נועדה התעלה לשרת את האימפריאליזם הצרפתי של נפול- יאון השלישי, ולמלא את כיסיו הנקובים של הכריב איסמעיל המושחת. 130 אלף מצרים מתו בעבודת פרך.

פתיחת התעלה הפכה את שיעבודיה של מצרים בלתי-נמנע. אחרי כמה מהומות ב'

• לואי אוגוסט בלאנקי (1881-1805), מהפכן סוציאליסטי צרפתי שנידון למחת, נחון ולקח חלק מכרעים בכמה הפיכות צרפתיות. היה מייסד מחתרת של "אגודת עונות השנה".

ח"כ יצחק רפאל (שמאל) וידיד *
הברחה בינלאומית ?

אלכסנדר, בהנהגת עוראבי באשא, מלשו
הבריטים לארץ, נשאלו בה כמעט תשעים
שנה. עוד לפני כן הצליח היהודי בנימין
דוורצקי, ראש הממשלה הבריטית הנועז,
לקנות מדיה של כריב המצריי פושטיהרגל חברי
לה גדולה של מניית. שאר המניות היו
בידי הצרפתים.

בהדרגה נסוגה בריטניה מארץ הכיבוש.
לפני כמה שבועות עזב חיילי האחרון את
אדמת אזור התעלה. אלם התעלה עצמה
נשארה חיונית לקיומה. אוצר הנפט של
המרחב, שהוא לבדו מקיים כיום את מעב
מדה של בריטניה כמעצמה עולמית, עובר
ברובו דרך רצועת מים זו. האיום על חר
פש השיטי הבריטי בסואץ הוא איום ישר
על קיומה של בריטניה הגדולה.

הזרועות הדרוב. עבד אלנאצר איננו
היילר שני, איננו מטורף קלדעת. הוא
אדם סבלני, קריר, בעל חשבון.
אולם הלאמת התעלה היתה מעשה של
יאוש. הרחח הכלכלי היה אפסי, הרווח
הפוליטי מפורקם. הרחח החידי היה פנימי:
זריקה של סם-משכר להמוני המצרים, דחיקת
הקץ של משטר שאין לו בסיס מוצק ומ
אורגן בקרב העם.

מצבה של מצרים ביורה העולמית הורע
באופן דרמטי. כשהעליב עבד אלנאצר ה
שבוע באופן אישי, כצורה חסרת-תקדים,
כמה דיפלומטים אמריקאים חשובים ביותר,
רכש לעצמו את שנתה היחידה של ממ
שלח ארץ זו. תקוותו להגיע לכלל הסכם עם
והשיגטון כמעט אפסה. בלית ברירה יצטרך
להידחק יותר ויותר לזרועות הדוב הרוסי.
מאחר שיעשה זאת מחוסר ברירה יירד
מחירו גם שם.

הרפתקה גוררת הרפתקה, בתוקף הגיון
פוליטי שאין מנוס ממנו. שכרון המוני
אינו מחזיק מעמד זמן רב. אחרי זריקה
אחת, חייבת לבוא זריקה שנייה. עבד אל
נאצר איבד את שיווי-משקלו המדיני.

תורת סיני. זאת היתה שעת-כיבוש
בלתי-חוזרת לישראל. הברירה ההיסטורית
העומדת לפני לגבי הטיפול במצרים הפכה
פתאום אקטואלית, וזעקת להכרעה מלידת.
פתרון אחד היה מלחמתי. כל ההשבונות
של מלחמה-מונעת לבשו לפתע אופי אק

* בעזרת יהודי אחד, הלורד ליונל רוטשילד,
שהלווה באופן פרטי ארבעה מליון ליש
לחמשה הבריטית, תוך 24 שעות משעת
בקשתה.

תזכיר

הלאמת התעלה הסתמנה
באופק כבר לפני חודשים, כא-
שר הודיע מדור תצפית (העולם
הזה 972) כי "... עבד אלנאצר
יסגור את תעלת-סואץ גם בפני
מעצמות-המערב, אם אלה ית
נכרו בצורה חריפה מדי לתוכ
ניתויו בעולם הערבי. הודעה
סנסציונית זו היתה מבוססת על
ניתוח דבריו של קצין מצרי ש
ערך לעיראק, ושנכללו בדו"ח
של שרות-מודיעין מערבי.

השבוע הלאים עבד אלנאצר
את התעלה. תחנות ערביות הו
דיעו בנגיו על האפשרות שאחרי
צעד זה תיסגר התעלה בפני
ספינות של מדינות המתנכרות
למצרים, ובפני מיכליות נפט.

שחיתות בעמק חפר נתי-
גתה כאשר הודיע העולם הזה
(971) שהמזכיר הטכני של המר
עצה האזרית, וידיד חייקין פוטר
מתפקידו אחרי שגילה למבקר
המדינה פרטים על מטירת עבו
זות המועצה, למרות המכרזים,
לקבלנים שדרשו מחירים מופ
רים.

השבוע פנתה שורת המתנדבים
אל ועדת העבודה של הכנסת
כדי שתחקור את הפרשה, שה-
שורה כינתה אותה בסם, פרשת
שטנר הסנייה.

טואלי חדש. מכה מהירה לעבר הסואץ
היתה יכולה לכבוש את חציהאי סיני,
להפיל את משטרו של עבד אלנאצר. לא
היתה כל סכנה שמעצמות המערב יעצרו
את צה"ל לפני הגיעו לסואץ. בהיותו על
גדות התעלה יכול היה להכתוב תנאים:
שייט חופשי בתעלה, הפיכת כל חציהאי
סיני אזור מפורז.

אולם תכנית המלחמה היתה הרת-סכנות.
מלחמה קטנה על הסואץ יכולה לגרום בנקל
למלחמה עולמית מימנית. יתכן והיתה גר
רת אחריה מלחמה נגד כל העולם הערבי
והיא היתה בלי ספק הפוכת את ישראל
למשרתת ישירה של מעצמות המערב.
למרות כל זאת היתה התכנית קוסמת.

דף חדש. לא פחות קוסם היה הפתרון
השני: ניצול שעת-הכבוש כדי להשיג שלום
ושותפות עם עבד אלנאצר.
מעולם לא היה מצבו של עבד אלנאצר
קשה כמו כיום. מעולם לא היה זקוק יותר
לשותפים. כמה מגדולי העולם, החל בני
קיסה כרושצ'וב וג'והארלאל הנרו וכלה
ביוסיפ טיטו מעוניינים באופן חיוני להצילו.
איש אינו יכול לדעת מי יבוא במקומו אם
אמנם יפול — מטורף קנאי מסוגו של ה
מופתי או איש מתון כמוחמד נאג'י.
יתכן שיעבור זמן רב מאד עד שיושג
רקע נוח יותר לפעולת-שלום נמרצת וסודית,
אולי דרך בלגראד, מוסקבה או ניו-דלהי.
אך פעולה כזאת יכולה, אולי, לפתוח דף
חדש בהיסטוריה של המרחב.

תעלת אשקלון. לרוע המזל, לא
היתה למדינת ישראל השבוע הנהגה לאומית
שהיתה בכלל מסוגלת לערוך את החשבון
ההיסטורי, להסיק מסקנה חותכת לכאן או
לכאן, תחת להחליט את ההחלטה הגורלית
למלחמה או לשלום, רבו הפיטפוטים והחל
מות-בהקץ.

אחד הפיטפוטים הזכיר את התכנית הנר-
שנה לכרות תעלה חדשה בין אשקלון
לאילת, כדי לתת לשיט העולמי אסורות
לעקוף את תעלת-סואץ. הבעיות הטכניות
הן עצומות — ירידה של 300 מטרים
לערבה ועליה דומה לאילת. ההון הדרוש
עצום אף הוא: לפחות 1000 מליון דולר.
אולם המור הרבה יותר הצד הפוליטי.
תעלת-סואץ גרמה לשיעבוד מצרים במשך
שלושה דורות. תעלת אשקלון היתה גורמת
בלבחרת לשיעבודה של ישראל לאינטרסים
עולמיים עצומים.

תכנית יותר צנועה, אך הרבה יותר מת-
קבלת על הודעה, היתה הצעה להנח
צינור נפט מאילת לחיפה, כדי למנוע ג
המיכליות הבריטיות והאחרות את הצורך
לעבור את התעלה בדרך מעיראק, איראן,
כוויית ובחריין צפונה.

הסכנה האמיתית. אם יצליח גמאל
עבד אלנאצר לעבור את המשבר הנוכחי
בשלום, אוי יגדל כוחו עד לאין שיעור.
הוא יהיה גיבור עולמי, הסיכוי של ישראל
לנצח במלחמת-מעג והסיכוי להשיג שלום
אמיתי, יאבדו או שיהם לתקופה ארוכה.
כמו תמיד, כן תעה, היתה הסכנה האמ
חית בפני ישראל: שלא תעשה דבר.

שחיתות

פרשת השבוע

סערות הרות-גורל הרעידו את אדמת ה
מרחב כולו. שעת-כיבוש היסטורית ודשו
את פעולתה הנמרצת של ממשלת ישראל.
ספירת מאורעות השבוע נראתה כשחית
גילויי-שחיתות של העולם הזה בשנה
האחרונה.

השחיתות במשטרה. שר ה-
משטרה הדיח את ע.מ.מ. זאב שטיינברג,
ראש המדור הפלילי בתל-אביב, מתפקידו.
שני סמל-משטרה הוחזרו אמנם לתפקיד
הם, אולם נעשה הכל כדי לסלקם בשקט.
קבוצת הקצינים השולטים במטה הארצי
קיוותה כי פעולה זו תשים קץ לגילויים
על שחיתות. אולם כל הסימנים העידו ה
שבוע כי הקץ יהיה רק התחלה, וכי ההת
פוצצות במדור הפלילי התל-אביבי עו
תגרום להתפוצצות ארצית איריה, העלולה
להפתיע את המדינה כולה.

באותה שעה נוצרו בקישים גם בקבוצה
המצומצמת, המרוכזת מסביב לעמוס בן
גוריון עצמו. המטה הארצי הצליח לה
עלים מעיני העתונות את הסנסציה העיקרית
של השבוע: מעצרו של קצין-התנוחת של
המשטרה, אברהם יגאי, בחסותו הקרוב
של יחזקאל סהר ומשרתו של עמוס בן
גוריון, הנחשב במעשי-שחיתות חמורים.

יצחק רפאל. אחרי שהוכחה על
ידי עמוס בן-גוריון לפרט את האשמותיה
נגדו, הודיעה שורת המתנדבים לבית-המש

פט כי המשטרה הפסיקה את חקירתה נגד
יצחק רפאל, ח"כ הפועל המזרחי, אחרי
שהלה נאשם על-ידי משטרת צרפת בהברחה
בינלאומית. כך ניתן פרסום רשמי ראשון
לידיעות שהתרכזו מסביב לדמותו של רפאל,
שהוזכרו בין השאר בסדרה "דת או ביונס".
ראשה-הממשלה, שסירב להפסיק את חופשתו
בגלל הלאמת תעלת-סואץ, מצא זמן להכ
חיש כי עמד בקשר עם רפאל בענין זה.

משטר החושים. חברי האופר-
זציה פרשו משיבות הערייה והאשימו את
אבא חושי בשורה ארוכה של מעשי דיכוי
ופעולות מפורקות. בין השאר הואשם חושי
כי שלח את איש-האגרוף שלו, שמואל
(היטוט) ביאליק, מפקד הסם. החושיסטי,
לאמריקה על חשבון משלם-המסים.

פרשת שטנר. אחרי חמש שנים
של מאבק מיואש וחוסר עבודה, העיד מרדכי
מכסימיליאן שטנר נגד רופשי בבית-המש
פט החיפאי. בהגישו שהוא עומד מבודד
וחסר-עורף בין התביעה הכללית לבין הפ
רקליטים של מנגנון שונאיו, התפרץ שטנ
גר כמה פעמים בעדותו, שפך דמעות של
זעם, למרות התפרצויות אלה של הגיבור
הגדוף, התגבשה דמותו לעיני הקהל —
האדם שהקריב את עצמו במלחמה תמימה,
חסרת-סיכויים, יחידי נגד המכונה האדירה
של השחיתות המאורגנת.

מנגנון החושך. ועדת-כנסת בלתי-
תלויה, מורכבת מן החיכים יעקוב ריפטין,
דויד הכהן ושלמה פרלשטיין, שחקרה את
ההאשמות על קיום בילוש פוליטי במדינה,
הגישה לכנסת את מסקנותיה. הוועדה ניהלה
את עבודתה בסוד כמסו. גבתה עדויות מת
ריסר עדים (ביניהם עורך העולם הזה) ש
מסרו לה פרטים על פעולות המנגנון. היא
שמרה את המלצותיה בסוד, כדי להגן על
סודיותו של שרות לאומי חיוני, אך קבעה
בלגיו עובדה אחת: שמנגנון-החושך נוצל
על-ידי אישים ממשלתיים מרכזיים למטרות
מפלגתיות בבילוש אחרי יריבים פוליטיים.

קרית-שמונה

השיטה האמריקאית

חום כבד שרר באולם בית-המשפט ה
שלום בצפת, שעה שבירור דינם של 27
נאשמי ההפגנה הגדולה בקרית-שמונה (הער
לם הזה 977) נכנס לשבוע השני. על ה
דוכן העיד השוטר אליהו לוי. הוא נקרא
להעיד על שיטות העבודה במשטרתו.

"כשיצאו הנאשמים מהמעצר האדמיניסטר
טיבי", העיד, "היו כמה מהם פצועים."
אותם אנשים, לדברי לוי עצמו, נכנסו
לתחנת המשטרה דווקא שלמים ובריאים.
גם הסמל מאיר אברמוביץ נתבקש לאמץ
את זכרונו על-ידי אלישע שינבויים, אחד
משלושת הסניגוריים. הורה הסמל: "ה
עצורים היו נרגשים מאד... היה צורך
להרגיע אותם. אולי היכו אותם לשם כך."

שוטר מוד קצין. עדות שני השוטרים
סתרה לחלוטין את עדותו של מפקדם, המ
פקח אליהו דביר, שניתנה בישיבה הקודמת
של בית-המשפט. דביר טען בפסקנות כי
אף נאשם לא הוכה, אף שוטר לא היכה וכי
היחסים בין שני המחנות בעת המעצר היו
ידידותיים ביותר. הוא לא הסביר מנין צצו
הצלקות על גופות העצורים.

לא היה זה החידוש היחידי במשפט. עד
כה, היה נהוג כי עד יצביע על הנאשם,
יוהה אותו מתוך יושבי בית-המשפט. דביר
עשה זאת בכוכר וזכרון מפליא. אולם מ
תוך חשש כי זכרונו של שוטר פשוט
עלול להיות פחות חד מה של קצין, הני
היגה התביעה חידוש מעניין.

כל שוטר צולם, עוד ביום התקריט. חבר
רת שלושה או ארבע מהעצורים. ערב
המשפט, נערכה חזרה כללית במשרד פרק
ליט מחוז חיפה, מלכיאל סלוצקי. כל שוטר
התבונן היטב בתצלום וכשהופיע למחרת
בבית-המשפט, ואמר כי נאשם מסויים יידיה
בו אבן, ידע גם להצביע בקלות על ה
איש הנכון, מתוך 27 הנאשמים.

כאשר נשאל התובע על החידוש, ענה:
"זה בסדר. זו שיטה אמריקאית."

קו חדש

אוהדי אהוד אבריאלי בישוב העולים ה
גלילי היו גבוכים. הבקיעים שנקרעו על-ידי
גלויי העולם הזה (977-978) במסך הטרור
שלהם לא כלו לעבור ללא תגובה. הנהלת
המועצה המקומית התכנסה לשיבמיוחדת,
מוקדשת לפירסומים. לבסוף נתקבלה, מטע
מים שלא פורשו, החליטו לא לתבוע את
העתון לדין.

החלטה שניה קבעה את הקו החדש, שיר
כיה לתושבי קרית-שמונה כי שום דבר לא
ישתנה בסדרי חייהם.

שוטרי דביר. הקרבן הראשון נמצא
בקלות, בדמותו של חבר מפא"י אריה ציון.
ציון מרד בשלטון בתוך מפלגתו, החתים
תושבים על עצומה לסילוק המידי של דויד
רסולי, מנהל מחלקת המסים של המועצה
המקומית.

שוטרו של דביר הופיעו בביתו של ציון,
ליווהו למבצר המשטרה. שם נאמר לו כי
נעצר באורח אדמיניסטרטיבי, באשמת "הר
צאת דיבה ושיוול אזרחים אחרים לפגיעה
גופנית בדויד רסולי."

הקרבן השני נמצא מיד אחרי הראשון.
היה זה יצחק שטריטר, קבלן פניוני האשפה
המקומית, שקנה בשעתו את הטראקטור של
המועצה במחיר מופקע. שטריטר, שהבין כי
לאחר הסירוס אין לו מה להססיד יותר,
ניגש לרסולו. הוא תבע ממנו שכר-עבודה
שהולך זמן רב, תמורת עבודות שביצע ב
חצרותיהם של ראש המועצה המקומית אשר
נזרי ודויד רסולי עצמו.

התשובה: מכה בפצופו של שטריטר,
* תתי-רסע ישראל רזונברג.
** הסנים האחרים: א. י. בן-אדו ולוי
יודלביץ.

בקולנוע ל-10% מכלל האוכלוסיה. זהו הועקת שוטרי דביר, שעצרו את מבקש השכר באשמת "הפרת הסדר הטוב" של האוהדיסטאן.

חנוך עינים לכותל

זמן רב לפני שהרפואה החדשה החלה לוחמת במחלות באמצעים פסולים כמו זרר קות וחיסוי, קבע המנהג היהודי תרופה בדוקה יותר נגד מגיפות החולירע. המתכון: לקחת יתום ויתומה ולהשיאם כדת ב"ביתקברות, די במעשה טוב זה כדי למגר כל מגפה.

שום מגיפת חולירע לא פרצה השבוע ב"ירושלים. במקום השאת יתום ויתומה, עמד הציבור הדתי בפני בעיה היגינית הפוכה: איך להפריד בין יתומים ליתומות.

להציץ ולהיפגע. ככניסה לירושלים שוכן לתפארת בית-היתומים על שם יהושע לייב דיסקין, הגאון מבריסק ואיש אגודת ישראל, שהקים את המוסד לפני 80 שנה כדי להציל את יתומי ישראל מזרועות ה"מסיון. מעשה טוב זה מצא לו מחקה: לפני 50 שנה בא דויד ויינגרטן, הקים בירושלים "בית-יתומות.

השנים עברו, בית-היתומות היה צר מל"הכיל את הניכוחיו. ההנהלה החליטה לפ"תור את הבעיה. היא בחרה במגרש מתאים לכניסה לירושלים, הקימה עליו בנין נאה. השבוע עברו 300 היתומות בטכס חגיגי למשכנן החדש.

בשעת הטכס הרים אחד הרבנים את עי"ו, נהדר עד למעמקי נפשו. מלו, במרחק קצרה, הצטופפו חניכי בית-היתומים דיסקין ליד חלונותיהם. היתומות החזירו מבטים.

החנות הצניעות. המצב היה חמור, אולם אין דבר העומד בפני חוכמתם של רבנים. חברי בית-הדין של אגודת-ישראל, שכונסו בחיפון והטריחו את עצמם לביקור אישי במקום, ראו שאינם יכולות הבנות להיפגע מהצרות, מצאו מיד גם את ה"רופה הנאותה.

בסוף השבוע טיטרו מערבלי בטון בכ"ניסה לירושלים. פועלים מיועזים הקימו קיר-בטון עבה בגובה של שבעה מטרים בין היתומים והיתומות.

אילת האזרח הראשון

דני קיי, אורח הכבוד הראשון של אילת, עזב את הארץ מרוצה מביקורו השני. בידו החזיק מגילת-קלף מקושטת, שהעידה על תקוותה של העיר הדרומית של ישראל כי יתקן השאי, "תזכור בנאון את ביקורך ב"אילת". כאות הערכה מוחשי יותר, העניקה המועצה המקומית גם מגרש חניגם לשחקן הדגול על מנת שיקים עליו בית לגנוח בו עצמלו המספר בהוליווד.

היחידים שהתקשו להאמין למראה עיניהם בטכס החגיגי שנערך באותה הדרומות, היו חברי הנהלת המועצה המקומית. כי לילה לפני כן, החליטו נגד הענקת אורחות-הכבוד למגרש.

ישגיבה בחצות. על ביקורו של דני קיי נאילת הוחלט בחיפון רב. חנוך נגרי, ראש המועצה המקומית של אילת, היה אותה שעה בתלאיב, כאשר נמסר לו על הבי"ור, נרמז גם כי כדאי להעניק לאורח ה"גול, המסוגל להרים את קרנה של ישראל, לכמה מיליוני דולאר, "איזה כבוד סמלי, יגברש או אורחות כבוד."

נגר טס מיד לעירו, ניסה לכנס את חברי המועצה לישיבה דחופה. משראה כי לא צלח לאסוף את המניין הדרוש, קרא לה"לעת המועצה המצומצמת יותר. הישיבה ערכה בחצות ליל, נסתיימה בהחלט "לא!" בבוקר, לצלילי דני קיי הגיג, נחת מטוס אורח. אולם לפני שנגר יכול היה לרמוז י לא הכל היה או. קיי, נחסמה דרך ה"סיגה. התברר כי פקדי משרד ראש המ"א ולה ולשכת העתונות הממשלתית, שהביאו תם את מגילת-הקלף המוכנה, הספיקו כבר הודיע לדני קיי ולעתונים על הכבוד הג"ול שזכינו לו.

כך זכתה העיר אילת לאורח-הכבוד הרא"ון שלה, אחרי אלפיים שנה בערך.

• שחתפרסט, בין השאר, כבעלה של טונייה במכניסי, דמות ירושלמית שהייתה ויבתו המושבעת של אליעזר (עברי דבר ב"ריתו") ב"יהודה. הוא השמיץ את טונייה כמ"מדי שבע שבועותיו הצבי, ראה את לחמתו בה כמסרתו השניה בחיים, אחרי מיכתו בתכנית-אוגנדה.

מעשי סבול (2)

מילחמת עיבים נגד רב אלוף

מי הם הכוחות המנסים לחבל בנסיון להקים את מפעל-האשלג על רגליו? מי אחראי למסע החתירה, השקרים והשמועות? מי מעוניין לחפות על האחראים האמיתיים לשערוריה הכלכלית הגדולה ביותר של ישראל? על כך עונה כתבה זו, השניה בסדרה על שערוריית סדום.

פטר. בזה שלל מעצמו את היכולת להר"יח מנסיון הזולת, נאלץ לרכוש את כל הנסיון מחדש לעצמו.

תפקידו הראשון היה פרוזאי ומדא. היה עליו להריך כל מכונה לחוד, לבדוק אם היא מסוגלת בכלל לעבוד, לתקן את הטעון תי"קון, לצרף חוליה לחוליה. בשעה שהקהל, שיכור מהבטחות-הכזב האגדיות של דוב יוסף, חיכה להישגים של ממש, נמשך תה"ליך שובר-לכבות זה של בדקבית, שלא נגמר עד היום. הוא עלה ועולה כל חודש מאות אלפי לירות של הפסד.

באמצע תהליך זה קרה מאורע פוליטי, שיתכן והציל את מפעלי ים-המלח מכליה. נערכו הבחירות, דוב יוסף נעלם ממת ה"ממשלה, מפ"ם הצטרפה לקואליציה. מפא"י מסרה את משרד-הפיתוח למרדכי בנטוב ה"מפ"מי, בהיותה בטוחה שכל עסקי הפיתוח הם ממילא עורבא פרחי. עניינים בלתי-חשור בים שלעולם לא יהיו גורם כלכלי או פולי"טי רציני.

היה זה שיקול מוטעה. למרדכי בנטוב לא היה כל חשק להיות שר-של-ייצוג ללא תפקיד, שלט מפואר למשרד ריק מתוכן. הוא הביא עמו למשרדו החדש כמה מהכ"רות המרכזיים של הקיבוץ-הארצי, שהוא אחת הממלכות הכלכליות היעילות ביותר בארץ. המנהל הכללי החדש של משרד ה"פיתוח, מנחם באדי, איש משק מורע, החל מבלה ימים ארוכים בסדום. הסיסמה היתה: לנצח בכל מחיר.

בנטוב לא הכיר את מקלף מקרוב. אולם

תם. בלי ספק לא מצא חן בעיני נשותיהם של העובדים שעברו. אולם הוא נתקבל ב"התלהבות עליידי העובדים בסדום, שהרגישו בפעם הראשונה כי בראשם עומד אדם המ"כן להשקיע את חייו ממש במפעל זה, להת"קשר עמו לחיים ולמוות.

כעבור שבועות מעטים לא נמצא בסדום אדם שלא הכיר את "מר מקלף" אישית, לא הביע לו את דעותיו, תלונותיו ומשאלותיו פנים אל פנים. המנהל-הכללי ירד כל שבוע ליום-יומיים לכור-השרב של סדום, נמצא ב"עצמו ליד כל נקודת-הרופה, כפי שלמד ל"עשות כמגיד במלחמת-העצמאות. נוכחותו השקטה, מחזירת-האימון, סילמה הבטחה ב"רוחה: שעל אף הכשלונות הממאירים לא יינטש ים-המלח, וכי יעשה הכל כדי להניע סוף-סוף את הגלגלים החלודים.

גם מוצק למפקד

חיש מהר נתגלה שהיה צורך רב ב"חידוד זה. כי בזו אחר זו ירדו על סדום כל הפורענויות, שהיו תוצאת קלות הדעת חסרת-התקדים של דוב יוסף. בזו אחר זו התקלקלו המכונות החדשות, שהוק"מו בחפזון וללא תיכנון יסודי, כדי לעשות רושם על הציבור התמים ערב הבחירות.

גם מקלף עצמו אינו חופשי לגמרי מכל

מ"אז ביקורם של שלושת המלאכים ב"סדום, לא משך שום אורח תשומת-לב כה כללית במקום זה כמו הצעיר השקט, חסר גינוני היוםמרה, שהופיע בסדום באפריל השנה שעברה. לגבי אנשי-סדום החדשים היה בואו כמקלחת צוננת ביום שרב.

מנוויו של רב-אלוף מרדכי מקלף, ה"רמטכ"ל לשעבר של צה"ל, לתפקיד המנהל הכללי של חברת ים המלח בע"מ רומם שוב את הרוחות המדוכאות. הוא הוכיח כי המ"דינה מתייחסת בכל זאת ברצינות למפעל מוכה-הגורל.

יתכן מאד שמקלף עצמו לא ידע עדיין באותו רגע שהוא מכניס את ראשו הבריא למיטה חולה, ובודאי לא ידע עד כמה חר"לה אותה מיטה. העובדות הובהרו לו חיש מהר.

המפעל כמעט ולא עבד כלל. המוראל של האנשים היה שקוע עמוק באדמת סדום, ש"היא הנמוכה ביותר בעולם. איש לא ידע אם המכונות החדשות, שעלו הון תועפות, היו מסוגלות בכלל לעבוד.

אמיתו של דבר, לא היתה חברת ים ה"מלח קיימת כלל, שנתיים אחרי שהוקמה רשמית. המשרד הראשי בירושלים היה קלי"פה ריקה. שרה-הפיתוח דוב יוסף, ניהל את כל העניינים בעצמו, התקשר עם העובדים בסדום במישרין, כאילו לא היתה ההנהלה קיימת כלל. לא היה קיים תקציב אמיתי. לא היתה קיימת כמעט ביקורת-פנקסים. אם ל"השתמש בפקוס מספר בראשית: ארץ סדום היתה תהויו-והוהו וחושך על פני המפעל, ושום רוח - אלוהית או אנושית - ריחפה על פני המים המלוחים של ים-המוות.

זה היה היצוע שהוצע למנהל הכללי ה"חדש. אדם רגיל היה, מן הסתם, אורז את חפציו ומתפטר עוד בשבוע הראשון. מרדכי ("מוטקה") מקלף (36) איננו אדם רגיל.

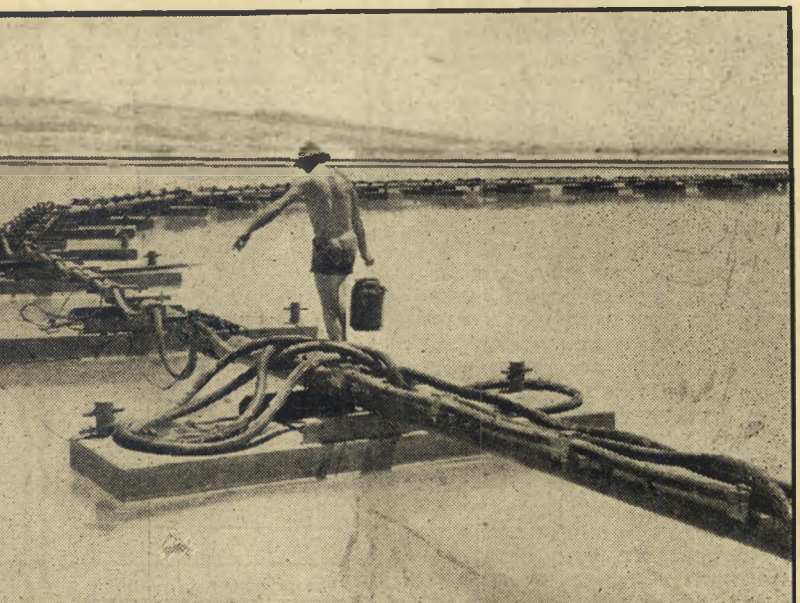
המטח הקרבי עובר

אין זה מקרה שמרדכי מקלף הוא ה"חיד מבין האישים הצעירים של דור תש"ח, שלא שחה בים של פרסומת ושלא שימש לפולחן-אישיות. על אף תפקידיו ה"רמים כנציג ישראל במשאומות לשביתת הנשק עם סוריה והלבנון, כסגן הרמטכ"ל, ודע הציבור אך מעט על אישיותו.

בדור של שחיצרים ואמנייה-הפירסום-העצמי, מייצג מקלף, יליד ירושלים, את הטיפוס ה"הפוך של צבר: שקט, רציני, מכוונס בתוך עצמו, חסר העמדת-פנים ושונא ג"ססות. הוא הטיפוס המושלם של קצין-המטה, ה"אוהב לפעול פעולה שקטה ועניינית, רחוק מקנוניות מפלגתיות.

יתכן וגרם לכך רקעו המשפחתי ה"טראגי. מרדכי היה בן 9 ביום הנורא של מוצא, כאשר נקטלו אביו, אמו, אחיו ושתי אחיו תיו על-ידי טורעים ערביים ב"1929, שעה שמוטקה עצמו מצא מקלט בביתה הקרוב של משפחת ברזיה. אדם שחחייה איומה כ"זאת עוברת עליו בילדותו, שוב אינו יכול להתלהב מלחמות, וטבעי שיתחסר לחיים ברצינות רבה יותר מאשר אנשים שנעור"י הם עברו בנסיבות המאוסות והעליוות של הצבר הרגיל בתל-אביב או בעמק-ירדן-עאל.

כשקיבל לידיו את ענייני חברת האשלג, היה צעדו החשוב הראשון מהפכני ואופייני לאישיותו: הוא העביר את משרדי ההנהלה מירושלים הקרירה והנוחה לבאר-שבע ה"ר חסה. צעד זה שם קץ להתערבותו הישירה של השר בנייני התברה. הוא עזר את מורת-רוחם של פקדי שאר חברות הפיתוח, שראו בו תקדים מסוכן לגבי עתידם ונוחיו

קן החזית של מיבצע האשלג עובר בבריכות-הקארנאלים הענקיות. כמהלך על חבל, מטפס אחד מעובדי הדוברות על קו-הצינור השט על פני מי האשלג הלבנים כצבע מישקע הקארנאלים בתחתיתם. בצינור נשאבת תמיסת-הקארנאלים מן הדבורה אל המפעל. שם היא עוברת בתהליך הזיקוק. הליכה זו מסוכנת, עלולה להסתיים בנפילה למעמקי הבריכה.

מלחמה פסיכולוגית

רגע שהיה ברור לכל כי פיקוד חדש ונמרץ התבצר במשרד הפיתוח ובהנהלת מפעל האשלג, הולידו החיים הציבוריים בארץ תופעה מוזרה. נולד מסע-צלב מיוחד במינו, תוך שימוש בכל האמצעים של המלחמה הפסיכולוגית. הפצת שמועות כוזבות, עירעור האימון ההדדי, נסיונות לתחרות ריב בין מקלף לבנטוב ולהקיפם בערפל של חידושים חדשים, יצירת אחירה ציבורית מורעלת ושבירת המוראל של צוות עובדי המפעל על עצמו.

עד היום לא ברור מי מנצח על מלחמת צללים מפליאה זו. אך העובדות ברורות: בראש המחנה צועד העתון הארץ, המשמץ מזה כמה חודשים כמעט מדי יום ביטומו את שר-הפיתוח החדש, מפיץ מדי פעם שמועות חסרות-שחר כאילו מקלף עומד להתפטר או להיות מפוטר.

היה קל, יחסית, לערער את אימון הציבור בבנטוב או במקלף. לשם זה היה צורך ל"העלים רק פרט קטן אחד: שכל הביונות הגוראים, שבחלקם נתגלו רק בשבועות האחרונים, נגרמו לפני שבנטוב או מקלף נגדו בפעם הראשונה במפעל האשלג. העלמת פרט מכריע זה גרם לסילוף ודוני ופיקחי של התמונה כולה, כמו בראי העקום. האינשים החדשים, שניסו לתקן את המעוות, ציירו למעשה כחבורה אווילית וחסרת-מציאות, פונו, שגרמה לשערורייה הכלכלית הגדולה ביותר בישראל.

אילו אינטרסים גלויים ואפלים היו מעוניינים בהכשלת מאמץ השיקום בסדום וב"הריסת המפעל? בחזית מלוכדת אחת ה"ה

לא היה לו שום ספק שאסור להחליף את הסוסים על מדרון ההר. מקלף נראה כאיש הנכון, מאחר שלא ייצג שום אינטרס צדדי. אישיות השקטה והבלתי-ביורוקרטית עשתה את שלה. למקלף הובטח עתה גב מוצק ו"חוקי, יד חופשית בניהול ענייני החברה. שום מפקד-חזית לא יכול היה לקוות לעורף מוצק יותר במטה-הכללי.

השותף השלישי למיבצע היה יושב-ראש הנהלת החברה, אברהם קליר. התעשיין ה"פרטי שהקים בידיו את אחד המפעלים הגדולים והיעילים ביותר בארץ (מפעלי ארגמן לעיבוד אריגים) התמסר לפעולה. היה קשר טראגי מזור בין מקלף, ששיכל את הוריו ואחיו במאורעות תרפ"ט, לבין אברהם קליר, האב ששיכל את בנו בכורו במלחמת תש"ח.

★ ★ ★

המשלט הראשון

לא יכול היה להיות ספק ביחס למשימה המכרעת: הפעלת המפעל במלוא תנופתו היתה היעד הראשון.

כשגברה שרשרת הקילקולים. הוריד שר-הפיתוח החדש לסדום את המומחה הראשי של הקיבוץ-הארצי לעיני טכניקה, המהנדס כץ, מהנדס ממוצא אמריקאי. כץ החל בודק את הייצור שלב אחרי שלב, משפת ים המלח, דרך הבריכות, אל המפעל. הוא תיקן את מסמך-השדה שהוקם על-ידי טול-בונה, וששקע באופן מסתורי. אטאט התקרב יו"ת ויותר אל מפעל-הזיוקן עצמו. לבסוף, באביב שנה זו, הושג נצחון מכריע בגיורה הראשונה: כל התהליך של זרם המיטה הקארנאלי, מים המלח ועד למכונות המפ-

מפקד החזית הוא רב-אלוף מרדכי מקלף, המצוטט כאן על רקע המפעל החדש, כשהוא מחזיק במקטרתו הקצרה האופיינית. הוא בא ברנג'הספל הקודר ביותר של סדום, השתמש בפרסטיגיה האישית שלו כדי להעלות את המוראל של הצוות המאוכזב והמדוכא.

מוסף שאין לו כמעט דוגמה באף ענף ייצוא אחר בישראל, פרט להדריים. לכן ייצור האשלג יהיה כדאי — גם אם אינו מתאים למושגי הרנטאביליות של הני וני תל-אביבי. הוא יהיה כדאי יותר מהרכבת מכונות של קיזור פריזר, הבנויה כולה על הוצאת מטבע-חוק, מטבע שיטנו כיום, ושלא יהיה מחר.

★ ★ ★

עכברי סדום

מעבר ימי יוכה מודקרות העובדות היסודיות, ברורות ומוצקות כמו הר סדום עצמו, על אף השערוריות והביונות שרצבו על המפעל כערפל סמיך. ים המלח הוא נכס לאומי יחיד במינו, אוצר שאי-אפשר להשאירו בלתי-מונצל. שום הון פרטי מקומי או זר אינו יכול לנצל אוצר זה לבדו — כי הסיכון גדול מדי. ההשקעה כבדה מדי, סיכויי-הרווח ר' חוקים מדי. הון זר ידרוש את צירוף המפעל לקארטל, והוא יחשוש בפני סיבוכים מלחמת תיים ופוליטיים. בנסיבות הקיימות בישראל חובתה של המדינה היא להפעיל בסדום את התעשייה הממלכתית.

יעברו חודשים, ואולי שנים, לפני שיחוסר לו ביונות העבר ולפני שהמפעל הקיים יע' בוד במלוא אוננו. מליונים יקרים נוספים ישקעו בבריכות הקארנאלי לפני שיגיע רגע זה. אולם גם זו אפיזודה חולפת. יהיה צורך להסיק מסקנות רבות מן ה' מהן היא שתעשייה ממלכתית, כמו כל תע' שיה אחרת, וקוקה להנהלה חוקה, מקצועית, חופשית מטכסיסים פוליטיים. אין ספק ש' כדאי לאחד את כל התעשיות הכימיות ה' ממלכתיות — אשלג, ברום, דשנים, פוסי' פטי, מגנזיום — בראסט גדול אחד, מפ' על ענק בעל הנהלה עצמאית ויעילה.

בערפלי העתיד הכביים סיכויים הנראים כיום בלתי-מציאותיים. המצויידים בכנפי ההגיון הכלכלי. מרדכי מקלף סבור כי מדי נתי-ישראל תוכל ותצטרך להפיק בבוא היום 20 מליון ל"י בשנה מים-המוות. כאשר יגיע היום של אלוהים לכל ארץ-ישראל מחדש, יה' יא אפשר לבנות סכר בין החוף המערבי של ים-המלח לבין הלשון, להפוך את כל החלק הדרומי של הים לבריכת-ענק. ממנה אפשר יהיה להפיק מליון טון אשלג לשנה. אולם כדי להגשים חלומות אלה, יהיה צורך בגורם אחר, שלא הוזכר עד כה בכל הויכוחים הסוערים על סדום: הגורם האנו' ש' המציאות של סדום מחייבת טיפוס אנו' יי מיוחד במינו, געז חדש של חזוף המערבי שיה נגביים. העדרו של צוות מגובש כזה כיום הוא תופעה חמורה יותר מכל התבו' סות הכלכליות והטכניות. על כך תרון הכי' תבה הבאה, האחרונה בסדרה זו.

שותפיו בממשלה, לוי אשכול ופנחס ספיר, לא היו מעוניינים בשום ועדה כזאת. הם ניסו למנוע את הקמתה, או לפחות ל' החדיר בה את אנשיהם. אולם בנטוב הוא אגוז קשה. למרות ההתנגדות מינה ועדה בלתי-תלויה, מורכבת מחמשה מומחים: ראש המעבדה לכימיה תעשייתית בטכניון, תעשיין פרטי שהקים מפעל-לדוגמה, מהנדס שהוא מנהל מחלקת הפיתוח של האוניבר' סיטה העברית, מנהל-החשבונות לשעבר של הסוכנות (אולי מתוך מחשבה שאיש כזה כבר נתקל בחייו במועלי-כסף וגנבים למי' ניהם) ומנהל בנק תל-אביבי. אף לא אחד מהם היה חשוד בקירבה כל שהיא לשר. או בדעה קדומה לעיני ים-המלח.

כפי שאפשר היה לצפות, יצא הארץ ל' מחרת יום המינוי בהתקפה חריפה.

★ ★ ★

השבון המזבים

הטענה העיקרית של מתנגדי מפעל האשלג היא כלכלית: המפעל לא יהיה "רנטאבילי", היינו לא יכסה את הוצאותיו, את ריבית ההון המושקע בו ואת ירידת ערך המכונות.

האסון הוא שכמעט ויא-אפשר להתווכח כיום על טענה זו — לא לטענים ולא ל' מתנגדיהם יש בכלל איוה בסיס שהוא ל' הסתמך עליו. כל עוד אין המפעל עובד במלואו, כל עוד לא ברור ל כמה פועלים יוקק, כל עוד לא יוכח מה כוח התפוקה שלו ואיזו כמות מן האשלג תוכל לעבור תהליך נוסף של ויקוק כדי להכניס מחר גדול יותר — אין בן-תמותה יכול לדעת כמה יעלה הייצור של טון אשלג.

במשך השנה האחרונה בלבד הושמעו ו' נפסלו שלוש אומדנות שונות.

אולם כל ענין הרנטאביליות נראה באור המסנוור של סדום שונה מאשר באור של רחוב מואה בתל-אביב. חשבוננו של בעל בית-דפוס תל-אביבי בנוי על ההנחה שה' דולאר עולה לו 1.80 ל"י או 2.50 ל"י. אולם הנחה זו כוזבת למדי כשהמדובר במ' דינה כולה. היא קיימת כל עוד זורמים לארץ מליוני הדולארים של המענקים והשר' לומים. כאשר יפסק זרם זה, עלול הדולאר לעלות עד עשר ל"י.

זהו החשבון אשר המדינה חייבת לערוך — חשבון של מדינת-ייצור, לא של מדינת מענק. ייצור האשלג כמעט אינו מצריך מט' בע-חוק. למעלה מ-70% של כל ההוצאות הן מקומיות, ולמעלה ממחצית הכסף מוצאת על שכר העבודה. בלשון אחרת: שבעים אחוזים מתמורתו של טון אשלג אחד הם הכנסה נקייה של מטבע זר, מהוים ערך

החייקים האפורים בקרב על סדום הם הפועלים השחורים, רובם עולים חדשים. הם קוראים כל מלה המתפרסמת על המפעל בעתונות, עוקבים במתיחות אחרי מהלך הויכוח, שונאים שנאה אישית את המשמיצים שפגעו בהם ובמנהלם הכללי, מרדכי מקלף.

ייצבו הדוברים האורחיים, המתנגדים עקרו' נית לתעשייה ממלכתית: הקבלנים הגדולים, שמעלו במאות אלפי לירות מקופת המדינה ושחששו עתה כי הצוות החדש יגלה את פשעי העבר וימנע את גניבות העתיד; עס' קני מפא"י היראים פן עלולה הצלחתו של בנטוב להנחיל פרסטיגיה למפ"ם ולמסור ל' דה עמדת-מפתח פוליטית; ואולי — אם אמ' נם פעלה בסדום חוליה של ריגול בינלאומי מטעם קארטל האשלג העולמי — סוכני' החבלה עצמם, שרצו להתמיד בתוהו-ובוהו.

במשך כמה חודשים גרמה ברית בלתי קדושה זו, יחד עם שותפיה התמימים ש' פעלו בתום-לב, לשמות. כוחות טכניים, ש' מרדכי מקלף ניסה להמריצם להעביר את משפחותיהם לנגב הרחוק, להתמסר למפעל האשלג, החלו מקפפקים אה מקלף עצמו עוד ימצא בתפקידו בשבוע הבא. המוראל של אנשי סדום, שגם הפועלים השחורים ביניהם עוקבים אחרי כל מלה המתפרסמת על מפעלם בעתונות, שקע עם התנומה.

עד אותו רגע לא נכנסו מנהלי משרד הפיתוח לחשבונות העבר, לא הטיחו באוזני הציבור האשמות בפני קודמיהם בתפקיד. עתה, אחרי שנתגלה כי המפעל החדש סו' בל מליקויי-יסוד החתבלים בייצור, ולאור ההשמצות הציבוריות המאורגנות נגד ה' הנהלה החדשה, פקעה סבלנותם. מרדכי מק' לפ דרש כי תמונה ועדה ציבורית בלתי תלויה לגילוי האמת. שר-הפיתוח הסכים.

על, עבד עתה כסדרו. אפשר היה להתחיל בבדיקת המפעל עצמו.

הבדיקה הוכיחה, בתודשים אפריל-מאי ה' שנה, כי משהו יסודי אינו בסדר במפעל החדש. המפעל פשוט לא פעל.

מפעל זה תוכנן, לפי הוראות דוב יוסף, על-ידי הצוות ההגנטי של חברת דשנים וח' מרים כיימים. גם הוא מפעל-פיתוח ממלכתי. בנטוב החליט שרק מי שתיכנן את המפעל יכול לבדוק היכן טמון השד הסדומי המ' חבל בייצור.

לפני שבועיים הורדו 18 מהנדסים, כ' מאיים וטכנאים של חברת הדשנים לסדום. בדקה-בית הגדול, שהוא אולי יחיד במינו בתולדות התעשייה החדשה, החל. הוא יי' משך, מן הסתם, כחצי שנה.

רק או יודע סופית אם המפעל החדש מוכן לייצור, כמה הוא מסוגל לייצר, מה יהיה מספר העובדים הדרוש.

כץ, מהנדס השומר הצעיר שהובא במיוחד על-ידי משרד הפיתוח, סירב לעבוד עם אנשי דשנים כיימים. בראותו בהם אחד הגורמים האחרים למצבו הנוכחי של ה' מיפעל. הוא העמיד את בנטוב בפני ה' בחירה: או — או.

בנטוב ויתר על כץ, הודיע כי בעיניו טובים 18 איש מאיש אחד — ויהיה זה אפילו גאון קטן.

לקראת הנצחון!

הנצחון הלא מובטח לנו... האם אתה חושב שהנבחרת שלנו...

איוז נבחרת? מדובר על השרשרת שלנו בהתחרות "שרשרת החוסכים" של בנק לדיסקונט (חסכון פרט).

המאורע של תל אביב! מכירת סוף העונה אצל אסקו שמלות נהדרות סודרי קין FIL D'ECOSSE של אלד במחירים מוזלים מאד

תל-אביב. רח' אלנובי 94

דרוש להוצאת ספרים נער עם אופניים, בוגר בית ספר עממי, לעבודת יום או חצי היום. לפנות: טלפון 62452, תל-אביב, או - ת.ד. 9047, תל-אביב.

האיכות קובעת קריסטל סוכריות קריסטל סוכריות

בת לוויה קטנה ונעימה שחורה, בהירת עינים, ללא דרישות היא מצלמת ברנר. היא תגרום לך שמחה רבה ותעשיר את חופשתך בוכי רונות לעולמים. הדרכה ו צלום חנם.

פוטו-ברנר חיפה, רחוב החלוץ 31

חקירות

היי דרומה

בחודשים האחרונים החלו תושבי אילת להרגיש טעם מזור במאכליהם: בצינצנות השמנת נמצאו לפתע גבעולי קש, העגבני יות היו מעוקות, הסוכר היה שחור או מעורב בנוצות. לעומת זאת, הגיעו המזרזי גם ממותקים בסוכר ורהיטים בכתמי שמן. התלונות, שהגיעו אל שולחן עבודתו של דני מצפון (מתחרו עם שיטפון), נציג משרד הפיתוח באילת, הולידו כולן לכתובת ממר נעת אחת: חברת ההובלה יונה. החברה התל-אביבית, שקיבלה זכיון בלעדי להובלת מיצרכים לאילת, בתוספת סובסידיה שמנה של משרד המסחר והתעשייה, שנועדה למנוע את ייקור החיים באילת עלידי כיסוי מחירי ההובלה מצפון הארץ.

קפה שחור. כשהועברו התלונות לירושלים, פתח משרד הפיתוח בחקירה פריטית, במקום למסור את הדבר לידי המשטרה. היו לו סיבות טובות להאמין כי משטרת ישראל לא תמיד מגלה יעילות יתירה, כשהמדובר בחקירת מעילות.

החשדות גברו, כאשר הגיעה לידי משרד הפיתוח אינפורמציה נוספת אודות אורח חייו של אריה שפורן, המנהל בתל-אביב את ענייני הסניף האילתי של משרד הפיתוח, נוסף על היותו בעל בית הקפה טעמון בירושלים.

שפורן, שעבד בשעתו מטעם משרד הפיתוח באילת עצמה, הועבר משם לפני שגילה מבקר המדינה כי היה אחראי לביובו של מאות אלפי ל"י מכספי הפיתוח. לאחר תקרית פת עבודה פוריה, עלה שפורן צפונה, בהשאירו עוזר נאמן בשם הרצל, ששימש כמחסני ראשי של משרד הפיתוח באילת.

שפורן לא הצטער על העברה. הוא ניהל אורח חיים פורני, שאח הוצאותיו לא יכלו לכסות אפילו שני בתי קפה ושלוש משרות במשרד הפיתוח.

פעולת מכונית אחת. העובדות צורפו אחת לאחת. השלימה את התמונה היעדרה, שחברת יונה החלה את פעולתה הממונעת לפני שנתיים במשאית שכורה אחת, הספיקה תוך זמן קצר זה להרכיב את הונה היסודי עד כדי קניית שש מכוניות. שש עסקו כולן בהובלת המצרכים נושאי הסובסידיות לאילת הרחוקה.

הבדיקה האחרונה היתה פשוטה: חוקרי משרד הפיתוח אספו בלי ידיעת החברה את שוברי ההובלה המתקבלים מכל המוסדות המשתמשים בשירותי יונה (מחצבי ישראל, תנובה, המשביר המרכזי). השואת השוברים גילתה כמה עובדות מעניינות: מכונית אחת, שלפי מסמך אחד הוטענה באותו יום במחצבי סני תנובה בתל-אביב, פרקה כביכול באותו יום ובאותה שעה את מטענה במחסני נמל אילת. בסך-הכל התברר, כי החברה הגישה חשבונות למשרד המסחר והתעשייה על הובלת סחורות כדי רבע יותר ממה שהובילה באותו יום למעשה.

מובן, שהחברה לא יכלה לבצע עיסקה קונסטרוקטיבית זאת על דעת עצמה. כל חשבון הובלה היה צריך לקבל בתל-אביב את אישורו של שפורן ובאילת את אישורו של הרצל. משום מה, לא התקשתה החברה בהשגת אישורים והיט בשני המקומות. בהשוע נראה הקריה פרי ראשוני עבד דתה של חברת יונה. בעלת שש המשאיות, משרד הפיתוח למד לקח מחקירתו הפרטית, ומעבידתם של 16 נהגים שכירים, הופסקה.

הארץ

דרושה מרה לנסיון. (הארץ) כדי לתקן אופטימיסט מושבע. מרדכי דן, תל-אביב בנקים כמו פויכטונגר, אלון ו רפת מסתובבים מסביב ל-20%. (העולם הזה) אברהם לוינגר, ירושלים שלא לדבר על בנק לול, שהגיע מזמן ל-43%. נשארה בו בפיקוח של ממש שוטרים. (הארץ) שמואל דמאר, רחובות עוד באלאגאן של עמוס?

פשעים

סופה של אהבה

בחדר הצר, המקושט בציורי ילדים מ" קושקשים, שכבו תריסר ילדים על גבי מחצלות ומיסות מתקפלות. הם ישנו את שנת אחר-הצהרים שלהם. למטה, כרחוב יהודה הלוי, צרמו צפירות מכוניות. שני ילדים לא יכלו להירדם; אחד מהם, בן שלוש, התחיל לבכות.

הגננת אסתר פרנקל (19), נמוכת-קומה, בעלת שיער שחור ועיניים כחולות, מיהרה אליו להרגיעו. באותו הרגע נשמעה דפיקה על דלת מעון הילדים של אגודת ישראל, הנקרא בית יעקוב החדש.

במקום זה נמצא בית-ספר ובית-כנסת וכן קיסנת קיץ בה מפקידות אמהות את ילדיהן בבוקר, ונסולות אותם בשעות אחרי הצהריים. השעה היתה שלוש והגננת אסתר התפלאה מי בא ליטול את ילדו בשעה כה מוקדמת. בדרך כלל לוקחים ההורים את ילדיהם בשעה ארבע.

כשפתחה אסתר את הדלת הופיעה בה דמותו של אליעזר צוקרשטיין (23). היא הכירה אותו. הוא היה חשמלאי ושרכרב והתאכסן אצל אחותו בשיכון ה' בבני-ברק. אחותו היתה שכנה של וודתה של אסתר וזו הציעה את השידוך. הם יצאו מספר פעמים, אולם הוא לא מצא חן בעיניה והיא דחתה את הצעות הנישואין שלו. הוא לא

ידד מספר. יוסי בן השלוש היה עד ראייה לרצח ולהתאבדות. המום ומבולבל כולו הוא מוסר דו"ח לשוטרים (כובע מימין) על מה שראו עיניו.

הירפה ממנה. לפני שבוע סיפרה כי הוא איים עליה אם לא תעתר לבקשתו.

בפתח עמד אליעזר לבוש מכנסים אפורים חולצה תכלת וחבוש כיפה. הוא כנס למסדרון, נעל אחריה את הדלת.

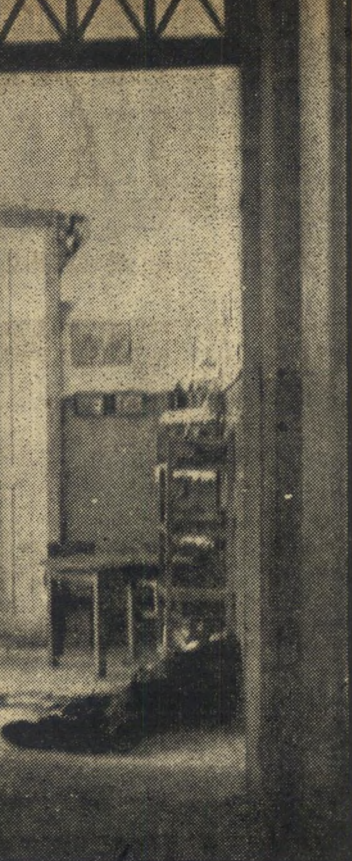
דלת נעולה. תחילה שמעו השכנים קול נפץ. רובם חשבו כי זהו תקר באחת המכוניות ברחוב, לא שמו אליו לב. לפתע החלו הצעקות בוקעות מחלונות הבניין בן שלוש הקומות: "עזוב אותי! עזוב או תי! הצילו!" היה זה קולה של אסתר.

אהרון ברוך, עובד בתנות שטיחים ממול לבנין, שמע את הצעקות לראשונה, מיהר לעלות במעלות הברזל המפותלות של הבנין. בדרך הגיעו לאוזניו עוד שתי יריות ואנחה. הוא היסס אם לפתוח את הדלת, אולם כש החליט לעשות זאת, הדלת לא נענחה. היא היתה נעולה מכפנים. ברגע זה שמע אהרון קול נפץ נוסף. הוא רץ לקרוא לשוטרים.

כשפרצו השוטרים את הדלת נתקלו במסדרון. בקצה המסדרון היתה מונחת גופה שר תחת דם, גופתו המצחצחת של אליעזר. פניו היו מרוטשים כמעט לגמרי, שלולית דם ניגרה לידו. הוא היה עוד חי, אך ללא הכרה.

השוטרים והשכנים בעקבותיהם, מיהרו הלאה לחדר השני. מחזה זועזועי פי כמה נתגלה לעיניהם. על הארץ היתה מוטלת גופתה של אסתר פרנקל. היא היתה לבושה בכותנת לילה לבנה רחיט דם.

היא היתה חסרת נשימה. לידה עמדו חיורים ובוכים תריסר ילדים מוכי פחד. הם צעקו ויללו בקולי קולות, כמה מהם לא יכלו להוציא הגה. "רוד לקח רובה, עשה פצצות!" סיפר אחד מהם לבסוף. כמה

גויח בנג'היידים. גופתו של אליעזר צוקרשטיין, בחור הישיבה מירושלים שרצח את הגננת אסתר פרנקל והרג אחרי כן את עצמו, כפי שנמצאה על ידי חוקרי המשטרה בפתח חדר הילדים. משמאלו נראית שלולית הדם שנזל מגופו. ברקע, ארון צעצועי הילדים ודלת חדר השינה, בה נמצאה גופתה של הגננת הנרצחת.

מהם ניסו לקפוץ דרך המרפסת למטה, נעצרו רק על-ידי צעקות השכנים. השוטרים מיהרו להוריד את הילדים לחדר, קנו להם גומי-לעיסה וסוכריות, ריכזו אותם בבנין בית-המשפט הסמוך. אחת אחת הופיעו האמהות כדרכן, ליטול את ילדיהן לבית. הן לא ידעו כלל על מה שאירע. הילדים מלאי הרשמים החלו להישתתף לפני הוריהם: "לאסתר יורד דם מ" ראש".

שינויים מגרמניה. למעלה, בחדר הילדים, נשארה אסתר שוכבת. וזקורי אור הוארו עליה. מצלמות תיקתקו בחדר. מצלמות המשטרה. פניה היפות מאד, היו מגור אלים בדם.

כל השכנים הכירו אותה כנערה חגיגית ועליזה. רק לפני חודשים מספר ירדה מירושלים לעבוד בנגן, כדי לפרנס את משפחתה בת שבע הנפשיות. היא היתה ידידותית מאד, נהגה לדבר עם כל אחד. ביחוד היתה מספרת על חייה כילדה במחנה ריכוז ב"גרמניה. היא סיפרה שהיא עומדת לקבל פיצויים מהשילומים ואו אולי תעבור לעבודה אחרת.

אליעזר עזב את מקום מגוריו ביום ראשון. הוא השאיר אצל אחותו רשימת חובות שהוא חייב ורשימת החובות המגיעים לו. לילדיהם סיפר שאם לא יחזור, סימן שאסתר לא הסכימה להינשא לו. הוא לא חזר.

שוטרים כיסו את הגופות בסדינים, הורידו אותן באלונקות למטה. פרשת אהבה שתומה בין בחור ישיבה לנערה דתית אדוקה הגיעה אל קיצה. העותרות עלתה לנקות את החדר. הלימודים חייבים להימשך.

סטטיסטיקה

בורים ועמי ארצות

יחס הכיחות המזויינים בין ישראל למדינות ערב ישאר גם להבא בגודל סד. לעומת זאת, פורסמו השבוע מספרים מאלפים על ידי אונסקו, אירגון התרבות והחינוך של האו"ם, על המאזן התרבותי בין ישראל לשכנותיה.

לפי מספרים אלה מגיע מספר הכיורים בישראל - אנשים שאינם יודעים קרוא וכתוב, אינם מאזינים לרדיו או צופים בקולנוע ל-10% מכלל האוכלוסייה. זהו (המשך בעמוד 14)

בחורים וחתיכות

במוסקבה

התענינתי. "הרי אי אפשר למצוא ברחוב, כמוכן מלבדכן, גוף מחוטב?" "אנחנו אוכי לים בעיקר תפוחי אדמה, לחם והמציאות ולא שומרים על דיאטה, שיהיה כוח לעבוד." היא אמרה זאת בכל הרצינות ואני בטוח שהיתה גלוית לב.

★ ★ ★

אלתי אותה אם יהודים עובדים כל היום, ומה עושים הילדים באותו הזמן, היא ספרה על עצמה. תחילה היתה הבושקה הוקנה שומרת עליה בבית, אחר כך סידרו אותה במעון. אמה היתה מכניסה אותה לשב לפני העבודה ולוקחת אותה כי חורה מהעבודה.

אין שום חוק מיוחד המחייב את הגשם לעבוד. אולם מאחר שיוקר המחיה הוא פי שש פנטסטי ואילו רמת המשכורות נמוכה, נאלצות הגשם לעבוד כדי לפרנס את בני המשפחה.

זאת היא אחת התופעות המושכות את עין הזר במוסקבה. בבוקר מוצפים הרחובות בהמוני פועלים הממהרים לעבודה. חצי מהם הן נשים. הן מצוידות לרוב בסלים ריקים. המתמלאים בחזרתן בכיכרות לחם ארוכות, ראשי כרוב וקופסאות שימורים. אפשר למצוא נשים בכל מקום. הן ממלאות תפקידים של נערי מעלית ואפשר לראותן מחזיקות בפטישים כבדים ואיזמלים בבגניהם ובעבו"ת כבישים. כלילה ראיתי נשים מסאטאות את הרחובות.

לעומת זאת, לא רואים כמעט נוער ברחובות. הצעירים נמצאים בבתי-ספר ואוניברסיטות או בצבא. רק לעת ערב רואים קבוצות נוער גדולות בפארקים ובגנים הצבוריים. הם יושבים בחבורות. שרים ורוקדים ריקודים. זאת צורת הבילוי הנפוצה ביותר של הנוער הרוסי בערבים.

בתי הקולנוע מעטים ויקרים. מציגים בהם רק סרטים רוסיים ולפעמים סרט איטלקי או צרפתי. גם בתי הקפה הם מעטים במספר ואילו למלונות הפאר בהם נמצאים התיירים, אסור למקומיים להיכנס.

★ ★ ★

שאלות על חיי יום יום, עברנו לבעיות מדיניות. התפלאתי לשמוע את ריטה מדברת בחופש גמור. היא ענתה על כל שאלותי וגילתה גב ידיעה והתענינות בבעיות שמחוץ לרוסיה. אולם דבר אחד לא יכלה להביא בשום פנים. כשהסברתי לה שאצלנו אפשר להחליף את המשטר, לא ה'אמינה לי. אמרתי לה: "אצלנו עשוי מדינה סוציאליסטית, אבל אם נרצה נוכל להחליף ולשנות אותה למדינה קפיטליסטית". היא חשבה שאני צוחק.

בשעה שתים-עשרה כלילה הופיע שוטר

עד לפני זמן קצר בלבד היה כל סיפור על החיים בברית-המועצות סנסציה. הארץ הגדולה היתה סגורה ומסוגרת בפני סקרנים ורק לעתים רחוקות היו מתפרסמות כתבות או תמונות על חיי יומיום שם. בשנתיים האחרונות נפתחו שערי ברית-המועצות כמעט לרווחה. אולם רק עם נסיעת המשלחת הישראלית בכדורגל, יכלה קבוצה גדולה של ישראלים לבקר במוסקבה באופן חופשי. בעמודים אלה מתאר יוסף מרימוביץ את החיים הפשוטים בעיר זו.

את יוסף מרימוביץ

ביסוס להשערה זו. לא ראיתי ולא שמעתי אף אחד. ריטה היתה בחורה פיקחית. היא ידעה מספר מלים אנגליות ואני ידעתי מספר רוסיות, לכן נאלצנו לנהל את שיחתנו בש"א, אם כן, מדוע אתן כל כך משמינות?"

ינני זוכר בדיוק את היום, אבל זה היה עוד לפני המשחק. החברה יצאו קצת לשוטט בעיר. גירי חלדי ואני יצאנו מהמלון, לבושים בחליפות הייצוג שלנו, עליהן רקום סמל ישראל. לא ידענו לאן ללכת בעיר הגדולה הזו (שבעה מיליון תושבים) ועם מי לדבר. ליד המלון ראינו שתי נערות חוצות את הרחוב. האחת היתה שמה נה ובריאה והשניה רזה ונמוכה יותר. מיר הרנו לרוץ ואותנתו להן בידינו שיקרבו אלינו, ושאלנו רוצים לדבר אליהן. הן נעצרו. ניגשנו אליהן ושאלנו ברוסית אם הן מי בנינו אנגלית. שתיהן ענו באנגלית: לא. מאחר שהיה זה לפני המשחק, לא היה לנו הרבה זמן לבנו על נערות שאינן מבינות שפה אנגלית והחלטנו לשמור את החויה הן לפעם אחרת, כשהיה לנו יותר זמן. שאלתי אותן אם הן מסכימות לבוא לאחד מן מקום קרוב שאחרי המשחק. הן ענו כן. אולם מאחר שלא ידעו כלום על המשיחק, היה צורך להשתמש בלוח-כיס ובמחוגי השעון כדי לקבוע עמן את המועד בדיוק.

למעשה, היתה זאת הפעם הראשונה שהת' בנונו על נערות רוטיות ברחוב. הן היו בלונדיות כמו רוב הגשם שפגשנו — צברות עות ומאופרות (אגב: השפתן שלהן אינו יורד) היו להן עגילים מזכוכית, תספורת קצרה ונעליים בעלות עקבים רחבים. מאחר יותר למדנו כי התספורות הקצרות החלו ל'הוסיע בחוצות העיר רק לפני ארבעה חודשים לפני כן הלכו כולן בתספורות ארוכות.

ביום המשחק איחרנו יותר משעה, אולם הן עדיין חיכו באותו המקום שקבענו. כפרי צווי, נתנו להן סוכריות ישראליות. הן לקחו, לא אחת, אלא כמה כל אחת, כנראה בשביל חברותיהן. הלכנו לטייל.

★ ★ ★

ידי חלכה מרגריטה, שלא אתן תא שמה המלא אלא אכנה אותה בשם ריטה. היא סיימה את האוניברסיטה ועובדת בתור פקידה. לכבוד הפגישה לבשה שמלה צנועה, כנראה שמלת הערב שלה. אצלנו לובשים שמלות כאלה לעבודה. לשניה שהל' כה עם גירי זאת הגבוהה והשמנה, קראו תמרה. אבל היא היתה יותר מני גבוהה בשביל גירי ולפגישה הבאה הבאנו איתנו את רחביה רונבאום והן הביאו ידידה אחרת שתשוחח עם גירי.

טיילנו לאורך הרחובות והתבוננו תוך שיחה בחלונות הראווה. רחובותיה הראשיים של מוסקבה מוארים כלילה, אך בתשע-עשר כבר אין בהם תנועה של אנשים. הרבה פחות מבתל-אביב. רחוב גרוקי הוא הרחוב הגדול והמרכזי שבעיר. הוא גם היחיד שכל כל אורכו ישנן תנויות עם חלונות ראיה. בעיקר תנויות של דברי הלבשה ומצרכי מזון — ביחוד שימורים.

חלונות הראווה אינם מפוארים. הם מסוידים בפשטות וללא השיכלולים הדיקורטיביים ים שאצלנו. מעניין שכולם מוארים בחשך מל רגיל. אין כמעט למצוא אור ניאון. הגענו עד לגן ציבורי והתישבנו על ספסל. זוג שישב מולנו ברח. אודה על האמת שכשי יצאתי מן המלון חשתי שעוקבים אחרי, היתה לי הרגשה שכל הזמן מסתכלים עלי ועל תנועותי. אבל לא יכולתי למצוא כל

חתיכות במוסקבה. צילמתי תמונה זו בשעת ביקורנו במוזיאון שבתוך מבצד הקרמלין. זאת היתה אחת הפעמים הבודדות בהן ראיתי בחורה יפה (שניה משמאל, בחליפה) בעיר. תלבושותיהן של נשי מוסקבה מפורות בגיורתן בעשרים שנה אחרי אופנת-בגדי המערב.

במוסקבה

ובחור הודיע לנו שהגיעה עת לישון. כי שחורתי למלון, לא יכולתי להסביר לעצמי מדוע קל כל כך להתיידד במוסקבה. נפגשתי עם ריטה עוד שלוש פעמים. בפעם השלישית היא הביאה עמה עוד נערה. שהבינה גרמנית. היא סיפרה שאמה יהודיה. היא הדריכה את גירי בכל השאלות ששאל אותה. לקחנו ביחד טקסי ועלינו שוב לארץ ניברסיטה. זה עלה לנו 25 רובל, יותר

מששה דולר. שוב היו הנערות גלויות לב באופן מפתיע. הן סיפרו שבארבעה החודשים האחרונים, חלה הקלה גדולה במשטר. המי חירים יורדים בהתמדה ואילו המשכורות עלולות. ישנה גם מגמה לצמצם את הפער בין משכורות הפקידים והפועלים למשכורות העובדים האקדמיים. אף על פי כן עדיין רחוקים המחירים מלהיות נורמליים. רשמתי לעצמי כמה מחירים של מצרכים, אותם ראיתי בחלונות הראויה, או שהתעניינתי אודותם בחנויות. כדי להבהיר את המחירים בכירור, יש לזכור שפועל פשוט במוסקבה מרויח כ-800 רובל לחודש. מזה הוא משלם 150 רובל מיסים. בעלי מקצועות מרויחים עד משכורת כפולה ומשולשת מזו. בשוק הרשמי ערכו של הרובל הוא רבע דולר, או בערך 70 גרוש ישראליים.

מחיר הגוזז ברחוב הוא 40 קופיקה ואילו מחיר הגלידה שני רובל — יותר מלירה ישראלית. גרביים פשוטות עולות 48 רובל. סודר 58 נעליים טובות עד 400 רובל, חולצת בד פשוטה ורקומה 180 רובל. חליפת נשים מטיב בינוני 1650 רובל; חליפת גבריים 18000 רובל. אלה הם מחירים פנטסטיים, לגבי האזרח הממוצע במוסקבה. אף על פי כן יש בי חנויות תנועת קונים די גדולה. הגוס, שהוא הכליבו של מוסקבה, בנין בן ארבע קומות ובו עשרות חנויות, שוקק כל היום תנועת קונים ענקית, כמו בשוק. מלבד החנויות מלאים הרחובות גם ברוכלים למצרכי מזון וסדיקית. ראיתי לא פעם עגלות גדולות, כמו עגלות הנפט אצלנו, בהן מוכרים בירה ולימונדה. לא בכוסות אלא בחביות ובפחים.

בערב אפשר לראות תלבושות די יפות, ביחוד בתיאטרון. בבור שהן אינן מגיעות למה שמקובל בעולם המערבי. הנשים אינן מופיעות בשמלות ערב, אלא בחליפות צמר. קשה למצוא נשים יפות. בכלל, לא רואים ברחוב לא צהלה ולא עליונות, כל הפנים רציניות, איש אינו צוחק או צועק בקול רם. לעומת זאת מספר השיכורים המתגוללים ברחובות, ביחוד בימי ראשון, הוא גדול מאד.

★ ★ ★

אבל אם הרופים לא צוחקים ברחוב, הישראלים דואק צחקו במוסקבה. בימים האחרונים שלפני הנסיעה, ערכו החברה קניות נרחבות בארבע מאות הדולר שקיבל כל אחד. קודם כל קנו מזכרות כמו דובים חטובים מעץ וכירכרות חורף זעירות. הרי בינו גם לקנות בולים ותקליטים.

בדיחת היום שוב סופקה עליידי שייע גלור. שייע נכנס לחנות ושומע שזוריק וכן אברהם קונים תקליט. הוא שומע שני שירים: ברבורים וציקובסקי. מאז ומעולם הוא מעריץ גדול של ציקובסקי, שחקן ה' כדורגל היוגוסלבי הנודע. בלי חוכמות, הוא ניגש לזבן ואומר: "תן גם לי."

"מה?"
"ברבורים."
"כמה?"
"את כולם."

אחרי שהוא מקבל את התקליטים, הוא אומר לזבן: "אתה יודע מה? תן לי גם את הברבורים של בובק."

גם הוא שחקן כדורגל יוגוסלבי. בתנות אחרת ארזו לשייע את מה שקנה בקופסה. הוא מיהר רוצה לבקש מהזבנית שתיתן לו את הקופסה. הוא דיבר איתה אידיש: פושקה, פושקה. (קופסה באידיש). הזבנית לא הבינה מה שהוא רוצה ממנה. לבסוף חשבה שהוא מבקש את פושקין ו' נתנה לו כרך שירים.

אחרי המשחק היה שייע כה מאוכזב מהחיים, עד שהצהיר באוזני כולם: "אני מוכר את נעלי הכדורגל שלי ולא משחק יותר אף פעם."

הוא היה כה מאוכזב, שאפילו חתם על הצהרה שיותר לא ישחק. אבל בכל זאת הוא ישחק גם השבוע — לנסיון אחרון.

★ ★ ★

במלון "לנינגרד" היו מלבדנו עוד המון ארחים. בעיקר בלטי הפנים ה' מונגוליים מכל המינים. סינים וקוריאנים. בחדר האוכל תפסו מקום בולט גרמנים ו' משלחת מסריטים בולגרית, שבאה להסריט את תולדות חייו של דמיטרוב.

אולם רוסים, מלבד העובדים, לא היו כלל במלון. היו שם שני סדרנים, סדרן וסדרנית, ענודים בסרט אדום על השרוול, שכל תפקידם היה לפקח שרוטים לא יסתננו למלון ולא ישוחחו עם האורחים בו.

אבל כשהיינו יוצאים מהמלון, היו ניגשים אלינו. החברה מספרים שיום אחד סגשו פתח המלון מכונת מהודרת ובה שדושה בחורים לבושים בהידור. אחד מהם הציג את עצמו בשם מוסקה. הוא דיבר בלי פחד באידיש, סיפר שהוא נוסע להבראה להרי קוקו ובא בדרך לראות את הישראלים. הוא הראה להם תמונה מימי היותו בפרטיזנים ואמר: "תראה, זהו מוסקה גנב. אבל עכשיו אני הולך עם סטודנטיות ונוסע להוציא 10 אלפים רובל בבית הבראה של בולגניץ וחרושצ'וב."

אחר כך הסתלק.

בבית המלון עצמו היתה תזמורת קטנה. בערב היה חדר האוכל נהפך לבית קפה והתזמורת היתה מנגנת מוסיקה לריקודים. רק בשביל האורחים. הם לא מכירים לא סחינג ולא ממבו, רק מנגינות פוקסטרות. בשבילנו הם ניגנו במיוחד את מיי'ן שסיטט בלו בקצב של ריקוד.

פחות שבועי רצון היינו מהאוכל. זה לקח לחברה כמה ימים עד שהתרגלו למאכלים של מוסקבה. בבוקר היינו מקבלים אומלט — חביתה עם בשר מטוגן בשמן, בעל ריח שאי אפשר לסבלו. כתוספת היו מונחים על השולחן מלפפונים ועגבניות. לקפה היה טעם של ציקוריה.

בצהרים היו בדרך כלל מונחים נחתי נק' גיק כמנה ראשונה. אבל אלה שהיו באים ראשונים היו גומרים אותם. הבשר שהוגש לנו היה רק בשר קצוץ או סחון.

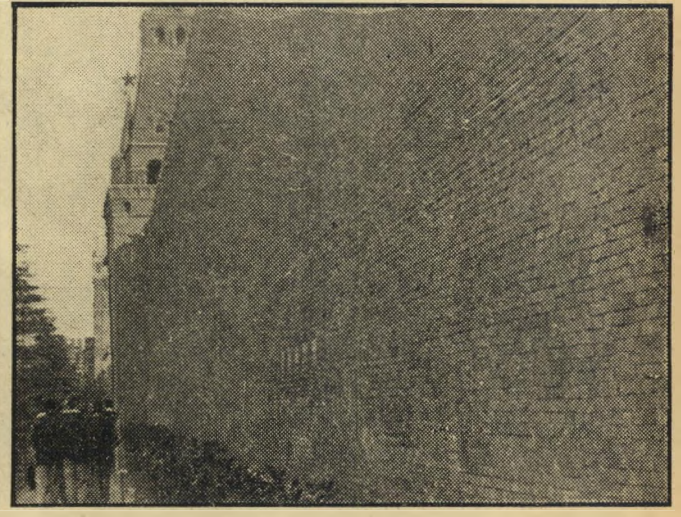
אם יילד. פועלת רוסייה מביאה בשעת הבוקר את בנה למועדון, שם יבלה את כל יומו עד שהאם תחזור מהעבודה ותקחהו חזרה לביתה. מחזה שיגרתו בעיר.

נערה רוסייה זו טיפוסית לנערות הרוסיות הנראות ברחובות מוסקבה. תסרוקתה היא התסרוקת האחדה כמעט של כל הנשים. צבע שערותיה הבהיר, אפה המורס ועיניה הקטנות. הם פרטים שיתאימו כמעט לכל נערה במוסקבה.

תור למוזוליאום. תייר אמריקאי מצלם את המוזוליאום, כשבקעת נראה התור הארוך של אזרחים סובייטיים המזדנב יום יום בכניסה למוזוליאום. התיירים האמריקאים חופשים לנוע כרצונם ולצלם הכל.

מכוניות פאר. אלה הן המכוניות המפוארות של פקידו הקרמלין, בכניסה למבצר. המכוניות מיוצרות בבית החרושת זיס, והן חיקוי למכוניות האמריקאיות.

חומה אפורה. חומת הקרמלין ששימשה בעבר ארמון שליטי רוסייה וכיום מרכז השלטון בברית המועצות. למטה נראים בגבס כמה משחקני המשלחת הישראלית, בשעת ביקור במקום. למעלה נראה כוכב הקרמלין.

ביום הראשון, ניסו לתת לנו גם אבל אחרי שראו שאף אחד לא מת, לא ניסו פעם שניה. פעם עשו זעה ונתנו תפוחי זהב המלצרים ותעלפו כשאף אחד לא אכל את היבשים. כשבילם זה היה שיא הי

ן היינו מחסלים, זה כמויות עצי מיץ תפוחי-עץ זמיץ דוברבניב.

★ ★ ★

מוסקבה עצמה אין הרבה מה ירובה מורכבת מביני מגורים. נמצא הקרמלין והכיכר האדומה, ותעפים כמה רחובות רחבים שהם הראשיים של מוסקבה.

חדשים בתוך העיר כמעט שלא כלל. אבל בכל מרכז, דאגו שיהיה ממשלתי מודרני, או מוסד ציבורי תיאטרון, ואלה הם הבינינים היחידים בעיר. שאר הבתים הם בני חמש קומות.

העיר בונים שיכונים במספר רב. את הקירות מוכנים מבתי החרושת. הם בלי מרפסות, כמו קוביות בטון. יש רחבים בצורה מעוררת תימהון. יות יכולות לנסוע זו בצד זו לרוי אחד. הרוסים עשו זאת בצורה הם לא הרסו את הבינינים הישנים, ש' העבירו אותם ופינו מקום לסלי ית בן חמש קומות, חופרים מי וודות, מניחים גילי ברזל ובעזרת מרימים את הבית ומעבירים אותו.

ההתפתחות הטכנית והתעשייתית מעצות כפי שהיא מוצגת לתיירים, בים מאמריקה, היא על רמה גבוהה ירנו בתערוכה החקלאית המתמדת. ת אותה ביסודיות, צריך לבקר ול- לפחות שבוע. אנחנו היינו רק עות. הסקנו לראות אפילו כור וגרוזי בוכה בביתן הגרוזיני מול

ד לתערוכות דומות באנגליה, למשל, ששם אסור בתכלית מוך שטח התערוכה, הירשו לנו לצלם כאן כל מה

ומצגים בתערוכה זכה ודוק חודרוב בהצלחה הגדולה ומבקרים הכירו אותו משידור הטלביזיה והיו מקיפים המונינים, כדי לקבל חתימה או להחליף עמו סמלים.

שיחת חברים. שאלו מתניה וגרי חלדי (כורע) משוחחים עם ילדים בשעת ביקור במוזיאון בקרמלין. ילדים אלה נמצאים כל יומם במועדון, עורכים טיולים וספורט בעיר. הפרט הבולט בהופעתם החזונית היא התספורת

את שאר השחקנים הקיפו כשבאנו להתאמן באיצטדיון דינאמו. הוא היה מלא אתלטים סינים וקוריאנים, שהרוסים מכינים אותם לקראת האולימפיאדה. האיצי טדיון עצמו היה מלא שלוליות בוך ובורות מים. אבל יום אחד אחרי זה, בשעת המש' חק, כבר צמח במקומות אלה דשא. פשוט ניסו את הבורות באדמה שתולה דשא.

אחרי האימון הצטופפו סביבנו המונים. מצאתי ביניהם אחד שדיבר אנגלית והוא הי' פך למתורגמן לכל מלה שהוצאתי מפי. הם התעניינו במצב הכדורגל בארץ והתפעלו לשמוע על מספר הקבוצות בליגות השונות, מאחר שמספר הקבוצות בכל ליגה שלהם הוא כמו אצלנו.

שאלו אותי מה דעתי, וכמה נקבל במשחק.

הקצרה ומדי הצבא השונים המשמשים להם כתלבושת. ילדים בגיל זה גילו התענינות גדולה במשחק. צבאו מדי פעם על שחקני הנבחרת כדי שיתנו להם את חתימתם. השיחה עמט התנהלה באמצעות תנועות ידיים ועוויות פנים.

אמרתי שנהיה שבעיר צרן אם נקבל ארבעה שערים וחילקתי להם סיגוריות ישראליות. הם היו מבסוטים.

★ ★ ★

ע זכנו את מוסקבה בבוקר. כל זמ הטיסה ראינו מתחילנו שחיי ענק מי כוסים ירק. הפעם טסנו באוירון רוסי. זה היה אוירון קטן דר-מונעי, שהכסאות בו הם כמו באולם קולנועי. בלי חגורות וכלי אזהרות של הטייסים להחזיק במשהו בזמן ההתרוממות או הנחיתה. לא היה גם צורך בזה.

שתי דיילות רוסיות, בבגדים פשוטים, לי לא מדים, הגישו לנו סוכריות שטעמן כ' טעם הסוכריות בימי הצנע אצלנו.

הפעם שונה נתיב הטיסה, כשנסענו לי מוסקבה וחנינו בדרך בולגיה, חיכו לנו שם המון יהודים. הם רק שמעו ברדיו שיתכך ונעבור דרך וילנה, והמתינו בשדה התעופה שתיים עשרה שעות.

בחזרה כבר לא חנינו בולגיה, אלא בפני סק. אולי יש שם יהודים, אבל כנראה שאין להם רדיו. איש לא חיכה לנו.

כשעברנו מעל לחרשה, עיר מולדתו של יצחק שניאור, הפליט רבינוביץ' צעקה: "ש' ניאור, התחנה שלך, אתה יכול לרדת!" החברה התחילו לצחוק. ככל שהתרחקנו ממוסקבה הרגשנו כעין הקלה תהיכרתית, למרות שהיינו בה חופשים לחלוטין.

ירדנו בפראג לטיול של כמה שעות. פראג כבר גראית יותר שוקקת וחיה ממוסקבה. האנשים בה הולכים בתלבושת מערבית ו' שומעים קצת צחוק ברחובות. אני לא יודע אם יש להם סיבה לכך, כי כשניסיתי לש' אול מה מחירו של איפנוע יאוונה, ענו לי שרק סטכנוביצים זכאים לקנותה.

המחירים בחנויות אינם גופלים מאלה של מוסקבה, אלא שיש הרבה יותר מה לקנות. בכניסה לעיר עומדת מצבת זכרון גדולה לטטאלין. ראינו שמתחילים לפרק אותה - לא מסיבה פוליטית, אלא בגלל שהגנה גרף את יסודות הפסל.

מפראג המראנו חזרה לבריסל. כמה חברה שוב לא הרגישו בטוב בשעת הטיסה. אני צחקתי. לא בגלל שמשו הצחק אותי. הם חשבו שאני צחק מהם. אבל מה אני יכול לעשות, כשכל פעם שהמטוס גולש זה מדג' דג אותי בכטן ואיני יכול להפסיק לצחוק. צחקתי עד לרמעות.

המונים ממתנינים. שני טורי סקרנים מצטופפים משני צידי הדרך בה צריכה לעבור מכוניתו של השאח. התמונה צולמה מחלונו של מוון לנינגראד.

מוחמד בא. מלווה ברוכבי אופנוע, קציני משטרה רוסיים, נוסע השאח האיראני אל הקרמלין במכונית מהודרת. ברקע נראה בנין אופייני לביני מוסקבה: ללא מרפסות, נמוך וארוך. בתים מעין זה מועתקים ממקום למקום, בעזרת מנופים.

במוסקבה. השאח האיראני, מוחמד ריזה, בחברת אשתו סוראיה האיראני במוסקבה. ביקורו הרשמי של השאח זכה לאהדה עצומה. השאח נחשבת לאחת הנשים היפות בעולם, עוררה תשומת לב במוסקבה.

מי סיפסר בכרטיסים ?

כ אשר חופיעו ברחובות, לפני כשלושה שבועות, מודעות ענק שהכריזו על תאריך משחק הגומלין בכדורגל בין נבחרות ישראל וברית-המועצות ברמת-גן, היתה כבר התענינות הקהל בשיאה.

אנשים שלא ידעו מעולם כדורגל מהו, מבוגרים שמאו ימי ילדותם לא התענינו כלל בספורט, מיהרו למקומות המכירה שצויינו במודעות כדי לרכוש כרטיסים אלה, כדי לחזות בהופעת קבוצה רוסית.

גם אלה שהזדרזו במיוחד, והמתינו משעות הבוקר המוקדמות לפני קופות המכירה, נחלקו בשלטים צנועים שבישרו להם: כל הכרטיסים נמכרו. היו אז שהביעו את החשש הנורא שמה הורידו בעלי הקופות את הכרטיסים למכירה בשוק השחור, אולם חששם לא היה מוצדק. התברר כי בעלי הקופות קיבלו כמות קטנה, קטנה מאד, של כרטיסים עוד זמן רב לפני שנועד על כך באופן רשמי.

הכל נראה כשורה. התאחדות הכדורגל עצמה נתנה הסבר לכל דורש על גורל הכרטיסים. לפי הסבר זה הודפסו 60 אלף כרטיסים. הם חולקו ברובם למועצות המקומיות ולקיבוצים באופן יחסי למספר תושביהם, לועידי פועלים במפעלים, לצבא ולמוסדות. השאר, כ-20 אלף כרטיסים, הוקצו למכירה חופשית בשלושת הערים הגדולות. מתוך אלה, היו למעלה מ-10 אלפים כרטיסי עמידה זולים.

אולם ברגע שהכרטיסים עמדו לצאת לשוק, התערבה המשטרה והחרימה את רוב כרטיסי העמידה. הסיבה לכך היתה פשוטה: התאחדות הכדורגל שהיתה מעונינת לנצל מקור הכנסה חרפצמי זה, הקציבה לכל מקום עמידה 30 סנטימטר והדפיסה יותר כרטיסים. המשטרה עמדה על כך שלכל עומד יוקצה לפחות שטח של 40 סנטימטר מרובעים, והחרימה את עיוף הכרטיסים.

שעשועים צנועים. שלושה משחקני הנבחרת הרוסית, שאשנוק, סימוניאן ונאטו בחברת זהבה ורינה פרנסיס, על מרפסת מלון אכדיה. השלושה ישבו מהצד, הסתכלו ברוקדים, לא העיזו להזמין נערה לרקוד, עד שניגשו אליהם זהבה ורינה. והזמינום לרקוד.

הארץ יצאה מכליה למראה הכדורגלנים הרוסיים שהופיעו ברחובות ערי הארץ ובישרו

פ ל י ש ה ס ו ב י י ט י ת

איש לא ראה רע בעובדה שכל הכרטיסים המוחרמים היו הכרטיסים שנועדו למכירה בשוק החופשי. איש לא העלה כלל בדעתו שאפשר להחריים גם חלק מהכרטיסים שנועדו למינחסיים.

אם במקומות המכירה הרשמיים אולו הכרטיסים כבר שלושה שבועות לפני המשחק, הרי היו כמה וכמה מקומות בהם נשארו כרטיסים במספר רב, עד הרגע האחרון לפני המשחק. כל אדם היה יכול לקנות כרטיסים אלו. היה עליו רק לשלם מחיר כפול מהמחיר הנקוב בכרטיס. לא היו אלה ספסרים או אבירי השוק השחור שהחזיקו בידיהם כרטיסים אלה וגבו עבורם מחירים מופרזים. המוכרים לא היו אלא מרכזי אגודות הספורט של מכבי והפועל.

האנשים היושבים במרכזים אלה הם אנשים פיקחים מאד, אנשים הרואים את הנולד, ומכיון שהם האנשים שבידם הופקד המבצע הספורטאי הלאומי, לא שום פיקוח ממשלתי או ציבורי, הבינו כי נפל לידם מכרה זהב. הם לא יכלו לשאת את הרעיון שבימים שלפני המשחק יעשו כמה טיפוסים שפלים ורודפי רווחים הון שחור במכירת כרטיסים בספרות. אם כבר מוכנים האורחים לשלם מחירים מופרזים, מדוע ישלמו זאת לספסרים, ולא למארגני המבצע?

הרעיון היה גאוני. הוא תוכנן עוד לפני שהודפסו הכרטיסים, כך שבשעה שיצאו הכרטיסים מתחת למכשש הדפוס היו ביניהם כמה אלפי כרטיסים שנבדלו מהשאר בזה שלא נשאו עליהם כל ציון למחיר. אין כל חשש. הכרטיסים לא הועברו לשוק השחור כדי שיוכלו לגבות עבורם מחיר כפול ומשולש, הם נמסרו בחלוקה שווה למרכזי אגודות מכבי והפועל, כדי שאלה יוכלו למכורם לאוהדיהם.

מרכזי האגודות לא דרשו מאוהדיהם שום מחיר עבור הכרטיס שלא צוין עליו מחיר. הם רק ביקשו תרומה לאגודתם בסכום כפול ממחיר הכרטיס. כך מנעו שליטי הספורט הישראלי כל ספסרות בכרטיסי המשחק, בזה שספסרו בעצמם בכרטיסים.

י שנם אולי אנשים שלא יבינו לשם מה מחירי הכרטיסים הינם כה גבוהים, ולשם מה נאלצו האגודות הספורטאיות להכפיל את מחיריהם. אנשים אלה ודאי לא יודעים מה גדולות ההוצאות של נבחרת הכדורגל שנסעה לברית-המועצות, ונפשעה לאחר מכן שבוע ימים ללא כל צורך בפאריס, מה שחייב את מנהלי המשלחת להקציב לעצמם, ללא כל אישור מצד התאחדות הכדורגל, עשרה דולר ליום דמי כיס מלבד הוצאות הכלכלה והאיכסון.

וכדי שלא יחשוב הצבור שמבזבזים את כספו, הוכיחו מנהלי המשלחת שהם יודעים גם לחסוך. לשחקנים, למשל, נתנו דמי כיס קטנים הרבה יותר, רק חצי מהסכום שנטלו לעצמם.

חיוכים הרדיים. מוקף קהל מעריצים ומעריצות מרגיש את עצמו השחקן הצעיר סטרלוב (18) ממש כמו בבית. תחילה ניסה להישאר אדיש כשאר חבריו, אולם לבסוף לא עצר כוח לעמוד בפני קסמי הנערה הישראלית, החליף עמה כמה משפטים בתנועות ידיים ועוית פנים.

רמת-גן, כשהם מתנחלים ניתורים באויר כפתחה לסידרת אימונים קשה יותר. אימוניהם מכילים: התעמלות שוודית, השתעשעות בכדור, בעיסות לשער, תרגילי פריצה לשער הירב.

אימונים יסודיים. כמעט מדי יום ביומו התאמנו הרוסיים לקראת משחק הגומלין. אימוניהם משכו קהל סקרנים רב. בתמונה נראים שחקני הנבחרת הסובייטים באיכסודיון.

אילין גנח, כשהוא מותח את שרירי גופו בתרגילי התעמלות שונים לפני האימון חמטשי בכדורגל. הקיצוני הימני המהיר טוען, כשאר שחקני הקבוצה הסובייטית, שרק באמצעות אימון יום יומי מודרג ושיטתי מגיע שחקן כדורגל לכשרו המלא. הוא מתאמן שעתיים ביום.

טאטושין גנח. את תשומת הלב הגדולה ביותר משך השחקן הבלונדי נמוך הקומה, טאטושין. טאטושין, שהשיג מקום ראשון בריצת מאה מטר בתחרויות הנוער הדימוקרטית בורשה כאשר עבר מרחק זה ב-10.7 שניות, הוא השחקן המהיר ביותר בקבוצה הסובייטית.

שה התמהמו, נשאר יושבים שעונים על קיר המלון. נאטו, סימוניאן וטישנקו. הם הסתכלו ברוקדים בהתענינות, כשרגליהם נעות לקצב המגנינה. אחר כך עלו לחדריהם ושוב עמדו שעה ארוכה על המרפסות והתבוננו למטה ברוקדים.

★ ★ ★

סדר יומם פשוט: השכמה בשעה שבע. אב הם נשארים במלון, ריצה קלה לים בבגדי ים ארוכים מהמקובלים ב" ארץ. כמה טובלים במים, היתר מתרועעעים על החוף. אחרי עשר דקות, מותאם המאמן כף, כולם כבר נמצאים למעלה.

הארוחת הבוקר הם יורדים בתלבושות קלות. חולצות משובצות, כמה מהן אפילו צבעוניות, מכנסי צמר. שלא כשאר האורחים הם מעדיפים לאכול בתוך חדר האוכל הסגור ולא במרפסת האורזית. הארוחה נמשכת למעלה משעה. אם הם נשארים ב" מלון, היא אינה נפסקת עד לשעת השנייה בלילה.

התפריט הרגיל אינו מספיק בדרך כלל. הם מזמינים בעיקר פירות, בולעים אותם כאילו לא ראו פירות מעולם. שאר המנות כוללות בעיקר מנות בשר. משקאות חריפים אין הם שותים כלל. רק מיץ תפוזים. דרך הבאר, הם מעדיפים לא לעבור.

בדרך כלל הוקדשו שעות הבוקר לסיוורים מאורגנים. באחד הימים קיבלו חופש לשיט ללבו ברחובות תל-אביב, משך כמה שעות הסתובבו ברחובות הראשיים, התבוננו ב" חלונות הראווה. סרגיי סלניקוב, בעל מצלמת לייקה, הוא לומד בפקולטה לעתונות ומכסה את הסיוור בישראל בשביל השבועון אוגוניוק. כמו יוסלה מרמוביץ, עבור העולם הזה. הוא צילם את בית הכנסת הגדול ו" קיוסק של מפעל הפיס ליד בית-השימוש הצבירי.

הם לא התפעלו משום דבר. רק כתובת רוסית מעל חנות ספרים כרחוב אלנבי עוררה אותם לצחוק. במלון נמנעו מלדבר אפילו עם התורניות והמלצרים יודעי ה" רוסית, שאייגנו בשבילם. הם לא הסתכלו אחרי נערות צעירות ויפות שעברו על פני ה"ב.

אבל לעת ערב, כשמכונת נוסעים מה" דרת מביאה אותם למגרש האימונים והם לובשים את תלבושות הספורט שלהם ומתחילים להתאמן על המגרש, לאט לאט ובש"ב תחיות, רק אז הם מגלים במה כוחם גדול.

התימה למזכרת. השוער הפצוע, לב יאשין, חותם את חתימתו לצעירה ישראלית. למרות שיאשין הרזה והגבוה התאמן בכל אימוני קבוצתו, הוא לא ישחק במשחק הגומלין.

סקרנות כללית מעוררים השחקנים הרוסיים, שעה שהם מבקרים בצוותא באולם קולנוע ארמון דויד בתל-אביב. הקולנוע היה השעשוע החביב עליהם ביותר ביחוד סרטים בריטיים.

תזמורת מוזן אנדיה ניגנה מוסיקה לריקודים בקצב דרום-אמריקאי סוער. מאות אורחים מילאו את המרפסת הענקית, את כל המעברים ואת חלקות הרשא הסמוך. כות. מלצרים מיועזים מיהרו להוסיף עוד ועוד כיסאות ושולחנות. "מתי? מתי?" שא" לו כולם, "מתי הם יבואו?" "עוד מעט," הרגיעו המלצרים, "עוד מעט."

לבסוף הם באו. הקהל כלו עמד על רגליו. אנשים רחפו זה את זה קדימה, כשבפי כולם קריאות התפעלות: "הנה הם, הנה הם! הרוסים באים!"

האורחים היו אנשים רגילים למדי, לגמרי לא כפי שנוהגים לתאר את אנשי המאדים בסרטים. אולי פניהם היו חיונים במקצת ולבושם פשוט בתכלית, אולם הם נראו בדיוק כמו כל שאר האנשים המהלכים ב" חובות.

הדבר לא מנע, כמובן, מכל הנוכחים להצטופף סביב הצעירים הרוסיים שהתישבו ליד אחד השולחנות ולהסתכל בהם כאילו נחתו מעלם אחר. צעירות חייניות נדחקו קדימה, נלחצו אל השחקנים שהרגישו ע"ז מם מאוד מאוד שלא בנוח, חייכו חיוכים מאונסיים.

כמו בכל מקום, נמצאו מיד כמה גברים שידעו כמה מלים רוסיות. הם התלבשו על השחקנים, הציפו אותם בשאלות:

"חם?"

"חם! אבל לא נורא."

"איך מוצאת חן בעיניכם הארץ?"

"יפה."

יותר שאלות כמעט ולא נמצאו. אבל ה" אנשים הוסיפו להסתכל בתימהון מהול בהערצה.

כך זה קרה בכל מקום. החל משדה הת" עוכה בלוד, אליו הגיעו הרוסים לפני שבוע, דרך רחובות תל-אביב, בתי הקולנוע, ח"ף הים באכדית, ועד לסיוורים ברחובות ירושלים ולאיימון באיצטדיון רמת-גן. בכל מקום אור" תה ת פעה. המונים ממתינים בסקרנות, יוצ" אים מכליהם כשהרוסים מופיעים, מוחאים כפיים, צועקים "זרזאסטובו!" (שלום) בקולי קולות ונהנים מכל חיוך ומבט של הרוסים. כאילו כל הארץ הוצפה ברוסיים.

לאט לאט התמזרו האנשים שיטבו על מרפסת המלון. הם לקחו את בנות זוגם ונעו לצלילי התזמורת. המאמן הרוסי מחא כף; השחקנים קמו, עלו לחדריהם. רק שלו"

ד"ר שלום לוי*
השליש הצבאי אמר שמותר

עור לארגן את המעמד הבינוני של עולי גרמניה שהתפתח לאחר מכן למפלגת עליה חדשה. לבסוף יסד את תנועת ארץ הקודש. ארגון הדוגל בשיתוף ערבייהודי והמונה. לדבריו, לפחות 40 נפש. אך משום מה, תמיד התקשה לוי בהגשמת חלומותיו.

לא מזמן, למשל, כאשר התחתן בנו היחיד, נתן לאביו 30 לירות לחלוקה בין נצרכים. יצחק חסר עשר ל"י לקרו היסוד עבור ישובי הספר, שמונה ל"י למושב זקנימ, שתי לירות לנטיעת עצים ביער תומאס מאן. את עשר הל"י הנתרות שלח לדודי בן גוריון, על מנת שיעביר לילדי פליטים בעזה.

הוא קיבל מכתב תשובה מסגן-אלוף נחמיה ארגוב, שלישו הצבאי של בני. ג"י, בו נאמר כי ראש הממשלה לא ראה אפשרות למסור את הכסף לתעודה המבוקשת. מצוייט במכתב זה ובכמה חסימות סוכריות וסיי גריות, פנה לוי לעבר משמר הלגיון הערבי ליד שער מגדל-באום. אתו נשא גם מתנה מיוחדת עבור המלך חוסיין: ספר אנגלי בשם תורת הפשרה.

הפשרה היחידה שהלגיונרים היו מוכנים לקבל, היו הסיגריות הישראליות הממתיקות. אולם הם סירבו בכל תוקף להרשות לאיש השלום לעבור את הגבול, החזירוהו לידו משטרת ישראל.

במשטרה רצו להעמידו לדין. רק כאשר הראה את מכתבו של סגן-אלוף ארגוב, שחתר, שהרי באותו מכתב הודיעו שלישי ראש הממשלה בפירושו, כי עליו למצוא באופן אישי דרך אחרת להעברת הכסף לילדי עזה.

בית ערבי נמוש. השבוע מצא יצחק לוי את הרעיון החדש להשכנת שלום. הוא פנה לקרן הקיימת לישראל ולרשות הפיתוח בחיפה, ביקש לחכור בית ערבי נטוש למרי גלות יער אתאחורק, ליד כביש חיפה-תל-אביב, שם יקים מוסד לשיקום פליטים ערביים ויהודיים.

* במדי הצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה.

כצקיוס זינקוף

10 : 180

מספרים במשק שבעברו ליד מטע הבנות, אמר אחד הנערים שבא למחנה עבודה: "אני מסוגל עכשיו לגמור עשר בנות!"

נתן בו אחד הותיקים מבט מזלזל ואמר: "עשר בנות — זה גם כן משהו יש לנו אחד שאוכל 180 בנות בפעם אחת!"

"180 בנות?" חזרו כל נערי המחנה בתמהון מלא הערצה.

"כן", הוסיף הותיק מבלי לחייך, "180. עם הקליפות!"

עלון קיבוץ רביבים

במדינה

(החשך מעמוד 8)

אחוז השוה לאחוז הבורות בכרית-המועצות, פינגלנד, הונגריה ופולניה.

בארצות ערב, לעומת זאת, מסתכם אחוז הבורות ב-99% בערב הסעודית. 90% בע"י ראק, 85% בירדן, 80% במצרים, 65% בסוריה ו-55% בלבנון.

המדינה שאחוז הבורים בה הוא הקטן ביותר בעולם כולו היא איסלנד, בה מסתכם מספרם באחוז אחד בלבד.

סרטים ורדיו. לפי הסיכומים המח- כימים האלה, מבורכת מדינת ישראל גם בשפע מוגזם של עתונים יומיים, שמספרם מגיע ל-21, לעומת 46 במצרים, לאוכלוסיה העולה פי 15 על אוכלוסית ישראל. 30 עתונים יומיים מופיעים בעיראק, שאנ"י לוסיתה משולשת מאוכלוסיית ישראל. כן מופיעים ארבעה יומונים בירדן, 33 בסוריה, אחד בלבד בערב הסעודית, רק לבנון, שאוכלוסיתה קטנה משל ישראל עולה עליה במספר העתונים היומיים, שמספרם 40. גם שם רוב העתונות היא מפלגתית, אינה נ"י שאת את עצמה במושגים מסחריים, טובלת מגרענות קבועים.

לעומת 130 בתי הקולנוע של ישראל, יש בירדן רק 42 בתי-קולנוע המשמשים או"כ לוסיה השוה בערך לזו של ישראל אלא ששם אין הבדאים מכירים עדיין את אמנות הבד. בסוריה יש 63 בתי קולנוע, בלבנון 60, ובעיראק 137. מצרים, המייצרת חלק גדול מסרטי העולם הערבי, יכולה להציג אר-תם ב-365 אולמות בערים ובכפרים. בסעודי-יה, המשמשת רקע למספר גדול של סרטים, אין אפילו אולם קולנוע אחד.

אשר למספר מקלטי הרדיו בישראל, הרי הוא עולה במספרים מוחלטים על אלה הנ"י מצרים בכל מדינות ערב גם יחד, להוציא את מצרים, שבה בלבד יש 400 אלף מקלטים.

מבצעים

סיפור אדיר

לאחרונה נראה מארגן המבצעים המקצועי שלמה אדיר (40), גבר בעל גוף אדיר ומצח מבריק, עסוק במיבצע פרטי לגמרי. נושא המיבצע: קרב אדירים בין עורך-הדין משה סנובסקי לבין עורך-הדין אריה פינצ'וק על 600 ל"י. סכום זה נרשם על שטר התחייבות אשר מסר אדיר לאביר-המסחר שייקה ירקוני.

טען שלמה אדיר: "המאמן נחום דמסיץ שכר אותי לארגן את תחרות האיגרוף ב"זירה-טרון בין אלוף איטליה אמלטו פלצ'י-נלי לבין יעקב ארוך הישראלי (העולם הזה 932). ברגע האחרון, הודיע ארוך כי לא יכנס לזירה אם לא יקבל מראש את 600 הלירות שהובטחו לו כשכר הופעתו. הזמן דחק, לדמסיץ לא היה הכסף. הוא ביקש ממני למצוא את הסכום."

אדיר פנה לידידו הטוב, שייקה ירקוני, שנכח אותה שעה באולם. ירקוני, חובבי ספורט מושבע, שילם את הכסף, תמורת הבטחתו של אדיר כי הוא ערב לכסף.

אחרי התחרות, לא יכול היה דמסיץ לפי-רוע את החוב. מלווה ידידו ושותפו לעסקי הזיפוף יעקב קנה, סגן מפקד משטרת תל-אביב, פנה לאדיר להחליף את הבטחתו שבבעלי-פה בשטר חתום.

אדיר התחשב בקצין המשטרה, הממונה על קיום הסדר במיבצעים הציבוריים שלו, חתם, בלבו, לא ראה מרוע ישלם הוא את הכסף שניתן לדמסיץ. אולם שופט השלום מרכזי רובין החליט אחרת: חתם — ישלם.

דרכי אדם

10 ל"י לעזה

יצחק לוי (59) מאמין בשלום. עור ב-1929 הרגיש כי עליו לעשות משהו כדי למנוע את פרוץ המאורעות, שהס' תמנו באופק הסוער של ארץ-ישראל. הוא זנח את משק העיפות שלו ברחובות, אחד הראשונים מסוגו בארץ, ונסע לראות את סר הרברט סמואל, הנציב הבריטי הראשון, בלונדון. הוא היה משוכנע שדי בשיחה קטנה אחת לב אל לב, כדי שהנציב יראה את הצורך לפעולה מונעת.

לוי חזר מאוכזב: הוא אפילו לא פגש את המדינאי הדגול. מאורעות תרפ"ט פקדו את הארץ.

פשרה עם הלגיון. שמותיים של ארגונים ותנועות פזורים כסימני דרך בחייו של יצחק לוי. היה בין מייסדי ברית-שלום.

לא כל שוער הוא חודורוב..

לא כל עט כדורי הוא...

גלובוס

לא ניתן לחיקוי למרות הניסוי

טמפו מוכר בטיבו המעולה ובסגולותיו המיוחדות שאינם ניתנים לחיקוי אולם, ישנם מוכרי משקאות קלים המנצלים את אמונך. צרכן נכבד, ומגיישים לך משקה מתוצרת אחרת במקום טמפו שהנך דורש. מהי הסיבה האמיתית לכך?

כוונתם של מוכרים אלה להגיש לך, הצרכן, משקה פחות-ערך מתוצרת אחרת הנקנה על-ידם במחיר זול יותר ולהנות מהפרשי המחיר. אל תתן ירך לצורת הונאה זו!

עמוד על זכותך: דרשת טמפו - קבל טמפו

תרויח אתה מאיכות המשקה

לא כל משקה לבן הוא טמפו

שים לב לצורת הבקבוק ולסמל המסחרי המוטבע בו!

מלון דגון אשקלון

מודיע שכל המקומות הוזמנו

לראש השנה. הואילו למסור לנו

הזמנותיכם לסוכות

בהקדם האפשרי.

הזמנות: אשקלון, טלפון 848.

המכון העממי למוסיקה ישראלית

מתקבלים תלמידים מתחילים ומתקדמים ללימוד בכלי נגינה עממיים

חלילית	קונצרטונה	תוף
חליל רועה	פסנתר	תיאוריה
מפוחית פה	גיטרה	סולפג'
אקורדיון	מנדולינה	שירת תימן ומחולותיה

הלימודים **סטודיו לפיתוח הקול** בהנהלת **מורים** מוסמכים

זה עתה נתקבלה במכון מערכת כלי נגינה החדשים ביותר פרטים והרשמה: תל-אביב רחוב הגדוד העברי 31.

קורסים גזורים לאנגלית

נפתחים לחודשי הקיץ בב"ס לשפות "קדימה" בן-יהודה 74, ת"א, טל. 20314

לתלמידים בחודשי החופש גומרי ה'ו'ו'ת'יכוניות, גומרי ג'ד'ה'ו'ו'י'י'י'סודיות והכנת לבחינות.

למבוגרים מתחילים מתקדמים ומשתלמים (שפה שימושית, שיחה, דקדוק, כתיב, קריאה בעתונות).

הרשמה: משעה 9-12 לפנה"צ, 4-9 בערב (פרט ליום ו'). גם לקורסים לעברית וצרפתית למבוגרים.

תוכניות

יחי החפשי!

מי הם ערביי אלג'יריה, המתקוממים נגד השלטון הצרפתי בארצם? האם הם טרוריסטים מנוולים, המחבלים ללא כל הצדקה ב... שלטון החוקי בארצם, או שהם מורדים, השואפים בצדק להשגת משלטה זרים? קול ישראל, כמו הממשלה שאותה הוא מייצג, לא יכול היה עד כה להכריע בשאלה חשובה זאת. משום כך הוחלט כנראה, לעת עתה, על חופשי הנראה: כל עורך חדשות ומתחם ביטוי הנראה לו, בהתאם לרגשותיו או השקפותיו הפוליטיות.

סוערת במיוחד היתה רוח החופש בשידורי החדשות של השבת שעברה: חדשות הצהריים, שנערכו על-ידי יצחק גולן, סיפורי בהתמרמרות עזה על "הטרוריסטים" בארץ ג'יריה, בעוד שחדשות שעה 7 בערב, באתר התקינה לשידור העורכת דינה גורן, נהגו כבוד והתאפקות ב"מורדים".

עובדה זאת היתה תשובה ניצחת לכל הטוענים, כאילו בקול ישראל אין חופש פוליטי וציוני די הצורך.

גלים קצרים

הסירה מפליגה תל-אביבה

ההקלטה הבאה של תוכנית הבידור שלנו שה בטייה אחת תתקיים בבית-ציוני-אמריקה בתל-אביב, בערב של יום ה' ה' ה' בארץ גוסט 1956, לאחר שבית הילל הירושלמי נוסף לתוכנית החופשה באוניברסיטה. יש טהור לחופת הקבוע, בתוספת דן אלמגור שחבר את הפזמון על-רגל-אחת. תל-אביבים המעוניינים לראות, ולא רק לשמוע, יוכלו לרכוש כרטיסי-כניסה. . . שני המועמדים הקרובים ביותר לנסיעה להשתלמות בארצות הברית, במסגרת הסיוע הטכני, הם עורך יומן החדשות נדימון רוגל ורב-קריין משה חובב. . . הממשלה חזרה ודנה, מבלי להגיע לתוצאות, בהצעתם של בעלי-הון מקר מים ואמריקאים, המעוניינים להקים ביישוב ראל תחנת-שידור מסחרית, החשש העיקרי: קול ישראל לא יהיה מסוגל להתחרות בתחנה מסחרית, העלולה למשוך את מיטב השדרנים והמאזינים גם יחד.

מה נשמע

תוכניות אלה, מתוך שידורי השבוע הבא, ראויים לתשומת-לב מיוחדת:

● **בניחותא** (יום ו' 8.10 קול ישראל) — במסגרת גיגות דמוניות למלאת 3160 שנה למלחמת טרויה, המועברות כביכול על-ידי הקריין אלימלך רם, יוצגו שלושה מערכונים קצרים על בימת האמפי-תיאטרון הדמוני, מוקדשים לעבר, להנה ולעתיד הבין-כוכבי.

הרעיון המרכזי: בדומה לסוס-העץ הטרויאני, חודרים בכל דור האנשים הלא-זכונים למלחמות הנכונות, משתתפים שרגא פרידמן, שמואל סגל, מרים זוהר, בצלאל לונדון, אברהם אבירם. כתב וביים שלמה בר-שביט.

● **דארצ צבאי 1500** (יום ו' 8.10 קול ישראל) — גיורג בראט (גורג 9.15) בצוותאו לשחקנים הממלאים תפקידים מסוימים במחזותיו (סבתו את מבטאו של מלך בריטניה שעבר (קהל של המלכה אליזבת השנייה) גיורג החמישי, בו ראה מופת למבטא אנגלי צה. לפי בקשת אחד מחברי הדם של שו והמלך, יושמע בין השאר קטע מנאום מוקלט של גיורג החמישי בקשות אחרות שיהמלאו בתוכנית הערוכה ומוגשת בידי מרים תמיר: השואה של קטע מתוך פיגמליון בקאמרי לעומת הקטע המקי ביל בקומדיה המוסיקלית גברתי הנאוה, המבוססת על אותו מחזה, וכן דרשה של מטיף-דת חמישי.

★ ★ ★

המאזין הווהר יפתח את המקלט להטי שידור התוכנית הבאות, המאיימות להטי ביע אותו בגלישיעמום:

● **אולפן למוע** (שבת) 5.45: קול ישראל) — נושא השיחה השנייה בסידרה שפינזה כפוחת תקופה הגהות הכללית והיהודית יהיה על האדם ואושרו. כל אדם שאושרו יקר לו ייזרה.

● **במערכות העבודה** יום ב' 7.40: קול ישראל) — השיעורים בתוכנית זאת הפך כבר לשם-דבר אפילו בין תוכניות הרדיו בישראל, המנהלות תחרות קשה מאד על

אליפות השיעורים חוסר-העניין שבתוכנית, הנערכת על-ידי הוועד הפועל של ההסתדרות, גדול עוד יותר מבוועד הוועד הפועל בעצמו, והשינה שהיא משרה על המאזינים עמוקה עוד יותר משנתם של כמה מפקידי הוועד-הפועל, בשעות שאינם שותים תה.

אמנות

ציור

עצת הציבור

בנימין ברטמסר, בן החיים הקטן מרובע העוני בורשה, שכב שעות ארוכות על מיטתו והסתכל בחבלי הכביסה. באור הירח הקלוש לבשו הכבשים, בעיני הנער בן ה-11, חמש, צורות שונות ומשונות. מכנסים אדום מים הפכו ראש ילד; חולצה ישנה, שלבש את אמול, הפכה בובת-ענק שהדריכה את שנת.

מאז עברו קרוב ל-20 שנה. הכבשים התייבשו מומן, אך מראם לא נשכח מוכרון הנער. בשבוע שעבר הציגם בשורת תמונות בגלריית צ'ימרינסקי בתל-אביב.

דמות הרעב. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה ברחה משפת החיים ברטמסר ל-

"ילד ורנ" של ברטמסר כביסה מימים עברו

רוסיה. היא עברה את כל רחבי רוסיה, השתקעה בהרי האורל. להורים היה מסע בריחה זה מסע אימים. לבנימין הקטן היה זה הדבר היפה ביותר בחייו. הוא פקח כל הזמן את עיניו לרוחה, בלע את כל מרי-אות הנוף והאנשים השונים שנראו לו ככחלום.

החלום הגיע לקצו עם גיוס האב לצבא האדום. האב נשלח לחזית, האם עם בנה ובתה היו נתונים לרעב מתמיד. בנימין זכר הכל ורשעה שציייר בשעורי הציור בבית-הספר, העלה על הנר את דמויות הרבות ומראות ילדותו.

בארץ החל בנימין לעבוד בצינורגרייה, בהכנת צילומים להפסטה. אולם הוא לא פסק לצייר. יום יום אחז העבודה היה מת-בורד בחדרו הקטן, מעלה על הבר דמויות שונות. לרוב, היו אלה דמויות-אימים לעגני יות ודמויות מחיי הילדות.

את הארץ הכיר רק בהיותו בצה"ל. או גם החל לצייר את נופה. כי צבעי הארץ על הארץ הרב הנופע מהם החלו להקלט בו והפכו לחלק ממנו.

עדיין, לא ניכרת כל שיטה בציוריו של ברטמסר, אם כי כוללת בהם ההתמסרות בכל הלב והכשרון. לעתים נדמה כאילו המצייר הוא ילד מגן ילדים ולעתים נדמה כי הצייר הוא זקן שבצע-ניסיונות ואכזבות. כשנשאל בנימין מה רצה בתערוכתו, ענה בפשטות: "איני יודע אם ציורי הוא טוב. לא היה איש שייצג לי החלטתי לכן שצופי התערוכה יהיו אלה אשר ידריכו אותי ב"המשך עבודתי, כי עדיין אני מחפש את דרכי בציור. לעת עתה הדבר היחיד אשר אני יודע הוא כי עלי לצייר."

אתם צריכים כנראה לאהוב אותי מאד, אם אתם כותבים אלי בימים שרובים אלה. גם אני אוהבת אתכם. עובדה ש' אני מפרסמת את מכתביכם, למרות שעל שפת הים, היום הרבה יותר נעים ויש לי בגד ים חדש.

★ ★ ★

כל עוד בלבב

מכתב השבוע הוא של (981/993). "מדי שבוע בשבוע את חוזרת על כך שנמאס לך לקרוא מכתבים משע" ממילים הדומים זה לזה בנסוסם: שני חיילים קרובים הרוצים להכניס לבנות כמה הם פייטרים וכמה זה קשה וחי לוצי זכוי, או סטודנט הרוצה להתכתב עם נערה שתהיה מוכנה להתעניין בו אנטיםולוגיה טרנססוקלית. מלבד זה כולם בחורים נחמדים ועליונים, אוהבי חיים, חובבי מוסיקה קלאסית וקלה, ג'אז, קולנוע, תיאטרון וספרות, פלאפל, חומוס וטיוולים. ולכן הם מעוניינים לי התכתב עם בנות בלתי סלוגניות וכו'.

"לכן גם היו לי היסוסים רבים לפני שנגשתי להשתתף במפעל הפיס של העולם הזה — איך להסביר בצורה מקורית שאני רוצה, לא פחות ולא יותר מאשר בערך אותו משהו שכל המספרים הנ"ל רוצים.

... לעזאזל — אין שום דרך שאינה משעממת שבה אפשר למסור עובדות פשוטות ומשעממות, למשל, שאני בן 21, בוגר בית-ספר תיכון, משוחרר מן הצבא ואחז ששיפשוטי ושיפשוטי של סמל תיים וחצי תחת השפעת הארום שתי סמל חייר... אני אמנם רמתגני, אך עירי האהובה אינה זוכה לראות את פני אלף למשך יום וחצי בסוף השבוע. שאר הזמן אני עסוק בחלק הדרומי של אר-צנו הקטנטונת..."

... אני צבר חמוד ועוקצני שלא יצא אף פעם מגבולות הארץ — אם לא ניקח בחשבון מספר קילומטרים פה ושם שבין כה וכה יהיו פעם שלנו. אני חובב שחיה, מוסיקה קלאסית ור-קלה, סרטים של צ'ארלי צ'אפלין, ספ-רות, עתונות — זהובה בעיקר. אני שונא עניבות, שפמים, זקנים, סנובים. אם לומר את האמת, אינני אוהב גם עקבים גבוהים, אודם שפתיים, צפרניים ארוכות, ריקודים, בתיקפה. אבל זה צריך להישאר סוד בינינו, כי אינני רוי-צה שאותה נערה שתהיה לכתוב אלי, תירגע בגלל כמה נסטימטרים של עק-בים, או מילימטרים של צפרניים.

"אם יש צורך, נוסף לכל הסיפור דלעיל, גם בתיאור מוחשי יותר של דמותי — בבקשה: המשטרה עוד לא מתפשת אותי. גובהי: בינוני. שיער: חום-בלונדי. עיניים: כחול-אפור-ירוק. מד-בר עברית ואנגלית וגם קצת אידיש ור-ערבית. נראה לאחרונה לבוש מכנסים וחולצה ונועל נעליים... רותי, אם ה' מכתב הזה לא יביא לידי תוצאות חיוביות, כלומר, נערה שתהיה מוכנה לכ-תוב לי לפחות פעם בשבוע — או אני מתרה בך שאוסיף להפגין אותך בעוד מכתבים כמו זה כל עוד בלבב פנימה וכל עוד תמשיכי לספל במדור מכתבים לרותי."

★ ★ ★

מאד אוהבת לצחוק

מכתבה של (981/994) הוא מאד עדין ואופטימי. היא מספרת לי, בפשטות, שהינה תלמידת שביעית בת 16. היא איננה יפה. אומרת היא, אפשר אפילו לומר שהינה מכוערת. איננה חמודה ור-איננה שנייה ונוסף על הכל היא גם בעלת מום. ואף על פי כן אין היא מתייאשת מן החיים, מבטיחה היא לי. היא מקוה שיימצא בכל זאת מישהו שירצה לכתוב אליה. אף על פי שהיא כוננתי למקרה שלא אקבל תשובות. על זה שירצה לכתוב בה, להיות בוגר תיכון או עדיין לומד בה, ובעל חוש הומור ("אני אוהבת מאד לצחוק"), הוא

איננו מוכרח להיות יפה. העיקר שהיה בעל אופי טוב.

★ ★ ★

לא רוצה בלונדית

(981/995) אומר שאין לו כל הצדקה להתפאר בתואר של חייל קרבי אמין, כיון שאין הוא כזה. הוא, פשוט, חייל ביחידה בלתי קרבית, נער בודד שהמון זמן ברשותו ואין לו מה לעשות בו. הוא רוצה לקחת שנערה בת 17-18 תכי-תוב אליו. טוב יהיה אם תהיה חיפאית ובעלת הופעה נאה. אין הוא רוצה לא בבלונדית ולא בכחולית-עין.

נערת חלומותיו חלית למזג בקרבה את הנטייה לריקודים עממיים וסלוגניים, אהבת מוסיקה מבלי להכריז בקול ר-לנקוב בשם כל יצירה שהיא שומעת.

★ ★ ★

נכון מה שמספרים?

לפני החופש הגדול, ישבו תלמידי שביעית הומנית בבית-ספר תיכון מסוי-י"ם, הסיוח את דעתם מן הבחינות ור-דיברו על מדוי. שלא תאמרו שאין לי השפעה על יציוב הדור.

ובכן, התברר אצרי (981/996) שכל המכתבים שאני מקבלת הם רק מסלג-מטים משני המינים. לפיכך יוצא (981/996) בקריאת התי-גרות ואומר שהוא רוצה להיחזק אם אמנם משתתפות נערות נאות ופקחיות במדור. הוא מומין כל בת הרואה את עצמה יפה ופקחית, להתקשר אתו. הוא אפילו מבטיח לשלוח תמונה.

★ ★ ★

שופעות עיניה אור ירוק

משום שיש לה עינים ירוקות, מכנים אותה בשם איזמיר. היא (981/997) חיתכה והחיתה עד שהריבה עוז לכי-תוב אלי, "נכנס לה יתוש". ובכן, אחרי שהיתוש נכנס וזומזם באזונה את שמי היא נזכרה שבצע 22, שרצה להתיכס עם בנור בן 22, יצא ריהיה התיכסם שלה, כלומר גבוה ובהיר עין, רחב אופק ומעניין.

האיזמירגט איתו בת 20, מתענינת — נכון — באמנות ובאסוף בולים. מעל לירוק עיניה מתנוסס שיער ברונטי.

★ ★ ★

רק בי, רק בי, יחפוז

מי רוצה לכתוב אל אחד שכותב שי-רים כאלה (981/998), למרות שהם מכוי-ונים אליו? לרותי שיר קצר מבב אולי יעביר כאב אוהב חודשים רבים במכתבים אחפש בחורה כלבבי ביניהם אבקש לא אין אללי וזא מצא בורו ודיו וכאן, רק כאן נעוץ הקוץ, רק בך, רק בך אחפוז.

★ ★ ★

לצנחנים בלבד

(981/999) מאוהבת בצנחנים. היא מתה להתכתב עם אחד בלונדי עיני-תכלת לא נמחר ולא עולם. שני זיו היודעת כל כך את רצונה היא בת 16.5, תל-אביבית. ההתכתבות (או שמה היכרות?) דוחקת לה, כיון שהיא משתעממת ורק צנחן יוכל להפיג שעי-מום זה.

★ ★ ★

גילה. אמרי לו שבערו הימים הטוי-בים והרומנטיים של מלחמת שניים בין-אב זועם ומחור נהב. אם חברך פוחד להתיצב בפני אביך הזועף יספר לנו ללא מורא וללא משוא פנים יסר לעני, כי את הדבר הנפלא ביותר מאז קליאופט-רה וכי ברצונו לשאתך — הרי שאין הוא הולם את התיאורים הנלהבים שאת מרעפה על חשבוננו. כיצד יעשה זאת? מעולם לא עמדתי במצב דומה, אך אני מניחה שהדבר המתקבל ביותר על הדעת הוא לומר לו, אחרי פתיחה נימוסית כלשהי: "מר, אני מבקש לשאת את גילה". ואם הוא יקדיר מעט את גבותיו, ואי-פילו יאמר מילה או שתיים — לא ימות חברך מזה. בהצלחה.

השפנית קרבין

גם לסלי ובריג'ס, למה לא אני?"

כאשר הוא נוכח שאהבתו עוזבת אותו כדי להנשא לבעל נכסים, הוא מחליט לנקום בה. הוא אינו יודע שנישואיה של מיה (פוג'יקן ימא מאטו) לעשיר באו כקרבן עבורה, כדי שיוכל להמשיך בלימודיו.

צורת הנקמה שלו היא מקורית: הוא מח' לט להתעשר יותר מהעשיר לו נישאה אהובתו. הסגידה לשטן הוזהב הופכת אותו למלחה בריבית.

רק כאשר כל עושרו עולה באש, הוא מבחין באהבתה האמתית של מיה אליו ומתחיל לסגוד מחדש לאל האהבה.

סיפור מלודרמטי זה, הופך כמעט לפיור טי כשהוא מוגש בצבעים מקסימים על רקע נופים יפאניים ציוריים. לולא היה זה סרט יפאני, קשה היה למצוא בו ענין מיוחד.

צרפת

כוכב האחר

גינבייב קרבין היתה נערה תמימה, טיפשה אך יפה. לא היו לה חלומות וזהר להיפטר ביום מן הימים עורכת-דין, רופאה או שחקנית קולנוע. כל מה שרצתה היה להתחתן במהירות, ולגדל ילדים.

שלא כנערות אחרות בנות גילה בפאריס, לא האמינה גינבייב בתורת "ניצול החיים כשעור צעירים". התחנה מיד כשסיימה את בית-הספר התיכון. בעל מבוגר ממנה בעש" רים שנה, וילה מפוארת ליד פאריס, מכונית פרסית, אלה נתנו לה יתרון על חברותיה.

אולם לפני כשנה קרה מקרה מזוהר. הגברת קרבין, שמעולם לא התעניינה בקולנוע, נטלה לידה שבועון קולנוע, עיינה בו מעט ופרצה בקריאות בהלה. המשורחים שנבהלו אליה הספיקו רק לשמוע אותה מתרחת "זה לא יתכן!"

התמונות שהבהילו כל כך את קרבין המסכנה היו תמונותיהן של שתי נערות, תברותיה לכיתה בבית-הספר התיכון: לסלי קארון ובריג'ס בארדו.

מה שאירע אחר כך, אירע בקצב מסחרר: גינבייב התגרשה, הפכה מודל לצעירי פאריס, תמונותיה הופיעו בכמה עיתונים ופרי גיל עט במאי כל שהוא על המציאה.

תוך זמן קצר הפריכה גינבייב את כל הדעות שהיו לחברותיה ביחס אליה. היא הוכיחה להן שאינה נופלת מהן לא בשכל, לא בגוף ולתמהון הכל גם לא בכשרון. סרטה הראשון, בו היא משחקת תפקיד נערה המשמשת מודל עירום לצעירים, וכה להצלחה כבירה. דעת הביקורת הכללית: גינבייב — כוכבת העתיד.

מוצג וראוי

אלה הם הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ ואשר העולם הזה תמליץ לראותם:

- **הנכרי הנרדף** (אוריון, תל-אביב) פאול מוני ביצירת מופת על גורלם של נחודים ערירים ומקיינים. משחק מצוין של הגער ויטוריו מנוטה.
- **מיסטר רוברטס** (אדיסון, ירושלים) הצד השני של תפארת הצי האמריקאי הנרי פונדה וג'ק למון.
- **יהיה שמח** (מוג'בי, תל-אביב) ארי קונסטנטי עושה שמח בתפקיד הבלש למי קושון. מקסימום חתיכות במינימום תל-בושת. רק למבוגרים.
- **רופא בלב ים** (חן, תל-אביב) דירק בוגארד נמלס מורועות נערה תאונית ישר לזרועותיה של בריג'ס בארדו. מצחיק.

סרטים

הצעות הגונות

אחותי איילין (אורה חיפה, ארצות הברית) היא הבלונדית והיפהפיה שבין שתי האחיות, שהחליטו לנטוש את עירן במדינת אהיו, כדי להגיע לקריירה אמנונית בניו-יורק.

האמן הראשון בו הן פוגשות בגרינוויץ ויילג, הרובע הבורמלי של ניו-יורק, הוא אבא אפולוס, אמן להשכרת דירות. בעזרת כוח השיכנוע האלוהי שלו, הוא מצליח להשכיר להן דירת מרתף ישנה, שכל יסודותיה מודרניים אחת לחצי שעה, כשמהר דסי העיר מפוצצים בקירבת מקום סלעים תת-קרקעיים לצורך בנין רכבת תחתית.

עם פתרון בעיית הדירור יוצאות האחיות בשיר "אני אישיות גדולה, אבל איש אר" ננו יודע זאת עדיין" לחפש תעסוקה. איילין החמודה (ג'אנט ליי) שואפת להיות שחקנית, וזכה רק בהצעות הגונות והגונות-פחות מצד הגברים שהיא פוגשת בהם. רות (בטי גרט), החמודה פחות והחולמת על קריירה ספרותית, אינה זוכה אף לזאת.

אבל במקום לחם, זוכות השתיים במנה גדושה של שעשועים, המגיעים לשיאם ב"שעה שקבוצת מלחים מקובה, שאינם מבינים אף מלה אנגלית, נקלעת לחדרן. הריקוד הסוער המתפתח מעצמו, מסתיים בטוב רק אחרי התערבותו של הציר הקובאני, להב"טחת הסוף המאושר, מוצאת כל אחת מי השתיים את בחיר ליבה.

הקומדיה המסורפת, שהוצגה בשעתו גם בתיאטרון האמרי, לא היתה אחת מהצגותיו הטובות ביותר. אף על פי כן, גר' אתה על הבמה הישראלית משעשעת הרבה יותר מאשר על הבד האמריקאי. לתוספת אי-הצלחה, ונהלג הבמאי ריצ'ארד קחין את המוסיקה המצוינת, שכתב בשעתו ליאונרד ברנשטיין, בצלילים חסרי טעם.

שגנון מדבק

התהילה לנצח (ג'ורדינה, ארצות הברית) מגיעה לאדמירל ג'ון הוסקינס, האיש שאיפשר את הסרטת הגשרים של טוקוריו ונהלג הנמרסי, כזה שהיה חלוץ ממסות הסילון.

בסרתולדות קרבי זה, משחק סטרלינג היידן את תפקיד הקפיטן הגושקה, שהים והתפקיד עדיפים אצלו על חיי המשפחה. הקריירה שלו נראית כמתקרבת לסיומה שעה שמטוסים יפניים מפצצים את אניתו ומביאים לקטיעת רגלו. אולם ביל-רג'ל העץ מסרב לנטוש את השירות, ולחם ב"הצלחה לקבלת פיקוד על אניה חדשה. הוא משוגע לרעיון ממסות סילון, למרות שכלל שגנון עובר זמן רב עד שגם ה"אחרים נדבקים בו.

גם כשהוא משיג את מטרותו ומטוסי סילון ממריאים מעל סיפוני אניות בלב ים ל"הפצצת מטרות בקוריאה, אין האדמירל פור רש שן השירות. בפעם האלף הוא מבטיח לאשתו (אלכסיס סמית) כי הוא עומד ל"קבל את התפקיד האחרון, מתמסר לטיפול בכני מלחמה.

בכלל הסרטים מסוג זה, מהיום צילומי הטיס המסחררים את הקטעים שבגללם אפי שר לסלוח גם לשאר.

נקמה יפאנית

שמן הזהב (אופיר, תל-אביב, יפאני) מתעורר בליבו של ג'ון נאמי, צעיר יפאני יתום המתאהב בבת המשפחה שאימצה אותו.

שטוחות. עגולות
20 סיגריות 320 פרוטה

הקניות הטובות בתל-אביב

ערוך במיוחד לקוראי "העולם הזה"

עריים ומתנות

● מערכות רהיטים מן הסגנון החדש ביותר מוצגות בחנות המ"רווחת של א. זוזובסקי ברחוב הרצל 39. קומפלט לסלון, ספה נח"מדה ומרופדת בכל הצבעים המר"היבים, שולחן צבע אגוז חדיש עם ארבעה כסאות יקשטו את ביתך ויתנו לו גוון חדש. הצעה מיוחדת: ספריות-מזנון יפות ומערכות שינה אינטימיות.

● חלוץ בתי המסחר לרהיטים, **ר׳וינשטיין** ברחוב הרצל 43, ממ"שיך במסורתו ומייצר את מיטב מערכות הרהיטים מתוצרת עצי"מית: פינות הול ופינות סלון נח"מדות, חדרי אוכל וחדרי שינה. העבודה מבוצעת לפי תרשימיהם של אדריכלים מפורסמים ביותר.

הלבשה

● למכירת סוף העונה מציעה החנות האלגנטית ויקטור ברחוב בן-יהודה 6 (ליד מוגרבי) מבחר עשיר של חולצות בדוגמות איטל"קיות וצרפתיות, מכנסיים ושאר מלבושי גברים נהדרים. הכל במ"חירים מוזלים ובמיטב האיכות. נוסף לכך: המודלים החדשים ב"יתר של בגדי ים מודל 1956 במחירי פרסום.

הנעלה

● הסלון האלגנטי החדש נע"ל**י נבון** ברחוב דיזנגוף 222 מציע מבחר עשיר של נעליים לנשף, ליום-יום ולטיול. החנות, בהנהלת **נבון**, מייצרת את הדוגמות החדש"שות ביותר של נעליים. ● נעלי הגבירות והגברים ה"חדשים ביותר נמצאים בחנות **עדין** ברחוב אלנבי 92. נעלי **עדין**, מתוצרת עצמית, מתאימות במיוחד לכל רגל ולכל מטרה — לנשף, לטיול ולבית. בקרו אצל **עדין** ותקבלו שירות נאה. נעליים חדשות ומחירי פרסום.

● תכשיטים ועגילים וכל ה"קישוטים הנאים לאשה האלגנטית נמצאים בסלון **ענוג** ברחוב שינ"קין 34. **ענוג** הכין את הכתר המסורתי של מלכת היופי ויתאים גם לך את התכשיט ההולם את לבושך. **ענוג**, אשר אצלו מבקרים בעונג רב, משתתף בתצוגות ה"אופנה ביום החמישי לאוגוסט ב"קפה "אואויס" ברמת-גן.

● המתנות הנאות ביותר לבית מוצאים אצל **האחים גוהרי** ו"שות" ברחוב דיזנגוף 128. דברי קליעה נחמדים, סלים צבעוניים, נרשאי עיתונים, פינות סלון והול, מיטב השטיחים ומערכת ריהוט קל מרהיבת עין.

● המתנה הנאותה ביותר ל"דיך נגד השמש הלוהטת היא רכישת מושב לאופנוע ומגן-רוח אצל **מנחם** ברחוב הרצל 90. זה ינעים את טיולכם כי מגן-רוח ומושב של **מנחם** מבטיחים נס"י עזה נעימה. דרך צלחה!

רהיטים

● ספות מודרניות, מרהיבות עין, עומדות במרכז מערכת סלון חדשה ביותר המוצגת בחנות ה"מורחבת של **אוישנסקי** ברחוב הרצל 58. נוסף לכך: ספות-ספ"ריות בסגנון נאה, בצבע אגוז חדש. מן העבודה המעולה ביותר. אר"שינסקי מציע את כל סוגי הר"היטים בתנאים נוחים ביותר.

● מזנון מעניין, בעל פיתוחים של נוף מקומי, אפשר למצוא ב"חנות הרהיטים **האחים פרקש** ברחוב בן-יהודה 78 — "הרהיט". ריהוט מודרני ואלגנטי אחר כולל מערכת חדר שינה בהירה. היום מתחילה מכירת החיסול לרגל שי"נויים בחנות. הנחות עד 35 אחוזים!

ריחה של הנבחרת

בין מאות האורחים שנהרו במשך כל יום השבת למלון אנדיה כדי לחזות בוויכוחים של שחקני הכדורגל הרוסיים בלט גם ח"כ חרות **מנחם בגין**. כשנשאל: "מה לך ול רוסים?" השיב בגין: "מה אתם רוצים מיניו אני באתי שפוט כדי לרקוד עם אשתו". . . יומיים לפני כן, כשניסה עי תונאי להתקשר טלפונית עם בגין, ענתה אשתו מהעבר השני: "סליחה אדוני, מר בגין כותב מאמר. נא לצלצל בערב." התי ברה, כי מדי יום ה' מסתגר בגין בביתו, מנתק את עצמו מכל העולם ולחומר את מאמרו השבועי לעיתון מפלגתו, בלי להניח לשום עניין להציאו מקרבת השבת. שעה שביקרה משלחת הכדורגל הישראלית בבני יני הקרמלין, התבקשו הבאים לחתום את שמותיהם בספר האורחים. כשהגיע תורו של כתב מעריב **אהרן דולב**, התעקש מי שמו לחתום את שמו של **דוד בר גוריון**. נימוקו: "ממילא לא יוכל אף אחד כאן לקרוא זאת". . . השופט **ד"ר יוסף לב**, נשיא התאחדות הכדורגל, לא יכול היה להאמין בשעת הביקור במאזוליאום, כי גופותיהם החנוטות של וולאדימיר אי ליץ לנין ויוסף היסארינוביץ סטאלין הן אמיתיות. טענתו, עליה הוא עומד בעקשנות עד היום: הגופות אינן אלא העתקי ג' . . . מנהג מוזר של הכדורגלנים הסובייטיים משך את תשומת-אפם של הישראלים שהצליחו להתקרב אליהם כמסתחרי חוסם: הם מבשמים את עצמם במנות גדר שות של מירבושם. את ההסבר נתן החלוץ **סרגיי סלניקוב**: "אנו אוהבים בושם, ואין אנו רואים עוול במריחתו על גופנו, רק שבושם שלהלכה הוא מיועד לגושים". . . תוצאה ראשונה מהצלחתה של הומרת **חנה אהרונה** בהופעותיה בפאריס: מפקידי רסיס **פראנסיס לופז** הציע לה תפקיד ראשי בסרטו שהוא מעוניין להסריט. . . בינתיים, אחרי הופעותיה בסלוחיוויה, סובלת חנה מחוסר-אפשרות לתנועה חופשית בר חובות עיר-האורות: בכל פינה עוצרים אר תה מבקש-רתימות. . . הרקדנית **זהבה פראנסיס** (העולם הזה 978) סיפרה כי הוסיפה לא מכבר בפני עין-המצלמה בצרפת, כדי לבצע ריקוד צועני שיכלל בנוסחה ה' חדשה של הסרט הגיבן מונט-דאם. בו משחקת **גינה לולובריג'ירה** בתפקיד ראשי. תפקיד קטן אחר מילאה זהבה בסרט של **אדי קונסטאנטין**, ששוחח, לדבריה, באדיש שוטפת והבטיח לבקר בקרוב בישראל, הוא גם הציע לה לשחק תפקיד ראשי

דוקרב לאור הזרקוק

בסרט שהוא עצמו עומד לייצר בטהיטי, אולם זהבה נאלצה לדחות הצעה זו בגלל צו גיוס מישראל. מסיבה זו דחתה גם הש' בתפוח כנציגת ישראל בתחרות מיס ויניברס. בפרלמו, איטליה.

ח"כ אחדות העבודה **יגאל אלון** סיפר השבוע, כי מאז נודע על הסכנה שבאכילת תרנגולות מהורמנות, אסרה עליו אשתו לאכול תרנגולות. . . בעיקבותיו יצא גם שלישו לשעבר, **ירוחם** ("הגינגי") **כהן**, רחוק עדיין וחסידי גדול של תרנגולות בצר' רתן הצלווייה המבושלת והמוטוגנת. ירוחם, שהגויס קצת באכילת תרנגולות לפני הפיר' סומים האחרונים, סיפר כי מאז הוא קופץ בכל בוקר עם קומו אל המראה, כדי לברוק אם לא חלו תמורות כלשהן. . . **יצחק משיח**, רקדן הבאלט שנפצע בתאונה, לא בכה כשהודיעו לו כי יש הכרח לקטוע את רגלו, אולם בראותו השבוע את מודעת הענק המבשרת על הופעת מאה אנשים ישראליים למען שיקומו (ראה תמונה), לא יכול היה לעצור בעד דמעותיו. . . הכנסות הערב, שאורגן על-ידי מרתו הראשונה של משיח, **מיא ארכמובה**, ובעלה **יוסף גלדנר**, הסתכמו בקרוב 3000 ל"י ותוק' דש למימון נסיעתו של משיח לאמריקה, מקום בו תורכב לו רגל תוחבת משוב' ללת. . . באותה הופעה אירעה תקרית קלה כאשר הומרת **נורה מלשולב**, שסיימה את הומן שהוקצה לה, התעקשה לשיר שיר

מאחורי הקלעים. המאורע האמנותי של השבוע היתה הופעת מאה אנשים ישראליים לכבודו ולעזרתו של חברים הפצוע, רקדן יצחק משיח. ההופעה, שנמשכה עד לשעות הקטנות בגלל ריבוי המספרים, הפכה למעין תחרות עם הופולארייות, כשהשופט הוא קהל האלים שמילא את אולם הזירה, בתמונה נראים הרקדנים רפאל כהן ויוספה רונשטיין כשמתאפרים לקראת הופעתם בעוד המפוצצת אסתר אלון (שמאל) שולחת מבט מתוח אל האולם האפלול, שם תופיע בעוד דקות נספר בקטע מוסיקלי.

פסוקי השבוע

- **המשורר נתן אלתרמן**, על סיכויי תחרות הכדורגל ישראל-ברית המועצות: "אם נבחרת ישראל תפסיד בהפרש גולים גדול, יקראו לראש הקבוצה דהיגול. אבל אם יצליחו הישראלים להבקיע שער כבוד לפחות, נתפלל כולנו בנוסח: ובא לציון גול". . . על סיכויי המשלחת הישראלית לתחרויות אליפות הצניחה החופשית במוסקבה: "צנח ישראל לא ישרקו"
- **הרב יהודה לייב מימון** (87): "אם אומנם נכונה טענת המצרים כי הישראלים הם ששלחו את הפצצות המוסות כספרים למפקדי הפראיון — אנו באמת ראויים לכינוי עמ'הספר."
- **ח"כ חרות יוחנן באדר**, באותו עניין: "בישראל אין סכנה שיקרה מקרה דומה. אילו שלח משהו לאחד השרים פצצה בצורת ספר, היו גונבים את תוכן החבילה במכס, והשר היה מקבל רק עטיפה ריקה."
- **ח"כ חרות שמשון יוניצ'מן**, על מינויה של חנה זמר כסופרת המדינית של דבר בירושלים: "זמירות חדשות אינן נשמעות במשרד-החוק, אבל זמר חוש יש שם."
- **ח"כ הפועל המזרחי מיכאל חזני**, על תביעתו של לוי אשכול להודוק החגורה, כדי למנוע ציבור כלכלי: "עד כה שמעתי על חגורת שבר. עכשיו יש כנראה גם חגורת משבר."
- **ח"כ הפועל המזרחי יצחק רפאל**, בתשובה להאשמות שורת המת' נדבים כי נתפס בהברחת יהלומים מבלי שנשפט על כך: "אין העסקן הציבורי הפקר במדינתנו."

נוסף, למרות מאותיו המרומזות של גולדה, לאחר דירקרב העוויות והתנועות של כמה דקות לעיני הקהל הנהנה, ניצחה הומרת בעזרת תשואות הצופים ושרה את שיר רה. . . פרופסור **מרבוס ריינר**, איש הסניון החיפאי שזכה לא מזמן לפירסום בינלאומי בהמצאו משאבה צנטרוסאטלית, זכה גם להפתעה: שגרירות ברית-המועצות סיפקה לו את ספרו על תורת הריאולוגיה, שיצא לאור בתרגום רוסי לפני תשע שנים. ריינר, שהידיעה הגיעה אליו כעבור זמן רב, ניסה לשווא להשיג העתק של התרגום, וזה לכך רק לאחר שביקש את אחד המדענים הסובייטיים שהשתתפו בקונגרס הבינלאומי במכון ווייצמן למדע העתק לו אישית את הספר. . . לתרגום זכה גם מחזהו של **משה שמויר** מזחמת בני אור, שמהדורתו הצרפתית יצאה לאור השבוע.

סרנדה משמרתית

שרהדואר ד"ר **יוסף בורג** מצא אמ' צעי מקורי להחיות את נאומו האנטי-חזירי בדיון בכנסת: הוא הביא לעיונם של חברי הכנסת ספר גרמני הכולל שיריטט של צייר אנטישמי, המתאר את סלידת גר' הודים מן החזיר כצביעות חסודה גר' דא. . . חריף לא פחות היה ח"כ **צ'יכ ישראל רוקח**, שקבע בנאומו כי "החזיר יליחה את הממשלות בכל דרכיהן". . . אחד עיבוב ומדוכא, אמר לו: "אתה נראה כמו חזיר אחרי החוק". . . ח"כ מפא"י **משה שרת** טרם התפטר מהתפקיד שהעמיס על עצמו בהגאה לפני שנים רבות: חידוש מלים עבריות, השבוע, בהרצאתו בסני תלמידי הסמינר המפא"יי בבית-ברל, קבע שרת כי המונח המדעי גראוויטציה ייקרא מעתה ו' אילך בעברית שרתית בשם "כבידה". . . נראה ששר-הסעד **משה שפירא** לא קלע למטרה בטענו כי עורך ידיעות אחרונות הרצל **רוזנבלום** שונא "כל דבר ששמו משה — משה שרת, משה שפירא ואולי גם הורת משה". ההוכחה הנגדית של רוזני בלום: הוא קרא לבני-יחידו (בן 18) בשם משה. . . את תחילת פגרת הכנסת ציינו חברי סיעת מק' **משה סנה**, **אמתר ווילנסקה** ו**תופיק טובי** באכילת סני-דה מורחית של חומס וטחינה במסעדה ירושלמית קטנה בשעה 12 בלילה, עם תום השיבה האחרונה של הכנסת. . . **אברהם יצא** מפקד משטרת ירושלים ס.מ.מ. לז' **אברהם** לחופשה החודש, גלחתה אליו מכוננית משטרה צמודה, אשר נלקחה בכל ערב למוסד-המשטרה בירושלים לניקוי ו' מילוי מיכל הבנוזן. בערבו האחרון בבית ההבראה ארזה במוצא, הובאה כל תזמורת המשטרה כדי להשמיע סרנודות-אהבים ל' מפקדה. . . מכוננית משטרתית אחרת עמ' סה בקצינים **אליעזר** ("ליוקה") **שילוני** ו**דוד וילק** נעצרה על מנת לאסוף את שופט השלום **משה** (משפט רומק) **גולן**. לתמיחה השופט: "הרי אין מקום במכוננית", נענה ע"י הקצינים: "אין דבר, כבוד השופט עשה מספיק בשביל המשטרה בזמן האחרון". . . הסופר **יוסף אריכא**, שי איבד החודש את כלי עבודתו, עט גובע פארקר 51, לא התאבל על האבדה זמן רב. הסיבה: המוצאת הישרה היתה פקידת באנק שהכירה את שמו של אריכא מקריאה בס' סריו, וזתה כפרס בספר-סיפוריו עם הק' דשה אישית.

משנה בטחון במשחק עם אגרת המלווה העממי 1955 בכיס

תחרות "ראלי"

זהה את המקום בו סבקרת השבוע נערת "ראלי" וזכה באחד הפרסים הגדולים: פרס ראשון — זוג אופני "ראלי"; פרס שני — שעון יד נהדר ו-25 פרסים של עמי גלובוס כל אחד.

תנאי הפתרון:

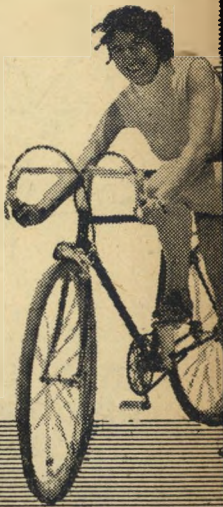
אל תלוש את תמונת הנוף הזו. מספיק לשלוח את הפתרון הנר כון ל"תחרות ראלי" ת.ד. 136, תל-אביב ולציין (א) היכן מבקרת נערת "ראלי" בגליון 981, (ב) את שמך וכתובתך; (ג) אם ברשותך אופניים ואם כן מאיזו תוצרת (ד) מדוע תרצה באופני "ראלי".

(5)

תמונת נוף זאת היא החמישית בסדרה של עשר תמונות נוף שתפורטמנה משך השבועות הבאים, בזו אחר זו, במקום זה. זהה מספר תמונות כרצונך ותשוחף בהגרלה לפי מספר פתרונותיך.

"ראלי" - אופני הפלדה "RALEIGH" - The All Steel Bicycle

ספרים

מקור

אילו כולם היו כמוהו

נער כיסופים (הביא לדפוס אוריאל אופק, הוצאת יהושע ציציץ, 145 עמודים). מתאר את חייו ונפילתו של עמיקם רחלין, סגן משנה בן 20, שנפל בהסתערות על מור צב מצרי בגיזרת כיסופים.

עמיקם, ליד תל-אביב שעבר בילדותו עם הוריו למושב ביצרון בדרום, מתגלה כצבר אופייני: חסון, בריא וחסר תסביכים. קטעים מתוך יומנו מוכיחים על רגש חובה ואח-

חלל עמיקם רחלין "אני עוד אופטימי"

ריות, משמעת עצמית חמורה ומעל לכל: אהבת האדמה אליה היה קשור מאד. הספר, שנערך לפי זכרונותיהם של הוריו, קרוביו וחבריו של עמיקם, כתוב ברוח של פשטות. לא היתה כל כוונה להראות את הנער יפה-התואר כדמות הירוואית שכו לה אורי. עמיקם הוא בבואה נאמנה של נוער, שהיתה לו פעם תכלית ומטרה בחיים.

בהיותו מדריך בהנוער העובד, הספיק עמי קם עוד לראות בחייו כיצד נעשה הנוער של מחר אויש ורדום לכל הסובב אותו. "לו ידעת בכמה עמל וטורח", כתב לחברו, "התרגונית ואפס אונים אני מוציא את הנוער למשחקי-שדה פשוט. עושים טובה. נקוה שבמשך הזמן הם ייהפכו לבני אדם. אני עוד לא אופטימי ביחס לכל. אומר לך שיהיה טוב — אז לך והאמין."

תרגום

היו שחקניות

התיאטרון על סף המאה העשירי רים (הוצאת מסדה, 396 עמודים) נותן לך קורא הזדמנות להתוודע אל ארבע שחקניות תיאטרון גדולות, שפיארו את הבמה במחזי ציית השניה של המאה הקודמת: אלן טרי האנגליה, שרה ברנאר הצרפתייה, אליאונורה דוזה האיטלקיה ומריה ירמלובה הרוסייה.

אופליה בבית משוגעים. החלק ה- מעניין ביותר של הספר הוא האוטוביוגרפיה של אלן טרי, המתארת בצורה חיה את התיאטרון האנגלי בתקופתה, מספרת בין השאר, כי בזמנה היו נוהגים להציג שני מחזות שונים בצגה אחת, כדי לתת תמורה מלאה לכספו של הצופה, וכיצד היו כל השחקניות משחקות את אופליה הול-כות לבתי חולים לחולי-נפש כדי להתבונן בהם מקרוב.

אך הדמות האכזרית והמסעירה ביותר בכרך היא כמובן, שרה ברנאר, הצרפתייה הגדולה, שידעה להשתמש בתחבולות פיר-סימית, למרות שלא נזקקה להן. עוד בעת שהיו גאוני הפירסומת של הוליווד בשלב תיכונן אבהי בלבד.

* שאר החלקים: בינגראפיות של שרה בר-נאר ואליאונורה דוזה — שנכתבו על-ידי מרים ברנשטיין-כהן ובינגראפיה סיפורית של לאריה ניקולאייבנה ירמלובה, על-ידי לי טיניאונובה.

הווי

החיים או הציון!

ב תל-אביב, סיפר המפקח על בחינות הבגרות שנערכו לחיילי צה"ל כי לאחר שהחרים אצל אחד הנבחנים ספרות שזה הגניב לאולם הבחינות, הופיע החייל לאחר תום הבחינה כשבידו אקדח, דרש מהמפקח להחזיר את החומר המוחרם, וזכה לפסילה בבחינות ובמעצר על איום בנשק.

כפוי טובה

ב רביבים, הוכש מאלף-הנחשים של ה-קיבוץ על-ידי שפיפון, שעה שניסה לה-אכיל את הנחש.

מסה ומעש

ב רדינה, ארצות-הברית, הכריז ראש העיר החדש, מיד עם היבחרו, כי מל-חמתו הראשונה תהיה נגד מועדוני ההימור-רים בעיר, מיהר להשליך עתונאי לבית-הסוהר, כשזה גילה כי מועדון ההימורים הגדול ביותר בעיר שייך לאחיו של ראש העיר.

מס שעשועים

ב חיפה, כאשר נדרשה בעלת מתפרה לשלם מס-הכנסה עבור ארבע השנים האחרונות, הגישה מסמכים שהוכיחו כי ב-שנתיים הראשונות היתה יצרנית, לא הרויחה אלא סכום פעוט בלבד מאותו מקצוע. מאחר שבלתה תקופות ארוכות בבתי-הסוהר.

המוסד לביקורת

ב תל-אביב, לאחר שנודע לה כי בעלה מנהל פליט עם מזכירתו, קיבלה אשת מו"ל ידוע רשות מבית-המשפט, לבקר בכל עת שתמצא במשרד של בעלה, כי זכותה החוקית היא לפקח על מה ששייך לה.

הנשק האחרון

ב קרסנטיביץ, ארצות-הברית, הועיקו חושבים את המשטרה לחסל להקת דבור-רים שהתנפלה על שיכונם, וזכו לתשובה הגיונית מפי מפקד המשטרה: "קשה מאד להכות דבורה במקל. אי-אפשר גם לירות בה או לעצור אותה. אבל אם תצליחו לשכר את הדבורים, אבוא לראות מה אפשר לעשות נגדן."

עזי להבה!

ב נחשולים, לאחר שעלו בני חברת הנוער המקומית למעמד של הכשרת, הפגינו את בגרותם בעישון פומבי בחדר ה-אוכל, במקום לעשן בהסתר בבית-השימוש.

האיש המתאים במקום המתאים

ב שיקאגו, ארצות-הברית, הסירו פעילי המפלגה הריפובליקאית כרזות-תעמולה שהציגו בתושבים לבחור מחדש באורחיל הודג' לתפקיד מבקר המדינה, לאחר שנתגלה כי הודג' מעל בתפקידו, גנב מיליון דולר מקופת המדינה.

... וכן הלאה

ב נאפולי, איטליה, גילה מפקד הצי ה-אמריקאי כי מספר העובדים במשרדי מסה הצי בעיר גדל מ-45 ל-3329, מכיוון ש, חיילי השירותים היו זקוקים גם הם ל-שירותים ואלה שהובאו לשרת אותם שוב יצרו דרישה לשירותים נוספים, שגם הם, כמובן, היו זקוקים לשירותים...

הכל אודות חוזה

ב תל-אביב, ביקש חיים בן-ששון גט מאשתו חוזה, הסביר: "יש לה כל ה-מעלות הרעות. היא מרכלת, היא מעשנת כמו גבר, היא מבזבזת את כל כספי, היא חושבת את עצמה לכוכב קולנוע וכשהיא פגע מבשלת משהו — אני מקבל מזה הר-עלת קיבה."

גידו עריות

ב טורינו, איטליה, לאחר שריצה אר-בעה חודש מאסר, הפתיע בעל את אש-תו עם מאהבה, השליך את המאהב החוצה, הוכנס מחדש לבית-הסוהר לאחר שנמצא אשם בעשיית מעשה מגונה, בזה שאילץ אדם ללכת ערום ברחוב.

פרס עשר לירות

יוג'ל בין פותרו תשבץ "העולם הזה" 981

		7	6	5		4	3	2	1	
11			10		9			8		
	17			16		15		14		13 12
			21				20		19	18
				25		24		23		22
					28			26		27
									29	31
									33	32
										37
										38
										42
										43
										46
										49

הבית אומר לך, עשה — חוץ מ... 1; 19. בה ארעו לאחרונה הפגנות דמים של סועלים; 21. גיבורת עגילי זהב; 23. עשרת אלפים; 25. שופע טל; 27. בן דורו של עזרא; 30. תסרוקת שנים; 31. מושבה ב-שרון; 32. מקלט; 34. נהג המוצע הולך רגל; 36. קצה; 38. רק... 1; 40. פחד; 43. קץ; 44. סוג הקו שהוא הקצר ביותר בין שתי נקודות; 46. מספר הפסוקים של פיק ל"ג בספר במדבר; 48. שד.

דיקום הנסתר; 47. מלת הוירו האידוי; 48. מקצועו האוהחי; 50. נסיך הרדי.

1. ספר תנ"ך; 2. מזון מדברי; 3. מלכה תנ"כית; 6. גבול ארץ; 7. פרק ישעיהו; 8. פרק ישעיהו; 9. פרק ישעיהו; 10. פרק ישעיהו; 11. יצור רהיטי קיץ; 12. מולג קטוע ראש; 15. הראשון בגשמים; 17. עיר האפיפיר; 17. כל מה שבעל-

סיפורו של עולה חדש המטופל בילדים, שהחליט למכור את נשמתו, לא רוצה להיות יהודי!

מאיש הכנסיה שיקח את ילדיו לאחד ממוסדות המיסיון. "לא איכפת לי אם יהיו נוצרים או יהודים", הצהיר, "ה" עיקר שיהיה להם טוב".

חכים הסכים. כעבור שבוע הועברו השלושה למוסד ה" מיסיון בחיפה.

אם רצה מעתק לזעזע את המוסדות שטיפלו בו עד אז, השיג מיד את מטרותיו. בן לילה, הפכו הילדים שאיש לא התעניין בגורלם ליקרות בנפשות ישראל. שליחי צדק ילדינו, שתפקידם ללחום במיסיון, התייצבו מיד בצריף מעתק, הבטיחו לו תמיכה חודשית של 100 ל"י, עבודה קבועה ועזרה בכל דבר — רק יחזיר את בניו לחיק ה" יהודה.

מעתק לא רצה. אך לבסוף השפיעה עליו אשתו: היא רצתה שבניה יהיו יהודיים. המוטראן חכים היה אדיב מאוד: הוא חייד בסלחנות והחזיר את שלושת הילדים שהתגאו בינתיים בתלבושתם החדשה של צופים קאטוליים.

★ ★ ★

תשובת המוטראן

ה ילדים עברו מבית ישו למוסד דתי בסנהדריה. אביהם קיבל 80 לירות והבטחות רבות. בחודש השני, קיבל רק 60 לירות וקצת פחות הבטחות. בחודש השלישי הודיעו לו כי עליו לחכות מעט בסבלנות עד שתמצא לו עבודה. בחודש הרביעי כבר ירדה הקיצבה לארבעים לירות; סיכויי העבודה התנדונו בסביבת האפס.

מאז עברו חודשים רבים. אשתו מארי ילדה את תינוך קה החמישי ושאלו נשאר מובטל. לא נשאר לו אפילו למי לכתוב. בצריף הדל לא היה כבר מה למכור. ואז נזכר מעתק שבמוטראן חכים. הוא החליט למכור את נשמתו.

הוא כתב מכתב ארוך למוטראן, הציע הפעם לא רק את ילדיו, כי אם את עצמו ואת אשתו גם כן. אם תדאג לו הכנסיה לפרנסה, ישמח להתנצר. מהיהודים הוא התייאש

"שלחתי תלונה לעיתון צדרי!"

כותרת המאמר באחר-סאעה המצרית היא "זוהי האמת שלנו בישראל". מתחת להק-דמה תעמולתית. ספורו האישי של מעתק.

לגמרי, אם תוכל הכנסיה גם למצוא לו מיקלט כלשהו ב" ארץ אחרת, ישמח עוד יותר. התשובה באה כעבור ימים בודדים, מודפסת על הנייר הרשמי של המוטראן: הכנסיה מוכנה לקבל את שאלו מע"תוק אל יהדותה. הדבר יכול להתבצע מיד לאחר שמע"תוק ילמד את תורת הנצרות ויהיה ראוי להפוך לנוצרי. בימים אלה, מחכה התושב שאול מעתק, אורה ישראל מזה שש שנים, להשלמת הטרוקציה — אם לא יחוש משהוא להצילו. כי בתוכו היה רוצה שאול להשאר בכל זאת יהודי.

הסוציאליים ובכוא העת, למחנה העולים קשריה" ליטה פפרס חנה. שם כבר חילקו ימי עבודה. התורים הארוכים הדובו בפתי המרפאות.

★ ★ ★

רוצה לחזור לבגדאד

כ עבור כמה חוד" שי ציפה לאישה נמאס הדבר על מעתק. הוא נסע למשרד הסעד בירושלים. שם ביקש מ"ח לעלות" ימי או"תו אחד הפקידים. "אתה יכול לעזוב, אם זה לא מוצא חן בעיניך."

"טוב", התרחת מע"תוק, "אני אעזוב את ה" ארץ שלכם נמאס לי!"

מאותו רגע זכה לעזרת הפקידים. בכל משרד הקלו עליו בחפץ לב. הוא מכר את שארית התכשירים, נסע להבראה בתורכיה, משם כתב לאחיו, מזכירו של ראש ממשלת עיראק, ביקש ממנו שישדר את שובו לבגדאד. אך ראש הממשלה, נורי אל-סעיד, לא הסכים. "הוא כנראה פחד שאם ישע"ה את זה בשבילי, ירצו כל העיראקים בישראל לחזור לשע"ה, מאמין מעתק.

משך כמה חודשים התקיים שאול על קיצבה מאחיו ול"כשפסק זרם הכסף שב לאשתו וילדיו בישראל. "מי ב" קש ממך לחזור?" היתה השאלה הראשונה ששאל אותו פקיד הסעד.

שאל בכך מחוסר אונים, אך לא אמר כלום. למחרת הרגיש כאבים חזקים בחזה. הוא פנה שוב לרופא. הפעם נשלח לבית-חולים. כעבור שנה, עזב את המוסד כשפתקה רשמית בידו: הג"ל אושפו אצלנו. הוא הבריא לגמרי. כל עבודה קשה תזיק לו ואנו ממליצים על עבודה קלה, כי אחרת יחלה שוב."

אולם לא קל היה למצוא עבודה קלה בלשכה. מאות מ"חוסרי עבודה עמדו בתור לפניו. יום אחד, נטל את אשתו ואת ילדיו, רץ למעבר מנדלבוים. חוקף הירדני גירש או"תם בחזרה: "יש לנו מספיק טפוסים כמכוס", קרא להם. "אם תיכנסו, ישלחו אתכם מיד חזרה."

★ ★ ★

ילדים למכירה

מאזתו זמן החלה פרשת כתיבת המכתבים. שאול, בוגר בית-ספר תיכון ופקיד לפי מקצועו, כתב בלי הרף. תחילה הסתפק במשלוח מכתבים לכתובות בפנים ה" ארץ. אחד המכתבים היה מוען לודד ב"גוריון. כעבור ימים באה הישועה: מכתב מראש הממשלה. המפנה אותו למשרתת ירושלים. שאול מעתק נתקבל כשוטר.

לפתע, נזכרו מפקדיו כי השוטר החדש לא עבר בסיס אימונים. הוא טען, בדרך, כי אינו מסוגל לאימונים קשים. בצדק לא פחות פיטרה אותו המשטרה כבלתי מתאים מסיבות אחרות. מעתק פשט את מדיו וחזר לכתוב מ"תבים, הפעם לחוץ לארץ.

כצעד מעשי יותר תלה על פתח צריפו במעברה שלט גדול: "ארבעה ילדים למכירה". רק כמה עתונים התעניינו בשלט, ראו בו תופעה פיקנטית; תושבי המעברה לא הת"רגשו כלל. מאין קונה, הסיר מעתק כעבור זמן מה את השלט.

עתה היו לו כבר אורחים רבים: אנשי שרות הבטחון, שההתכתבות עם מלך עיראק נראתה להם מוזרה. וביחוד כשצורפה אליה של מאמרים בעתונות הערבית ושי"זורים מקהיר ודמשק.

★ ★ ★

המגנבת המיוחדת

ת הנניו של מעתק נשאו בכל זאת פרי כלשהו: הרב ש" פרוס חתה הכריו של מגנבת מיוחדת לרוב. האיש ממעברת תלפיות, כאשר שטע מעתק על כך רוצה. הוא לא רצה בנדבות. אך ההגיון והרעב התגברו על גאו"תו והוא נסע לפרוס תנה לקבל את הכסף שנאסף ע"ו. הוא חזר כלעומת שנטע; הכסף ניתן בינתיים לנצ"רים אחרים מהרצליה; מעתק שימש רק סמל מסחרי של המגנבת.

מאותו רגע נואש מעתק מהיהדות. הוא ראה בפניו דלת אחת פתוחה בלבד, מיהר להכנס בה. הדלת: דלת ביתו החיפאי של המוטראן ג'ורג' חכים, ראש העדה הקאטולית ויונית בארץ. כדי למנוע שילדיו יגועו ברעב, ביקש מעתק

ה תמונה משמאל, למטה, מראה עמוד מתוך ה" שבועון המצרי אחר-סאעה. נושא המאמר הוא אורה ישראל, תושב ירושלים שאול מעתק. הוא שלה מכתב מפורט על קשיי חייו בישראל והעתון המצרי הודרו לפר"סמו בהרחבה. כדי לתת לקוראיו "תמונה נכונה" של חיי המהגרים היהודיים בישראל.

הצויר המולה את הכתבה הוא פרי דמיונו של הצויר המצרי: עולה חדש עטוף שמיכה, על רקע מעברה עלובה, שטופת רוחות וגשם. כך, תיאר לעצמו עורך העתון, צויר על היראות שלח המכתב. אשר לכתבה עצמה, לא היה ל" עורכי אחר-סאעה כל צורך לאמץ את דמיונם. החומר סופק להם בהרחבה ובדייקנות על-ידי מעתק עצמו, בכתבי" ערבי ברור ובשפה נמלצת.

השבוע, בצריף 111 במעברת תלפיות, הסביר שאול מע"תוק לכתב העולם הזה כיצד הגיע מכתבו לקהיר. "של" חתי אותו למלך עיראק, גילה. "שלחתי אותו בעשרות העתקים דרך השגרירויות הזרות, האו"ם, הצלב האדום. אחד מהם הגיע כנראה לעתון המצרי".

מה הניע את תושב ירושלים העברית, איש משטרת ישראל לשעבר, להתכתב עם פייסל מלך עיראק? הוא עדיין המלך שלי. ביקשתי ממנו שיסלח לי על כך שעזבתי את ביתי בבגדאד וירשה לי לחזור לארץ מולדתי."

★ ★ ★

מקרה סוציאלי

כ בר מלכתחילה לא רצה שאול לעלות לישראל. אחיו היה מזכירו הפרטי של ראש הממשלה הוא ע"מו עבד כפקיד בכיר בחברה לייצוא תוצרת חקלאית, חיו

"שלחתי את בני לריסיון!"

נעים, בנו הבכור של מעתק, במדי צופה של תנועת הצופים הקאטולית-יוונית של המוטראן חכים בחיפה.

עם אשתו ושלושת ילדיו בבגדאד נעמו לו. אלא שאשתו מארי היתה ציונית נלהבת. "אני נוסעת לישראל", הכריזה יום אחד. "אם לא תבוא, אסע לבד".

היה זה בימי העליה ההמונית מעיראק, ב"1950 שאול נכנע.

בשנת העליה היה טוב למשפחת מעתק, הם קיבלו דיור יאוכל מבלי שאיש ידרוש תמורה. רופא המחנה ביק את שאול, רשם אותו כבריא. לפני מספר שנים לקה מעתק במחלת ריאות, אולם בעת הבדיקה, כבר היה ב"סדר. הוא גרעם משפחתו למעברת בית-לוד.

היה חוקף, נשלח דלף. מעתק החל משתעל. עמד ב" תור לעבודה. כתושב בריא, היתה זכותו לקבל ימי ע"ו"דה ככל תושב אחר. עד שיוסדר האב בעבודה, התפרנסה המשפחה ממכירת מטלסליה חלק מתכשיטי מארי. השיעול גבר והלך, מעתק פנה לרופא. הוא קבע: מחלת ריאות. באופן אוטומטי הועתק מעתק לרשימת המקרים

אבן רבון המחזיקים תענוגותיהם

”מה'תם אומרים? חמש אפס?”
דפנה גת (0;2)
תל-אביב

★ ★ ★

ר רור (3;2) מסביר לאחותו הגדולה נילי את תוכן גיתו כיצד לארגן את הסדרים אם אבא יבנה פעם למען שניהם נדנדה: „את תעמדי בתור, ואני אתנדנד כל היום!”

אמו אסיה רבזין
רמת השרון, שיכון הלגיון הבריטי 495

★ ★ ★

ב שעה שהתקרב החורף הקודם, התחלתי להכין את ילדי הגן שלנו לקראת עונת-הגשמים. רציתי שיבינו כי הצמחייה מחכה למטר. תליתי ציורים על הקיר, ושאלתי את הילדים: „מי מחכה לגשם?”

קפץ לפתע משה (5), בן לעולים חדשים, והצביע בצוהלה, כשכל פרצופו אומר: „אני יודע!”
כשנתתי לו רשות דיבור, קרא בשמחה: „המגפיים שלי!”

הגננת דינה זעירא
תל-אביב

★ ★ ★

ב ני עבר סוף סוף מהפעוטון לבן. פגשה בו ה- מטפלת-לשעבר ושאלה: „בני, למה אינך בא לפי עמים לבקר אותנו?”

„אני לא יכול, השיב בני, „אין לי זמן. בגן עובדים כל כך קשה.”

קיבוץ עין-חרוד

★ ★ ★

ב אמצע ארוחת-הצהריים הכריזה פתאום רחל: „אני לא אוכלת את הגור.”

„למה?” התפלאה המטפלת.
„הוא כל כך טוב, הסבירה רחל, „שאני פשוט לא יכולה לאכול אותו. אני אוכל רק קצת, והיתר — לי חרנגולות.”

קיבוץ גבת

★ ★ ★

ל בתי טוהר מלאו לא זמן שלוש שנים. שבוע לפני מועד החגיגה נערכה בגן מסיבת יום הולדת לילדה אחרת. „ומתי יהיה יום-הולדתי?” שאלה טוהר. „בשבוע הבא,” עניתי.

בהגיע היום המקוה שמתי על ראשה זר פרחים. טוהר, שהבינה כי הרגע הגדול הגיע, שאלה: „אמא, היום כבר שבוע הבא?”

אמה שולמית פרידמן
חיפה, אחוזה, שדרות הנדיב 9

★ ★ ★

א ופיר (6) אכל עגבניה. בראותו את הגרעינים, אמר: „אמא, אני אורע את הזרעים בערוגה שלי.”
ענתה אחותו אסתי (4): „לא אומרים ערוגה — אומר רים ערוגתקה!”

אמם יהודית שהם
ירדליה, תל-אביב

א ורה (4;7) התביישה מאד לספר שאבא הרביץ לה כשהיתה ילדה רעה.

כששאלו אותה על כך, הכחישה בכל תוקף: „אבא לא הרביץ לי. הוא רק ניער ממני את האבק!”

אחותה נילי צוקר

★ ★ ★

ל שמואליק (6) נולדה אחות. למחרת המאורע שאלה אותו המטפלת: „גו, שמואליק, אתה שמח לאחות הקטנה?”

„אני? לא!” השיב שמואליק. „אחי הגדול שמח נורא, אבל אני... אני לא רוצה להשחיק.”

קיבוץ בית אורן

★ ★ ★

א ביו של קוקי יצא לשירות מילואים. קוקי הציק לאמו ללא הרף בשאלה: „מתי כבר אבא יבוא?”
לבסוף התרגזה אמא ואמרה: „אל תזכיר לי יותר את המילה אבא!”

שתק קוקי רגעים אחדים ואחר שאל: „אמא, מתי כבר יבוא הבחור שלך?”

קיבוץ מעגן מיכאל

★ ★ ★

ז רה (7) ראתה את אביה עובד במרץ בחפירת מקלט. התבוננה במלאכה ואמרה: „תראה אבא! בסוף הערבים יסדרו אותנו ולא תהיה מלחמה!”

דודתה עליזה משהימר
משואות יצחק, דאר נע חוף אשדוד

★ ★ ★

ז אלתי את מיכה (3) מה ירצה יותר, אח קטן או אחות קטנה. השיב מיכה בלי היסוס: „אני רוצה טרקטור!”

אימו תרצה כהן
קיבוץ בית-העמק, דאר נע גליל מערבי

★ ★ ★

„אוף! איזה חום היה באיצטריון!”
עופר פרוי (21)
צופית, דאר כפר-טבא

ב ני דורון, בן חמש, הקורא לעצמו נוני, הסתבך יום אחד בשל צעצוע, כריב קשה עם בן השכנה שלנו. הדבר הפריע לאשתי בעבודתה והיא אמרה לו:

„נוני, אם לא תפסיק ותלך מהבית יחד עם החבר שלך, אקרע אותך לגזרים!”

התעניין נוני בשלחה אולימפית: „מדוע דחקה לגזרים ולא לחצילים?”

אביו ת. פרידמן
מושב מרחביה

★ ★ ★

„אבל חודרוב היה בסדר!”
נאוה ליטוונסקי (1)
תל-ליטוונסקי

★ ★ ★

א בא אמר לגינני (3): „גינני, אתרום אותך לקרן המגן טוב?”
ענה גינני: „לא, אבא! יותר טוב שתתרום את אמא!”

דודו אליעזר נחה
ראשון לציון, רש"י 23

★ ★ ★

ג ליה (2), שהלכה בחברת אמה, פגשה את אחד מחברי המשק וקראה לעומתו: „חמור!” התרגזה אמה מאד ואמרה: „לכי ובקשי מיד סליחה, אחרת לא אדבר אתך!”

חורה גליה על עיקבותיה, פנתה לחבר ואמרה: „חמור, סליחה!”

קיבוץ קדמה

★ ★ ★

ז אלתי את תקוה (5): „הגננת שלכם יפה?”
„אני לא רוצה להגידי,” ענתה.
„מדוע?”

„מפני שאם תדע שהיא יפה, תלך ותתחתן אתה, ואז לא תישאר לנו גננת!”

דודה שאול מנשה
באר-שבע, שכונה ג' 130/4